ט' תשרי תשמ"ה, 24.9.1985 מיספר 2508 שנה 50 המחיר 1850 שלקים (כולל מע"מ)

העולם הזה

כהנא בחסות המישטרה

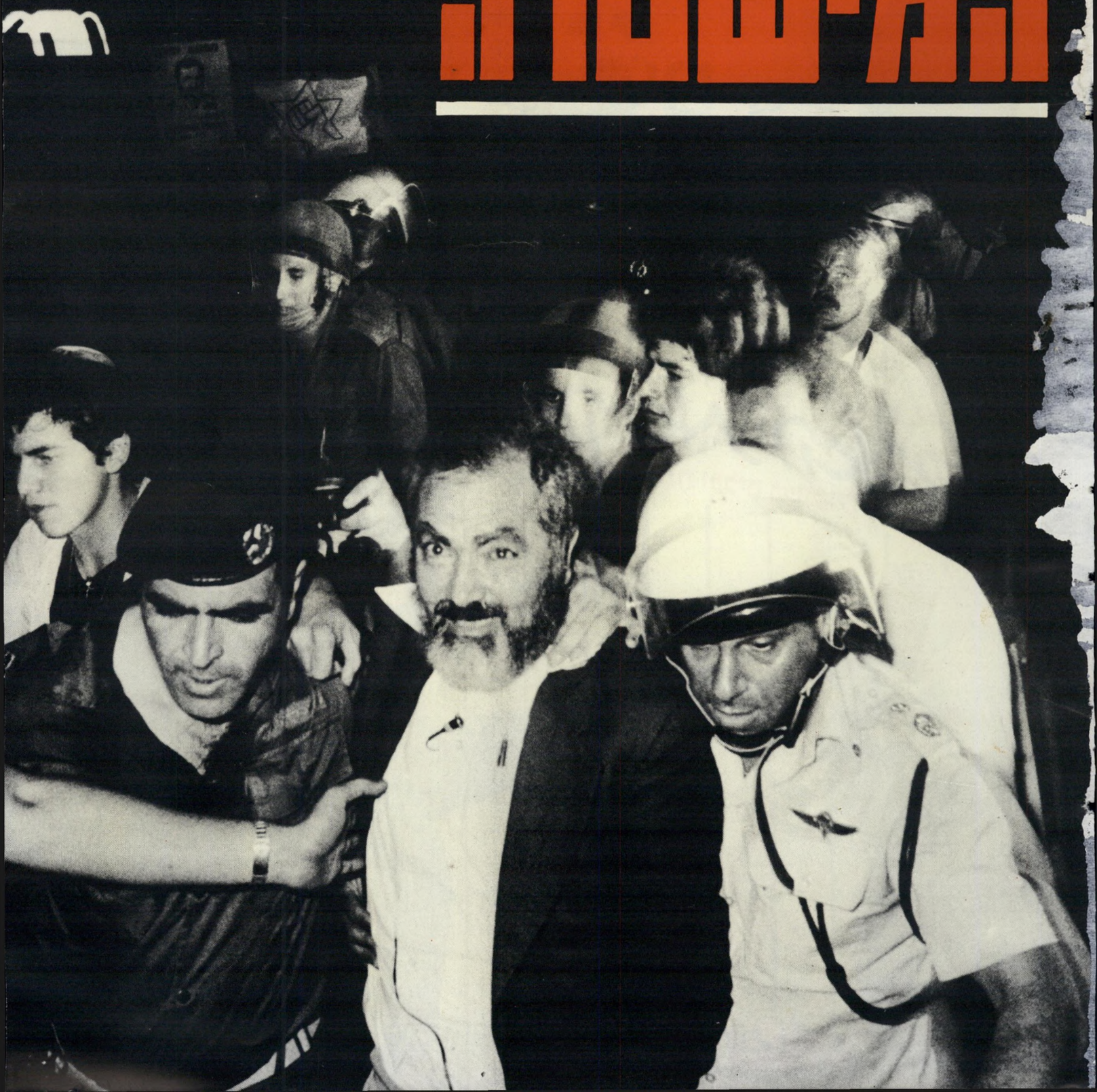

"לחם טוב" מאכזבות ופלים משובחים חלב

עוד לא שמעתם את האלבום

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

מכתבים

NO MORE LIKKUD

עוד על איש־השנה תשמ"ה (העולם הזה 11.9).

עם כל הכבוד לאורי אבנרי: כל הניתוחים האלה של פסיכולוגיה בגרוש נורא מעניינים — הקשר הנפשי של שימעון פרס לסבא הדתי שלו; הורות שלו כלפי חבריו לגיל, ילידי הארץ וכו' וכו' — אבל לא זה העיקר.

העיקר הוא, שבניגוד לשני קודמיו, שימעון פרס הוא שפוי, שפוי עם קבלות.

אתם בוודאי לא שכחתם את שבע שנות מנחם בגין ויצחק שמיר. **רות גל־עזר**, ירושלים

לא כבוד (עצמי) ולא כיבוד (הסכמים). אני מבקש רק דבר אחד: ששימעון פרס יראג לכך שהרוטציה לא תצא אל הפועל.

כל דבר יותר טוב מאשר הליכוד בראשות הממשלה. **חיים פיין**, תל־אביב

לא רוצה להרבות מילים. שימעון פרס צריך להבטיח דבר אחד. בנוסח של אנוור סאדאת:

NO MORE LIKKUD

שימי מרגלית, תל־אביב

• • •

לעצמם — הם כן דואגים

על התעללות בקשישים, ערב ראש־השנה (העולם הזה 18.9).

כאשר ראיתי כיצד שר־הבריאות ושר־האוצר מנהלים את מלחמות התקציב שלהם על גבם של קשישים אומללים, רציתי להזכיר להם: גם הם יזדקנו, גם הם יהיו, אולי, קשישים מבולבלים, סניליים ודמנטיים.

אבל מייד הבנתי שפניה כזאת לא היתה עושה עליהם כל רושם. שהרי נבחרי־העם ראגו לעצמם היטב־היטב כבר היום, כך שאם אי־פעם יזדקקו לטיפול סיעודי, הם לא יתגלגלו לבית־חולים פשוט, הנוער לעמך. **ציפי רבן**, בני־ברק

• • •

הלשון של השופר

על לשונו של אבא אבן בסידרת הטלוויזיה מורשת (העולם הזה 28.8).

על טעם ועל ריח אין, כידוע, להתווכח. העולם הזה, כמו רבים וטובים אחרים, מתפעל מיצירתו הטלוויזיונית של אבא אבן. שיבושם לו ולהם. לי יש דיעה אחרת בעניין.

אבל לא זה העניין. העניין הוא שאבא אבן היה במשך שנים שר בממשלות ישראל, ולפני כן נחשב כשופרה של מדינת־ישראל.

מה שאני לא מבין זה איך אדם כזה אינו שומר על כבוד לשון ארצו. מילא, כאשר הופקה הסידרה לארצות דוברות אנגלית היתה הצדקה לכך כי הפסקול יהיה באנגלית. אבל כאשר הסידרה הגיעה ארצה, לא היה צריך לבקש ממר אבא אבן שיואיל לרובב את הסידרה בעברית?

ברוך בן־ברוך, ירושלים

• • •

לונדון זה לא ירושלים

על התבטאויותיו של קלמנט אטלי בנושא ערביי ארץ־ישראל (העולם הזה 18.9).

מספיק עם הזיכרונות על האנגלים. אז אטלי הציע לגרש את הערבים, אז מה? הרי עוד הרבה שנים לפניו הוכיחו חבריו למיפלגה את קהות־החושים שלהם בנושאים ארצישראליים. כפי שסיפר זאת קצין־משטרה בריטי בספר זיכרונותיו. כאשר הוא התפטר מן השירות בארץ־ישראל ושב למולדתו ב־1930, המום ממאורעות הדמים של 1929 (בהם נהרגו 133 יהודים ו־116 ערבים), הוא שמע מאחת החברות הבכירות של מיפלגת הלייבור (שהיתה אותן שנים בשילטון) את דיברי החכמה הבאים:

„אינני מבינה מדוע היהודים מרעישים כל־כך בגלל כמה עשרות מאנשיהם שנהרגו בפל־שתינה. הלא בלונדון לבדה נהרגים אנשים במיספר כזה מדי שבוע בתאונות־דרכים, ואין איש שם לב לזה!"

היתה זאת ביאטריס וב, אשתו של הלורד פספילד (לשעבר סידניי וב), שר המושבות בממשלת הלייבור והממונה, בתוקף תפקידו זה, על ענייני ארץ־ישראל. **אתי שטיין**, חיפה

כתבת השער הקרמי:

חסימה בגיבעתיים

לראשונה נתקל מחרחר־השינאה בהתנגדות של ממש ברחובות ישראל. קהל אלפים נהר מכל רחבי גיבעתיים כדי להשתיק בקריאות־בוז את כהנא, שנהנה מחסות המישטרה. איתו בא רק קומץ ביר־יונים, שהסתתרו מאחורי השוטרים. בראיון מיר־חד מסביר ראש עיריית גיבעתיים, יצחק ירוז, מדוע התגייס למאבק זה.

8 14

כתבת השער האחורי:

טרגדיה בירושה

לאה חכמי, אחת הנשים העשירות בארץ, ליוותה את מחלתו של אביה, שגסס מסרטן, ומאז נשבעה שלעולם לא תגיע למצבו. השבוע, משהחמירה המחלה שהציקה לה מזה חמש שנים, החליטה להתאבד.

36

מירשעת בחיפה

לקראת פסטיבל הסרטים בחיפה, מפרסט העולם הזה ראיונות עם שניים מהבימאים האורחים: אדגר רייץ הגרמני („נגעתי בדברים שהם אצלנו טאבו!") ומרתה מסאר־רוש ההונגריה („חושבים שאני מירשעת גדולה!")

24

לגיהינום ובחזרה

רחל ג'אן מרמלה נקלעה לכלא הנודא באיס־טנבול, וציפתה כבר לגורל־דין מוות, על סחר בסמים. כש־זוכתה במישפט, לא האמינה.

35

„אני זונה הומוסקסואלית!"

וידויו גלוי הלב של צעיר בן 25, המתפרנס מיחסי־מין עם גברים: „אני מקשיב ל־קליינטים שלי. הם משל־מים בשביל זונה, מחפשים אהבה ומקבלים אצלי גם אהבה וגם פסיכולוג!"

27

רחל המדהלת מדווחת:

הקטנה שלצידו של **ארל ויליאמס** • **אלון בורלא־אדר** רוצה שאשתו תתגייר • **זהבה כספי** היא הפילגש הכי־יקרה • דוגמניות מתלחששות על **נעמי סילפן ורמי גוט** • איך חזרה **תיקי דיין** לבעלה • אשתו של **שאול ארלוזורוב** אינה מבקשת גט – וגם לא ועדת־חקירה.

40

הסירוב

סקופ

גילוי ראשון על ה־רקע לכישלון מס־עות מרפי: האמ־ריקאים דרשו מאשף לנתק את הקשר עם הסובייטים, ובו בזמן סירבו לכלול את ענייני ה־מיזרח התיכון בסדר־היום של פגישת רגן־גורבציוב.

7

נפשו של נער

לנשק באחורי חמור, לירוק בפני זקן, לרקוד עירום או לזחול על ארבע ולנבוח — אלה ההוראות שמקבלים תושבים בשטחים הכבו־שים מנערים ישראלים ב־מדים. כיצד זה משפיע על המושפלים ואיך זה מעצב את נפשם של המשפילים?

6

גאולה ליגאל

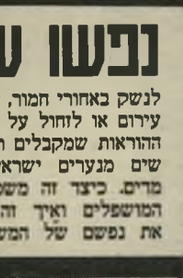

עולם־הבידור האכזרי גילה את פניו הנעימות: כשנודע ש**יגאל הוד**, זמר אלמוני, לוקה ב־מחלה קשה ונותר ללא פרנסה, התארגנו אמני הצמרת לערוך למענו ארבעה ערבי־התרמה. בתמונה: הזמר שהתקרח, מטיפולים כימיים.

18

למי ביטוח לאומי

הביטוח הלאומי מסתיר מהציבור מי זכאי להשלמת הכנסה: אולי מישהו ישכח לבקש

● **התספרדים של אל על גדלו פי 10** ● **מבנית לאצילי יש־ראל בלבד — לא לסידסים.**

30

מצויץ בחריץ

הוועדה לביקורת ולקיצוץ מחזות, העובדת באחרי־נה שעות נוספות, פסלה ממחזה את הביטוי „ערווה יהודיה". המחזאי **יוסף מונדי** מציץ לתוך הח־ריץ ודולה משם את המשמעויות הדקות, ש־הסעירו את הצנזורים.

17

העולם הבא

האסטרולוג אילן סקה־סקה נזוף קשות בכוכב השביט האלי ★ מובטל שני־חש רק 6 בטוטו, זכה בכמה־נפש ★ הרב פרץ חזה שהר־רות בעניין גיור האתיופים.

42

מלבישים את אמריקה

באמריקה כנראה לא כל־כך יודעים להת־לבש. לכן יצאו לשם 35 יצואנים, לשבוע־האופנה הישראלי הראשון בניו־יורק, כשבאמתחתם דיגמי קיץ 86'. דיווח מיוחד.

22

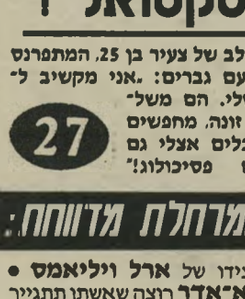

קלוקלוק

נאווה חן (בתמונה) משגעת את הימאנים, יזהר כהן מגלה מחדש את לאה לסטין, הזמר הבושי בילי איוושן מל את עצמו במר־דיו ואבי טולדנו עובר לרוקנ'רול — הכל במדור החדש „קליק".

34

שולמית המאושרת

„אני מאושרת בכל רגע של חייי!" מכריזה שולמית אמיר, פרקליטה שב־גיל 46 החליטה להיות סג־גורית, נפגעת שיתוק־ילדים שהתחתנה עם גבר יפה־תואר.

28

המדורים הקבועים:

מיכתבים – הלשון של השופר 3
איגרת העורך – סיבה למסיבה 4
תשקיף – בשר לבן לאתיופים 5
הנדן – מישטר ההתעללות הוא חממה לטרור 6
במדינה – העתק סרט על עליית הנאצים לשילטון 7
שידור – זמר־השנה: לפי גלויות או לפי תקליטים 10
יומן אישי – בקבוק? טראח־טראח־טראח! 11
אנשים – את לחייה של מי נישק שימעון פרס 12
ראיון – עם יצחק ירון, ראש עיריית גבעתיים, האיש שעצר בגופו את מאיר כהנא 14
תמרורים – ערבית באוניברסיטת ברלין ורופא כרתד במחנה צבאי **גם זה וגם זה** – כיצד להפסיק נחירה וכיצד למנוע אובדן שמפניה 21
השקל ואתה – מי קונה מכונית ממוחשבת ב־45 אלף דולר 30
תשבץ ענק – מאוזן מ־1) עד 284); מאונך מ־1) עד 280) 30
הורוסקופ – מאזניים: שנה של שינויים 32
מיכתבים לרותי – המיגרעת היחידה שלה: היא בלתי־נסבלת 33
מה הם אומרים – 25 משוררות בישראל זה מיספר אינפלציוני" 38
רחל המרחלת – האבא הוא פסיכיאטר ותמי היא כלבה 40
העולם הבא – כיצד ישפיע הרעש במכסיקו־סיטי על הצמים ביום־הכיפורים 42

העולם הזה
בלי משוא פנים

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־משנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורך ביתוב: גיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרגוסטי ♦ עורך דסק: יפתח שביט ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב חומה ומגדל ♦ הפצה: "גד" בע"מ תל־אביב

דעה

יום־ההולדת האמיתי של העולם הזה חל בפסח. אך מקובל אצלנו לחגוג אותו בראש־השנה, אחרי הופעת גליון־החג, שעל שערו מתנוססת תמר־נת אישי־השנה. במועד זה אין אנחנו מסכמים רק את אירועי השנה, אלא גם את מאמצי המערכת שלנו במשך השנה החולפת.

לרגל אירוע זה ערכו חברי המערכת והמינהלה של העולם הזה מסיבה. זאת היתה האמתלה העיקרית. תירוץ מישני היה יום־ההולדת שלי. לא הזמנו אנשים מבחוץ, אישי־ציבור וידידים. רצינו שיהיה זה אירוע חברתי פנימי. אנשים שעבדו ביחד במשך שנה של־מה, שהתחלקו בהצלחות ובכישלונות, שהתווכחו זה עם זה לא פעם בלהט, שהם שותפים ליצירה חשובה למדינה

בני ציטרין כתב־חוקר, וענת סרגוסטי, כתבת־צלמת, משתפים פעולה בתצלום, כפי שהם עושים במהלך עבודתם. ציטרין עורך גם את מדור הכלכלה, וסרגוסטי את מדור השידור.

שולמית ידיב ידועה יותר בשם שהפך שם־דבר: רחל המרחלת. בתצלום היא מחבקת בזרועותיה את המזכירה ברוריה זריהן, שהיא גם מורה לג'. לידם: נעמי אדווה.

רפי זיכרוני מנהל מחלקת המודעות של העיתון, תפקיד קשה בימים אלה. הוא אחיו של אמנון זיכרוני, פרקליט המערכת.

יוסי שנון העורך הגראפי, עם חתיכה מה־עוגה, הנושאת את מחצית שמו של השבועון, שאת עמודיו הוא מתכנן כבר 19 שנה.

עדנה פיינרו עורכת־הקולנוע, ליד המז־כירה נאווה ליטווינסקי. דן פיינרו, בעלה, רוכן משמאל מעל מזכירת־המערכת חנה גבאי ואיש־המינהלה אליהו חן. מאחור: ראש המינהלה, אברהם סיטון. למטה: עורך־הדפוס יפתח שביט והכתב מיכאל רותם מרימים אותי על כסא.

אילנה אלון היא עורכת־דין, ומזה שמונה שנים עורכת המישפטים של השבועון.

ולחברה הישראלית, בילו כמה שעות עליזות, בלי ויכוחים ובלי נאומים.

צילמנו להנאתנו, ולא עלה על דעתי לפרסם את התצלומים — עד שהעיר מישהו שיש בכך אי־צדק. אם אנחנו מפרסמים מדי שבוע צילומים על מסיבות, ומראים אנשי־ציבור, אמ־נים ואזרחים טובים במצבים של עלי־זות ופתיחות — מדוע נהיה שמרניים כלפי אירוע כזה אצלנו?

הנה כמה מן התמונות. בשם כל אנשי העולם הזה — בירכת חג שמח.

תשקיף

מיבצע הקפות והתנחלות

בגוש־אמונים ישנה כוונה לגוון את ההקסות השנויות של שימחת־תורה, שייערכו בהתנחלויות הגדה המערבית, במיבצע־ראווה של התנחלויות־חג באיזורים רגישים.
המתנחלים זוממים לפעול בתוככי חברון ובשכם.

כעס על שמיר

שר־הליכוד ידונו השבוע בתרגיל שעשה להם יצחק שמיר, ערב צאתו לסיור בחו"ל. שמיר סיכם עם שימעון פרס עמדה משותפת בעניין טאבה, שכעבור יומיים התברר כי לא היתה כלל על דעת שר־הליכוד.
בסורים שר־הליכוד יש כוונה לתקוף את שמיר סומבית, למרות היותו בשלידות לאומית בחו"ל.

השוטרים בילו במסע התעוררות

במועד רציחתו בחיפה של התכשיטן יוסף שעיו מרמת־גן, שהי קציני מרחב חיפה ביום תשובה והתעוררות, לקראת הימים הנוראים.
הרצח שיבש את הבינום הדתי.

ח"כ שפירא מוחרם בש"ס

כינוס גדול של חוזרים־בתשובה, שנערך השבוע בירושלים, בניצוח רבני ש"ס, פתח מחדש את פיצעי הסיכסוך שלהם עם אגודת־ישראל.
מזה זמן רב עושים ראשי־האגודה כל מאמץ כדי להתחנף לתנועת הספרדים שומרי־התורה, והח"כ אברהם שפירא אף ניאות לקחת חלק בכינוס ענק של חוזרים־בתשובה.
מארגני הכינוס הוסיפו את שמו לרשימת הנואמים באותיות קטנות, אך ורק בפירסומים בעיתונות החרדית. במודעות־הענק שהציפו את הארץ לא הוזכר שמו של יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת.

צ'יץ' — עלייה בסקרים

אילו נערכו כיום הבחירות לעיריית תל־אביב היה ראש־העיריה הנוכחי, שלמה (צ'יץ') להט, זוכה ב־68.8 אחוז מקולות הבוחרים, לעומת 58.5 אחוז, שבהם זכה בבחירות האחרונות, לפני שנתיים.
הסקר נערך על־ידי גורם מיפלגתי, ובין השאלות שנשאלו המרואיינים היתה: מיהו מועמדם לראשות העיריה.
תוצאות־הסקר הסודי הן מכה אנושה לממלא־מקום ראש־העיריה, דב בן־מאיר, מועמד המערך לראשות העיריה. בזמנו, כשהצטרף לקואליציה העירונית, הוא טען שבדרך זו הוא ייחשף בפני הציבור ותדמיתו בו תגבר.
התוצאות המפתיעות מוכיחות, שפרשת סנדל־דנוור בתל־אביב לא הזיקה בסופו של דבר לצ'יץ'.

ויינמן חוזר

איש־הביטוח דני ויינמן, שעמד מאחורי פרוייקט העיר „נופים" בשטחים הכבושים, שהתמוטט זה לא מכבר, יוצא שוב במסע מבירת ביטוחי־חיים אגרסיבי.
בעיתוני סוף־השבוע הוא פנה לציבור, באמצעות חברת־ביטוח גדולה, להיענות לתוכנית „חדשנית וזולה במיוחד," כדבריו.
בעבר שכנו מישרדיו של ויינמן בבית אסיה, ואחר־כך נפתחו שם מישרדי נופים. אחרי המפולת עבר ויינמן לבית־מלון בדרום תל־אביב.

השופט עזב, בית־הדין נסגר

מינויו של יוסף רבי — שהיה שופט ראשי בבית־הדין האיזורי לעבודה בבאר־שבע — לתפקיד נשיא בית־משפט השלום בבירת הנגב, יגרום לניטרולו של בית־הדין לעבודה.
שרי העבודה־והרווחה והמישפטים חתמו על צו, שיכפיף מעתה את בית־הדין הדרומי לבית־הדין האיזורי לעבודה בירושלים, ויטול למעשה את עצמאותו של בית־הדין הדרומי.
אזרחים רבים בבאר־שבע קיבלו חזר מבית־הדין, שבו נאמר להם כי לא ידוע מתי תתברר תביעתם.

מירוץ אחרי ביטוח המושבים

חברות־ביטוח גדולות מנהלות עתה מירוץ להשגת התיק של ביטוחי מישקי תנועת־המושבים, שבו רבבות כלי־רכב.
בעבר בוטחו רכבי המושבים באמצעות חברת ביטוח הדדי, שהיתה בעלת הסכם עם חברת־הביטוח ההסתדרותית הסנה.
כתוצאה מכישלונות ניהוליים ופיננסיים, פרצו למיגזר המושבי חברות־ביטוח מתחרות, ובראשן חברות־הביטוח של כלל ואררט. המנסות להצטרף להסכם שבין הסנה לביטוח הדדי.
בינתיים החלו סוכני ביטוח הדדי במיתקפה על המושבניקים, ולטענתם, עד סוף חודש ספטמבר, מוער פקיעת הפוליסות הקיימות, יחדשו הרוב המכריע את הפוליסות באמצעות ביטוח הדדי.

זריקת מימון לאונגר

איש־העסקים רמי אונגר זכה באחרונה בזריקת־מימון גדולה מהאמריקאים. החברה שלו להשכרת רכב, אוויס, זכתה במיכרז של חיל־הים של ארצות־הברית להספקת שרותי השכרת־רכב לאמריקאים, בעת שהותם בארץ.
היקף המיכרז: עשרות אלפי דולארים בשנה.

מימון מחו"ל לבית הספר לאמנויות

מחלקת־החינוך של עיריית תל־אביב מתכוונת לממן את כל תקציבו של בית־הספר היסודי לאמנויות בעזרת מממנים מחו"ל, ולא מהתקציב השוטף של העיריה.
התרומות לבית־הספר, הנמצא במרכז העיר ומהווה מוקד־משיכה לנכבדי ואמני העיר, יבואו באמצעות קרן תל־אביב לפיתוח, שבראשה עומד חנן בן־יהודה.
בימים אלה נמצא בן־יהודה בארצות־הברית ומנסה לגייס כספים למטרה זו.

רוסים בגליל

כמה קיבוצים בצפון הארץ קולטים מזה כמה חודשים שידורים טלוויזיוניים ממוסקווה, באמצעות אנטנת־צלחת משוכללת.
בעזרת אותו מיתקן נקלטים, באמ־צעות הלוויין, שידורים מלובסמבורג, ובקרוב אפשר יהיה לקלוט שם שידורים ישירים של „בי־בי־סי".

מתפלל בחו"ל מעלים בארץ

מידע אנונימי, שהגיע למחלקת החקירות של מס־ההכנסה, מלמד כי אחד מבכירי מישרד־החינוך, שמונה לתפקידו על־ידי השר הקודם, זבולון המר, מנצל את חופשת־החגים להופעות חזנות בחו"ל, תוך העלמת ההכנסה משילטונות־המס בארץ.
המידע הוא על רקע סיכסוכים בין בכירים במישרד־החינוך־והתרבות, שתחילתם בפרשת פיטורי עובדים במיסגרת תוכנית־החירום הכלכלית של הממשלה.

חסרון־כיס במועצות־הפועלים

מועצות־הפועלים חשות כבר עתה את משמעות המצב הכלכלי הקשה של מיפעלי חברת־העובדים. שלא כבעבר, כמעט שאין זורמות תרומות ממיפעלים הסתדרותיים לפעילויות תרבות במועצות השונות, שברובן המכריע הן בראשות המערך.

מיתקפת חו"ל בחורף

צפויה מיתקפה של הצעות אטרקטיביות לטיולים קצרים לאירופה בחודשי החורף.
סוכנים רבים מסיימים עתה תחימת חוזים, ובקרוב יופיעו ההצעות באופן נרחב בעיתונות. תיירנים ישראלים צופים גידול ביציאה לאירופה, בגלל הורדת מס הנסיעות ל־150 דולר, ושער דולר קפוא בשבועות הקרובים.

המישטרה צותתה לחכמי

זמן קצר אחרי שנמסרה למישטרה הודעה על הימלטה של לאה חכמי, הגיע צוות־בלשים לדירתה ב־מיגדלי דויד" בתל־אביב, והתקין שם מכשירי־ציתות לטלפון.
המישטרה חשדה שהמדובר במעשה חטיפה, ושהחוטפים עשויים לטלפן לבעלה של חכמי ולבקש כופר.
פירסום תמונתה של הנעדרת בעיתונות ובטלוויזיה לא נעשה ביוזמת המישטרה, אלא בידי בני־משפחתה של חכמי, ששיכנעו את אנשי־הטלוויזיה לפרסם את התמונה — מעשה שהביא לגילוי גופתה.

אולניק לאמפ"ל

מינויו של משה אולניק, איש התק"ם, כחבר מועצת־המנהלים של אמפ"ל, מתקבל בחברת־העובדים באיתות ברור ליישוב־ראש מועצת־המנהלים של אמפ"ל, אפרים רייזר, שהסעל עליו סיקוח צמוד.
אולניק היה בעבר מנכ"ל משותף בבנק הפועלים.

דולצין לדיון ממשלתי

אחרי החגים תקיים הממשלה, לראשונה בתולדותיה, דיון מקיף על מיבנה ההסתדרות הציונית. הרקע לדיון: שדולה של אריה דולצין, שנועדה למנוע מבעלי־ההון היהודיים האמריקאיים להשתלט על הסתדרות הציונית.
דולצין כבר קיבל הסכמה מראש מראשי הליכוד, המערך והדתיים שיתנו יד למנוע את ההשתלטות.

מחדלי מישטרה בחקירת הקרקעות

כבל שגוועת חקירת המישטרה בעניין גזל־הקרקעות בשטחים הכבושים, מתגלים מחדלי־חקירה קשים, שייתכן כי גרמו בעקיפין לפגיעה באסוף הראיות.
בתחילת השנה התבטא ראש צוות־החקירה, איזידור סלוק, שהאחים משה ויגאל גינדי, אשר נחשדו במעשי הונאה סביב ההתנחלות כרמים, „הם סגורים," ורמז שהם לא יוכלו לצאת מהארץ. שהייתם המתמשכת בניו־יורק מעוררת עתה חשש שלא נעשו כל הצעדים האפשריים למנוע את יציאתם.
חוקר־מישטרה הדליף בזמנו, לעיתונאי אחד לפחות, מידע על פשיטה צפויה במישרדי האחים גינדי, יומיים לפני הפשיטה, במטרה לסכלה.
פרטי העדויות נגד האחים גינדי נודעו להם בתוך זמן קצר. לפחות במיקרה אחד הם פנו באמצעות צד שלישי למתלונן, שביקש מהמישטרה לשמור את שמו בסוד, והציעו להגיע איתו להסדר־תשלומים.
עתה גובר החשש ששני האחים יאריכו את שהותם מעבר לים. בשיחות־טלפון הם הצהירו על שובם ערב־החג. בינתיים הם מסתפקים בפירסום מודעות־ענק בעיתונות בארץ.

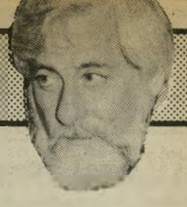

הנדון:

מה קורה לנערי־החמד האלה, ההופכים למיפלצות

בן הטבן

א יש־הגֿא, קצין, עצר ברחוב בירושלים עובר־ושב יהודי, התעלל בו במשך שעה ארוכה לעיני השכנים שלא התערבו, ולבסוף הרג אותו ביריות.

משוגע? בוודאי. סתם חולה־נפש. זה יכול לקרות. אפשר היה לעבור על מיקרה זה לסדר־היום, תוך הבעת תנחומים למישפחת הקורבן.

אבל אי־אפשר לעבור על זה לסדר־היום מפני ש ז ה ו סדר־היום.

■ ■ ■

ח ולה־הרוח הזה היה קצין ונשא נשק. הוא היה מוצב בשעתו בשטחים הכבושים.

אילו היה אותו המיקרה קורה כמה קילו־מטרים מיזרחה, בירושלים הערבית. לא היה איש פוצה פה ומצפצף.

היינו שומעים משהו בנוסח „קצין פתח באש על ערבי חשוד, אחרי שקרא לו לעצור. הערבי ברח, ואחרי שהקצין ירה באוויר וברגליו, נפגע האיש ומת. השילטונות ערכו בדיקה, שהעלתה כי הקצין פעל על־פי הפקודות."

אנחנו קוראים עתה ידיעות באלה מדי יום. חייל פתח באש מפני שנזרק בקבוק מאולתר, חייל פתח באש ליד מחסום בעזה על צעירים שברחו, חייל פתח באש כמעט בכל מקום ובגלל כל סיבה.

סף הפתיחה באש הוא נמוך מאוד. חיילים יורים, שוטרים יורים. גם אזרחים יורים. מישהו עמד בחלון באילת, בשכונה שבה מתגוררים פועלים ערביים, וירה בהם ברובה־אוויר. היה נדמה לו שאלה הם עכברים.

ומדוע לא? אם אינם חיות דו־רגליות, ואינם ג'וקים מסוממים, מדוע שלא יהיו עכברים?

■ ■ ■

ל א הכל יורים. יש מישהם שאינם רוצים לירות, וגם לא להרביץ. ממש ראש קטן.

צה"ל מודאג. על כן קראנו בעיתון שכמה יחידות, שלא גילו יחס די קשוח ולא פתחו באש בזריזות מספקת, נקראו לקורס מיוחד של שלושה ימים, ושם לימדו אותן מדוע צריכים להיות קשוחים כלפי ערבים, ואיך.

למדריכים בקורסים אלה יש, בוודאי, בעיה.

איך מלמדים קצין משוגע שמותר לירות במיזרח ירושלים, אך לא במערב ירושלים?

איך מלמדים חייל בן 18 שצריכים להכות עוברים־ושבים במקום הנמצא חמש דקות מכפר־סבא מיזרחה, אך לא במקום הנמצא חמש דקות מכפר־סבא מערבה?

איך אפשר לחלק את עולמו הרוחני והרגשי של נער לשתי מחלקות נפרדות — מחלקה שממיזרח לקו הירוק, שם צריכים לירות ולהרביץ ולהשפיל, ומחלקה שממערב לקו הירוק, שם שוררת הדמוקרטיה בכל הדרה?

ואם הנער הוא עיוור־צבעים, ואינו רואה את הקו הירוק?

ואם הוא נולד ב־11 ביוני 1967, ומעולם מעולם לא ראה מפה שבה מסומן הקו הירוק, ולכן אינו יודע שג'לג'וליה היא מצד זה, ואילו קלקיליה היא מהצד השני?

ושהמוסר, היחס האנושי, הכבוד לי־אדם שנברא בצלם תלויים בקו ציבעוני זה או אחר — ירוק, אדום, סגול, שחור?

■ ■ ■

ב חברון רבו התלונות על יחידה של הצבא הסדיר, הפועלת בעיר. נערים שרכבו על חמורים אולצו לרדת ולנשק את אחורי החמורים. צעירים אולצו לירוק בפני זקנים. התעללות נוראה לגבי אנשים מיזרחיים. שהריבר המצווה לכבד אב ואם עדיין חי בליבם כצו עליון. אנשים מכל הגילים ספגו מכות בלי הרף, כשנעצרו ונדרשו לזהות עצמם.

לא מיקרה אחד, ולא שני מיקרים. אלא שיטה מתמשכת של יחידה, על חייליה וקציניה. מין ספורט שבזה. מין שעשוע קולקטיבי.

סליחה, אמרו שילטונות הצבא. זוהי יחידה שהיתה לא מכבר בלבנון. החיילים לא תפסו ש„יהודה ושומרון" אינן לבנון, שכאן צריכים להתנהג אחרת.

מכאן אנחנו למדים ששיטות אלה — מכות לכל ובכל הזדמנות, התעללות לשמה, שעשועים סאדיסטיים, השפלת האדם, יריות ללא־הגבלה, הריגה של „מנסים לברוח" — שכל אלה היו שיטות מקובלות ומאושרות בלבנון, אך לא יכירן מקומן ב„יהודה ושומרון", ועל אחת כמה וכמה בישראל עצמה.

זהי הודאה נוראה.

ועוד יותר נורא שזוהי יחידה סדירה.

לא שכירי־חרב, שגוייסו למישמר־הגבול. לא שוטרים, שליבם גס אחרי טיפול של כמה שנים בפושעים פליליים בכת־ים.

צבא סדיר. מגוייסי חובה. הבן הנחמד שאמרנו לו שלום בחדר המדרגות. נער־החמד שראינו אותו מנקה את האוטו של אבא. אחיינים ודודנים. הבן של השכן. הבן שלך.

■ ■ ■

מ ה זה עושה לערבים?

אין צורך לנחש. אפשר לקרוא את התשובה בסיפרי־ההיסטוריה של כיבושים קודמים.

חיילי היחידה ההיא בוודאי משוכנעים שב־שיטות כאלה אפשר לשבור את רוח האוכלוסיה הכבושה. מה יש? הרי הם ערבושים! וערבושים, כך נאמר להם אלף פעמים, הם לא בני־אדם, סתם פחדנים עלובים, ג'וקים. צריכים להעמידם במקומם.

אבל מה שקורה במציאות הוא תמיד — תמיד! — ההיפך. אדם שמתעללים בו, שמש־פילים אותו עד עפר, נשבע בליבו לנקום.

הוא זוחל על ארבע וחושב על נקמה. נובח כמו כלב, וחושב על נקמה. יורק באביו, וחושב על נקמה נוראה שב־עתיים. מנשק את נעליו של חייל, וחושב איך לתקוע לחייל הזה סכין בקיסבה.

זהו חוק־הטבע, ואולי מין ביטוי של צדק עליון. המתעלל — מתנוון. ואילו הקורבן מזדקף. הוא מוכן לחטוף אוטובוס, לרצוח זוג, להכין ולהטמין מיטען. ובסוף הוא מוכן לנהוג מכונית־תופת, ולהתפוצץ יחד עם המתעללים השנואים.

מישטר־ההתעללות הוא חממה לטרור. תמיד־תמיד. אפשר לקרוא על זה בספרים.

אבל נערי־ישראל הנחמדים, יבול 1985, לא כולם קוראים ספרים.

חיפוש בחברון: לזחול על ארבע, לנבוח, לירוק בזקנים

יכול אדם לשכוח סבל. יכול אדם לשכוח כאב גופני. חיילים שניסו לרצוח זה את זה במילחמה יכולים להפוך, אחרי המילחמה, לידידים.

אך לעולם אין אדם שוכח השפלה. ואדם ערבי על אחת כמה וכמה, מפני שבתרבות המיזרחית תופס מרשג הכבוד במעט את השלב העליון בסולם־הערכים.

לא מכבר נדונו כמה שוטרים לעונשים מגוחכים, כרגיל, על התעללות בבני־אדם. הקור־בנות היו ערבים, המקום היה חברון. צעירים ערביים אולצו, במכות־רצה, לזחול על ארבע, לנבוח ככלבים, לשיר את התיקווה ולהכות את זקניהם.

„פויה!" אמר בית־המישפט, והתייחס לשוט־רים בסובלנות. בכחינת „כאלה הם. מה אפשר לעשות?"

וזהו צד אחד של המטבע.

הצד השני הוא שבכל רחבי הארץ נולדה תופעה חדשה. שניים־שלושה צעירים ערביים, לרוב בני־דודים וקרובי־מישפחה, בלי שום קשר למחתרת מאורגנת כלשהי, קושרים קשר לבצע פיגוע. הם נוטלים אקדח שגנבו או קנו מידי יהודים; ואם אין אקדח הם נוטלים סכין, ויוצאים לחטוף אוטובוס, להרוג זוג המתעלס בחיק הטבע, להרוג חייל המבקש טרמפ.

מי הם הצעירים האלה?

האם אחד מהם זחל על ארבע ונבח בחברון, אחרי שקת של רובה ניחתה על צלעותיו? האם אחד מהם אולץ לירוק באביו? האם אחד מהם נישק את אחורי חמורו, או את נעליו של חייל?

לכן אנחנו הולכים עכשיו בצעדים בטוחים לקראת מצב, שבו כל סינה בארץ הזאת תהיה שדה־קרב, וכל אדם בכביש ולציידו אוייב פוטנציאלי, וכל אוטובוס יעד אפשרי לחטיפה, וכל התעלמות בחיק־הטבע מיבצע של התאבדות.

זהו הצד האחד של המטבע. ולא הצד החשוב ביותר.

■ ■ ■

ה שאלה החשובה ביותר אינה „מה זה עושה לערבים?" אלא „מה זה עושה לי־הודים?"

הערבים ישיגו, במוקדם או במאוחר, את שלהם. הזוחלים היום על ארבע בחברון יספרו לבניהם ולנכדיהם כיצד לחמו ביהודים, כיצד הניחו מיטען, כיצד הרגו חייל בלב רמאללה או בקסבה של חברון. היו ימים.

איזה מין עם נהיה אנחנו אז? איזה מין מדינה תהיה ל נ ו?

אזרחים טובים כותבים כיום מיכתבים למ־ערכות, ומתלוננים מרה על „הנוער". הוא גס־רוח. הוא חסר־התחשבות. הוא רוחף. הוא מדבר עברית קלוקלת. אין הוא יודע לחשוב ולהתבטא בשום שפה ולשון. מלים כמו „בבקשה" ו„תודה" ו„סליחה" לא תעבורנה את דל שפתותיו.

סקרים מבהילים מתפרסמים כל יום שני וחמישי. עיתונאי סר אל בית־הספר הקרוב, שואל את פי הנערים והנערות — ויש לו כתבה מחרידה, שתדהים את הארץ כולה.

הנוער הזה — הנוער של צפון תל־אביב, לאו דווקא של עפולה — דוגל באלימות. הוא מאמין שאפשר לפתור את כל הבעיות בכוח ברוטאלי. „אם זה לא הולך בכוח, השתמש ביותר כוח!"

נערים ונערות נחמדים אלה, בעלי התלתלים הבלונדיניים והשיער החום הגולש, בזים לכהנא, מפני שהוא רק מדבר ולא עושה.

הם מזלזלים בכנסת המקשקשת, בכל המנהיגים המבריבים. הדמוקרטיה היא בדיחה בעיניהם.

צריכים דיקטטור, איש חזק, שיעשה סדר אחת ולתמיד. שיעשה מה שצריכים לעשות: יזרוק את הערבים למידבר, יכבוש את הארצות שמסביב, יפזר את הכנסת ואת המיפלגות, וגם את ההסתדרות המחורבנת, יסגור את כלי־התיקשורת ויקים סוף־סוף מישטר יעיל.

איפה למד הנוער את התורה הזאת? בבית, או בבית של השכן. איפה התחנך? בבית־הספר הממלכתי הישראלי, תחת שורה של שרי־חינוך ממפא"י ומהמפר"ל, אבא אבן וחבולון המר. מה מעצב את אופיו? הצהרונים, הטלוויזיה, רפול ואריאל שרון.

ואז, אחרי שעולמם הרוחני עוצב כראוי, הם מגיעים לצה"ל. לסדיר. לרמאללה. לחברון. להשלמת חינוכם.

■ ■ ■

ק ארל מארכס אמר פעם שעם המדכא עם אחר אינו יכול להיות חופשי בעצמו. אפשר להרחיב כלל זה: עם המשפיל את כבוד־האדם של בני עם אחר, אינו יכול לשמור על כבוד־האדם שלו עצמו.

אנחנו מאבדים את צלם־האדם. לאט־לאט, בהדרגה, בביטחה.

הנורמות, השוררות ביום ביחסים בין יהודים וערבים, ישוררו מחר ביחסים בין אשכנזיים ומיזרחיים, בין חילוניים ודתיים, בין ימין ושמאל, בין אדם לרעהו, אדם ושכנו.

זהו תהליך בלתי־נמנע, כי אי־אפשר לחלק אדם לחלקים־חלקים. אם אינו מכיר בקדושת חיי־אדם ברמאללה, לא יכיר בה גם ברמלה. אם הוא אוהב לראות אדם זוחל על גחונו ונובח בחברון, הוא ישמח לראות כך גם את הבחור בחולון, שלקח ממנו את חברתו.

תמונת־העולם של אדם כזה משתנה בהדרגה. היחסים בין אדם לאדם, בין גבר לאשה, בין אדם לחברה, בין אדם למדינה — הכל־הכל משתנה בהדרגה.

הגסות, הברוטאליזציה, קהות־החר־שים, הראש הקטן, הבריחה מן האחד־ריות, הנכונות להיות קלגס שרק ממלא פקודות" — כל אלה קשורים זה בזה.

■ ■ ■

א סור להבליל, כמובן. אי־אפשר לדבר על „הנוער". יש כאלה וכאלה. השאלה היא מה קורה ל„כאלה" מן הסוג השני.

הנער הרגיש, האנושי, שינק מהוריו גישה אחרת, שהסיפרות והשירה והמוסיקה העניקו לו רגשות אחרים וערכים אחרים — איך הוא ירגיש בכיתת בית־הספר, במחלקה בצה"ל, שבהן הוא יהיה „חריג" יפה־נפש?

אחד ינסה להתאים את עצמו, להסתגל, ואחר־כך יהביץ יותר מאשר חבריו. אחד ינסה לנתק את עצמו, להסתכל הצידה, לפרוש מן הציבור.

בליבו ירקום תוכנית לצאת מכל העניין הזה, מצה"ל, ומחר מהארץ. מה לו ולמדינה שהיא כזאת? הרי העולם כולו פתוח לפניו!

שמעתי דברים כאלה גם מפי הורים. מי שיש לו בבית נער בן 15 מתהפך בלילות במיטתו, ושואל את עצמו: מה יהיה בעוד שלוש שנים? הוא יילך לצה"ל. הוא ירצה להיות ביחידה מובחרת. הוא יספיק בדיוק למילחמה הבאה.

זאת שמעתי הרבה. אך לאחרונה אני שומע מצוקה אחרת: „יקחו אותו לצבא ויהפכו אותו לחיה. אני לא רוצה שזה יקרה לבן שלי!"

והמוצא ידוע: חו"ל.

באחד הימים, בעת ביקור בניו־יורק, יעצור אותי גבר צעיר ברחוב, יגיד לי שלום בעברית ויציג את עצמו. הבן של השכן.

■ ■ ■

ד יום מסתובב הבן של השכן ברמאללה ודורש מצעירים ערביים, תוך קללות ומכות, להציג את תעודת־הזהות שלהם.

אך הבעיה האמיתית היא: מהי תעודת־הזהות שלו עצמו?

זה היה העתק מדוייק של פרט על עליית הנאציזם. וגם השילטון התנהג כמו אז

זה נראה בדיוק כמו בסרט על עליית הנאצים לשילטון.

על המעקה עמד המנהיג, דמות כמעט מגוחכת. הנראה כמו פסיכי, מנופף בזרועות ואומר דברים נוראים. מסביבו קומץ האנשים בחולצות הצהובות, צורחים ומנופפים בדגלים. צורתם העידה עליהם שהם באים מתחתית התחתית של החברה. הם עמדו מסביב למנהיגם במועל־יד. לידו עמדה אשה מתמוגגת, שנראתה כאילו היא בשלב מתקדם של אורגזמה.

מולם — קהל של אלפים, האנשים ההגונים שהתגייסו כדי להגן על הרפובליקה מול פני הטירוף העולה מן הביבים — מוחים, צועקים, מניפים ידיים בזעם, אך ממושמעים ובלתי־אלימים. איש מהם לא העלה על דעתו לחתוך את החוט, שהביא את קול המנהיג אל הרמקול אדיר־הקול. ששידר את דבריו למאות הדירות בסביבה. הם ניסו להשתיק את קולו בצעקות־זעם.

ובין קומץ הנאצים ואלפי מתנגדיהם — מאות השוטרים של הרפובליקה, שקיבלו על עצמם להגן על הנאצים, ושבלעדיהם לא היו אלה מעזים להראות את פרצופם. המישטרה של הממשלה הסוציאל־דמוקרטית, בפקודת שר סוציאל־דמוקרטי, מלאה את חובתה": להבטיח את חופש־הדיבור למי שקורא לחסל את חופש הדיבור, לגרש את בני הגזע הנחות, להפיל את הדמוקרטיה, לעשות שפטים כ־פושעים" שבשילטון. לסלק את החשבון עם התוקעים "סכין בגב הצבא".

סקופ

האמריקאים העבירו הצעה אולטימטיבית לאש"ף — ברית המועצות העבידה לישראל איום, הבטחה והצעה

איומים והבטחות

רגן
הצעה לאש"ף

ל דיעה סנסציונית ממקור מוסמך ביותר:

ממשלת ארצות־הברית העבירה להנהגת אש"ף הצעה בעלת אופי אולטימטיבי.

תוכן ההצעה: ארצות־הברית מוכנה להביר באש"ף ולנהל משא־ומתן איתו, בתנאי שהאירגון יתק לחלוטין את קשריו עם ברית־המועצות ויותר על הדרישה לכנס ועידת־שלום בינלאומית, שבה יכהן נציג סובייטי בירידמשותף לצד נציג אמריקאי.

הצד האולטימטיבי: אם אש"ף ידחה את ההצעה, לא תהיה מצד ארצות־הברית שום תזוזה שהיא לקראת הכרה באש"ף.

● האמריקנים: "רמז לערפאת"

ד צעה זו שופכת אור חדש לגמרי על אשר התרחש בשנה האחרונה במרחב, ובעיקר על שליחותו של עוזר שר־החוץ, ריצ'רד מרפי (מרפי־טורס").

אחרי חתימת ההסכם של המלך חוסיין ויאסר ערפאת (11 בפברואר 1985) היה נדמה שתהיה התקדמות לקראת השלום. האמריקאים היו אמורים להיפגש עם מישלחת ירדנית־פלסטינית.

אולם שום דבר לא קרה. האמריקאים העמידו דרישות, חוסיין וערפאת מילאו את הדרישות לפחות חלקית, ואז העמידו האמריקאים דרישות חדשות. כל סיבובי מרפי הסתיימו ב"כישלון" — כי כל ויתור ירדני־פלסטיני גרם להתקשחות נוספת בעמדה האמריקאית.

היו שראו בכך הצלחה גדולה לישראל, השולטת בקונגרס האמריקאי, והמפעילה לחץ כבד על הבית הלבן. ממשלת־ישראל אינה מעוניינת בשום שיחה בין האמריקאים לבין מישלחת פלסטינית־ירדנית, "היה הרכבה אשר יהיה, מפני שהיא חוששת — בצדק — כי פגישה כזאת תקרב את היום שבו תצטרך לנהל משא־ומתן על השטחים הכבושים.

עכשיו ניתן לכל התמרונים האלה הסבר חדש, סביר יותר: ארצות־הברית מתכוונת ללחוץ על חוסיין ואש"ף, ובמיוחד על יאסר ערפאת, על־ידי מניעת כל הישג מדיני שהוא ממנו, גם אחרי כל הוויתורים שעשה.

הרמז לערפאת: לא תקבל מאומה, אלא אם כן תעבור חד־משמעית מן המחנה הסובייטי או הניטרלי אל המחנה האמריקני.

חוסיין־ערפאת נאמר: לא תקבלו דבר אם לא תתמסרו לחלוטין למדיניות האמריקאית.

● הסובייטים: פיתויים לישראל

ב משלת ברית־המועצות ערה לתימרונים האלה, והיא נוקטת בשורה של אמצעים כדי לבלום את המהלך האמריקאי.

היעד העליון של המדיניות הסובייטית במרחב היא כינוס ועידת־שלום בינלאומית, בראשות ארצות־הברית וברית־המועצות, ובהשתתפות "המדינות המעוניינות" (למשל: צרפת וב־ריטניה), ו"הצדדים הנוגעים בדבר" (ישראל, אש"ף ומדינות־ערב הסמוכות).

בדרך זו מקווה ברית־המועצות לחזור לזירה המרחבית, שממנה גורשה כמעט כליל. בעוד שבשנות ה־60 היתה ברית־המועצות הפטרונית של הכוחות הערביים העיקריים, לא נותרו לה כעת אלא בריתה עם סוריה וקשריה עם לוב ותימן הדרומית.

המהלכים הסובייטים האחרונים כללו שורה של מסרים, חלקם בבחינת פיתויים וחלקם בבחינת איומים.

ואלה הפיתויים:

בנאומו בוועידה קטנה שנערכה בראשית החודש בו"נבה מטעם האו"ם על עניין פלסטין, (שהוחרמה על־ידי כל כלי־התיקשורת בישראל ובעולם המערבי), נשא אחד מאנשי־המפתח הסובייטים נאום חשוב. יבגני פריאקוב מגדיר את עצמו בצניעות כ"אקדמאי", אך למעשה הוא נמנה עם מעצבי־המדיניות המרכזיים של ברית־המועצות במרחב.

בנאומו חזר פרימאקוב על הדרישה לכנס ועידת־שלום בינלאומית, אך הוסיף לדרישה זו כמה פיתויים חדשים, המשנים את מהות הדרישה. בין השאר:

● אחרי שתקום המדינה הפלסטינית בשטחים שכבשה ישראל ב־1967, "האם מישהו יתנגד אם תחליט להיכנס לקונפדרציה עם מדינה אחרת או מדינות אחרות? בוודאי שלא: למעשה, אפשר לכלול אפשרות זו בהסכם (השלום)."

לשון אחר: ברית־המועצות מסכימה לרעיון הקונפדרציה הירדנית־פלסטינית, שהוא לב־ליבו של הסכם חוסיין ערפאת, והמעורר התנגדות טוטאלית מצד סוריה.

● המיסגרת של ועידת־השלום הבינלאומית "...איננה מונעת בשום פנים את "...יצירתם של מגעים על בסיס דו־צדדי."

לשון אחר: אפשר לחבר את רעיון הוועידה הבינלאומית עם הרעיון של משא־ומתן ישיר בין ישראל, הירדנים והפלסטינים.

● בוועידה אפשר להסכים על "לוח־זמנים לביצוע כל הצעדים שיוסכם עליהם בוועידה. אפשר לדבר לא רק על פיתרון של הבעיות אחת ולתמיד, אלא, במיקרה הצורך, על רצף של פיתרונות. אולם השלבים בסולם זה אינם צריכים להיות קרשים נפרדים, אלא שלבים של סולם אחד."

לשון אחר: אף שברית־המועצות חסצה שבוועידה יוסכם על פיתרון כולל של כל הבעיות, אין היא מתנגדת לכך שהדברים יתגשמו שלבים־שלבים ויכללו הסדרי־ביניים.

זה קרוב לגישה שהשמיעה ישראל לא פעם, מתוך רצון לעמוד על הגשמת כל שלב בתהליך־השלום לפני שניגשים לביצוע השלב הבא.

● הסובייטים: איום והבטחה

ב צד השינויים האלה בגישתה, שנועדו למצוא חן בעיני האמריקאים וישראל, העבירה ברית־המועצות לאחרונה שני מסרים חשובים ביותר:

מסר א': ברית־המועצות לא תסבול שום התקפה ישראלית על סוריה. במיקרה של מילחמה, תחוש ברית־המועצות לעזרת סוריה, גם אם יביא הדבר לידי משבר גלובלי.

אזהרה זו נמסרה בצורה דיסקרטית, בלי פירסומת, כדי למנוע אי־הבנה בישראל, לאור האיומים האחרונים של יצחק רבין ואחרים על סוריה. המצב מזכיר את המאורעות שקדמו למילחמת ששת־הימים, כאשר הרמטכ"ל יצחק רבין השמיע הודעה מפוצצת על כך שיש צורך להפיל בכוח את המישטר הסורי. הצהרה זו ודומות לה תרמו להידרדרות, שהביאה למילחמה.

אולם יחד עם מסר זה, מסרה ברית־המועצות מסר שני, גם הוא בצורה דיסקרטית ביותר.

מסר ב': ברית־המועצות מ־חוייבת לחלוטין לקיומה ול־ביטחונה של ישראל, ותמנע התקפה עליה.

כלומר: בצד האזהרה לישראל לבל תתקוף את סוריה, הבטחה שמוסקווה לא תניח לסוריה לתקוף את ישראל.

ברית־המועצות יודעת כיום ש־עשתה מישגה חמור, כאשר ניתקה את יחסיה עם ישראל. הדבר מחליש את דרישתה לכינוס ועידה בינלאומית, שבה תמלא תפקיד חשוב. אולם היא מתקשה לחדש את היחסים, כאשר ישראל נוקטת שורה של מעשים אנטי־סובייטיים. המעוררים זעם במוסקווה. בין השאר:

● ההסכם האסטרטגי בין ישראל וארצות־הברית, שבו נקבע בפירוש כי ברית־המועצות היא האוייב העיקרי.

● הסכמת ישראל להקים בשיטחה משדרים אמריקאים לניהול לוחמה פסיכולוגית אנטי־סובייטית.

● מערכת־התעמולה העולמית הישראלית־יהודית בעניין יהודי ברית־המועצות.

● הסכמת ישראל להצטרף ליוזמה האמריקאית בעניין "מילחמת הכוכבים".

(המשך בעמוד 10)

גורבצ'וב
הצעה לישראל

מי נוצח באמת? כל זה קרה בגרמניה הנאצית אלפי פעמים, בשנים הגורליות, שבהן התנדנד העם הגרמני בין דמוקרטיה ונאציזם, שלום ומילחמה, שפיות וטירוף. זה קרה הסבוע בגיבעתיים.

מי שרצה יכול היה לראות בערב של גיבעתיים ניצחון גדול לכוחות הדמוקרטיה.

מי שרצה יכול היה לראות בזה גם ניצחון לכהנא.

לא היה ספק מי נוצח: השילטון הישראלי, בהנהגת שימעון פרס וחיים ברלב, העומד חסר־אונים מול תופעה זו, כשהוא פורש למעשה את חסותו על כהנא, מאפשר לו להמשיך במלאכה.

עימות בגבעתיים

ד אלפים הרבים שנהרו מבתיהם לכיכר בגיבעתיים, כדי להשתיק את כהנא, אינם קהל רגיל של הפגנות. לרבים מהם היתה זאת ההפגנה הראשונה בחייהם. באין חוק המונע הסתה (ראה מיסגרת), ובעוד ה־משטרה מספקת הגנה מלאה ל־מחרחר־השינאה, לא נותר להם אלא להחריש אותו בקריאות־בוז. הם נענו לקריאתו של ראש־העיריה, יצחק ירון

„נאצי! נאצי!" שעה וחצי לפני התחלת ההפגנה של כהנא, כבר עמדו המוני מפגיני־הנגד על מישמרתם והשמיעו את קריאות־המחאה. זעקת ההמונים, שנמשכה שעתיים ללא הפסק, בתוספת שריקת המשרוקיות, חצוצרות, רעשנים וגם שופר אחד, החרישו את דברי כהנא.

משרוקית לכל מפגין חברי תנועות־הנוער הצטיי־דו במשרוקיות, שהטביעו בשאונם את דיברי כהנא. הצעיר במרכז סותם את אוזניו ושורק.

הרבבה שכנגד יותר מ־10 אלפים מפגינים, תושבי גיבעתיים וחברי תנועות־הנוער, המתינו לכהנא כדי להשתיק אותו ולמנוע את שמיעת דבריו. הסיסמות: „כהנא, בן־זונה, הסתלק מהמדינה!" „לא, לא, לא ניתן, לכהנא לדבר!" המפגינים הניפו שלטים נגד הגיזענות.

תנועה מיזרחית צעירים וקשישים קיבלו את כהנא בתנו־עות־זעם. מאחורי הצעיר המניף את ידו בתנועה מיזרחית, מניף מפגין אחר את סמל צלב־הקרס הנאצי.

חופש־הדיבור לכהנא?

שערוריה נוראה ריחפה על כל אירועי השבוע: ישראל היא המדינה היחידה בעולם התרבותי שאין בה חוק האוסר הסתה גזענית.

בישראל, האוהבת להגדיר את עצמה כ„מדינת קורבנות הנאצים", מותר לכל אדם (יהודי) לעמוד בקרן־רחוב ולהטיף לגירוש המוני של אזרחים, להפלייתם ואף להריגתם, על פי אמות־מידה של גזע, דת, לאום או עדה.

בכנסת התקבל לאחרונה חוק שנועד, כביכול, למנוע בעד מאיר כהנא מלהתייצב בבחירות ה־באות. אולם למעשה היתה זאת הסוואה בלבד. המטרה האמיתית של החוק היא למנוע את הופעתן בבחירות של רשימות ערביות או יהודיות־ערביות. ואילו החוק לאיסור ההסתה הגיזענית לא התקבל כלל. הליבוד לא רצה בו, למערך זה לא היה איכפת. שנה אחרי קום „ממשלת־האחדות" לא התקבל חוק זה.

מה עם חופש־הדיבור? רק משום־כך התעו־ררה השבוע שאלה שהטרידה רבים: האם מותר למנוע בעד מאיר כהנא לשאת את דבריו בפומבי?

השאלה אינה פשוטה. הדמוקרטיה מבוססת על חופש־הדיבור. זהו עיקר עיקריה. חופש־הדיבור אינו חל רק על דיעות פופולאריות (שאינן זקוקות לכך ממילא), אלא דווקא על דיעות בלתי־פופו־לאריות, ואף מאוסות ומתועבות. מכאן אימרתו המפורסמת של וולטייר: „איני מסכים אף למילה אחת שאתה אומר, אך אני מוכן ליהרג על זכותך לומר אותה."

לפי כלל זה, מגיע חופש־הדיבור גם לכהנא. אם ישלל ממנו, חיכן הגבול? מי ימנע את התחלין, שישלול מחר את חופש־הדיבור ממיפלגות אחרות הנמצאות מחוץ לקונסנזוס, כגון המיפלגה הקו־מוניסטית, הרשימה המתקדמת או אגודת־ישראל?

למעשה, קיים הבדל עצום בין שלוש אלה ובין כהנא. השלוש דוגלות בדיעות שאינן אהודות – רק־ח היא אנטי־ציונית ודוגלת במישטר קומו־ניסטי, אגודת־ישראל היא אנטי־ציונית ודוגלת ב„מדינת ההלכה", המתקדמת דוגלת בהידברות בין ישראל ואש"ף. אף אחת מן הדיעות האלה אינה מסכנת כיום את קיום המישטר הדמוקרטי בישראל.

לא כן רשימתו של כהנא, המהווה – לפי כל הסימנים – איום ישיר ומוחשי על המישטר הדמוקרטי, ובטווח היותר רחוק – גם על עצם קיום המדינה.

פאניקה באולם. בכל דמוקרטיה יש הגבלה על חופש־הדיבור. המיקרה הקלאסי: אסור לאדם לקום באולם־תיאטרון מלא באנשים ולצעוק: „אש! אש!" מפני שקריאה כזו תגרום לפאניקה ולאובדן־חיים.

ההטפה לרצח־עם, לגירוש המוני, לשינאה גזי־ענית־לאומית ולאלימות אינה עיסוק לגיטימי במישטר הדמוקרטי. שום דמוקרטיה אינה צריכה לסבול את חופש־הביטוי של גוף אשר מטרתו המוצהרת היא לבטל את הדמוקרטיה.

אין אדם בישראל המפקפק בכך שעל הרמוב־ליקה הגרמנית היה בשעתו לאסור את חופש־הביטוי של אדולף היטלר, שקרא לגירוש היהודים ולהריגתם. היהודים מאשימים את הגרמנים בכך ש־ל א סתמו את פיו של היטלר, כשעוד ניתן היה לעשות זאת.

אולם הדבר חייב להיעשות באמצעות חוק מפורש, הקובע אמות־מידה ברורות. חסרונו של חוק זה הוא שהוציא השבוע לרחוב אלפי אזרחים, כדי למנוע פיסית בעד כהנא מלהפיץ את הרעל הקטלני שלו.

זהו תהליך משוכן, המוצדק רק במיקרה קיצוני של פיקוח־נפש. מול הסכנה הנוראה של כהנא והכהניזם, ומול החידלון המחפיר של ממשלת־פרס־שמיר, הצדקה זו אכן קיימת.

המישמר היהודי

החולצות השחורות של אנשי "מישמר הכבוד היהודי" דומות לצבע הס"ס. בעוד החולצות הצהובות של יתר אנשי כהנא הזכירו את הס"א.

„כשאהיה ראש־ממשלה!"

כהנא הבטיח לפוגרום חוק את נגעתיים מעל פני האדמה ואיים: „כשאהיה בשילטון – אתם תראו את הנקמה!"

ברגעים האלה עוד לא הספיקו השוטרים להתארגן, מכוניות עוד נסעו בכביש הרחב שהפריד בין שתי הבמות, וקו הגבול בין הקבוצות היה מטושטש. הם קראו קריאות אלה לאלה, כשאוהדי כהנא מניפים את ידיהם אל־על, בעוד המתנגדים, אנשי תנועות־הנוער, שור־קים לעברם במשרוקיות מחרישות־אוזניים ומניפים שלטים נגד הגיזענות.

לאט־לאט התחילה הכיכר להתמלא באדם. אלפי אנשים זרמו אל הכיכר שבפרברי העיר גיבעתיים. הם באו מכל הרחובות הסמוכים, קבוצות גדולות של תנועות־הנוער לצד אוהדים קשי־שים, זוגות צעירים עם ילדים קטנים בידיהם וזקנים נשענים על מקלות, כדי לעצור את הפאשיסט.

כהנא הודיע שהוא יגיע לכיכר ב־7 וחצי־בערב. קבוצה קטנה של אוהדיו באה זמן מה לפניו והקימה מיגדל מתכת גבוה, שעליו רמקולים רבי־עוצמה. הם היו לבושים בחולצות הצהובות המפורסמות, שאגרוף שחור מצוייר עליהן. לקראת השעה היעודה כבר המתה הכיכר אדם.

משעות הצהריים המוקדמות התי־ארגנה במקום קבוצה נוספת של אנשים, לובשי מדים, חבושי־קסדות, מצויידים במגינים ובאלות לבנות. המישטרה ומישמר־הגבול הכינו כוחות מתוגברים. זמן קצר לפני שהגיע כהנא לכיכר, כבר היו בה מאות שוטרים מכל הסוגים. הרחוב עצמו נסגר לתנועה ובשני הצדדים שלו חנו אין סוף מכוניות מישטרה, משאיות שהובילו את השוטרים, וכלי־רכב מיוחדים להשתלטות על הפגנות — מכונית המתיזה מים, מכונית הנושאת מחסר־מים, כמה מכוניות־גרר. מכל עבר הוק־פה הכיכר במחסומי־מישטרה, ושרש־רות חיות של שוטרים מזויינים באלות ובמגינים עמדו בקיר איתן בין המפ־גינים־שכנגד לבין קומץ אנשיו של כהנא.

כהנא עצמו נסע לשכונת התיקווה, המתנגד. האנשים שעמדו בנתיב נסי־עתה של המכונית דפקו עליה בזעם באגרופיהם, רבים שרקו וקראו קרי־אות־בוז. אוהדיו עמדו על המיפלס הג־בוה, כשהם מניפים אגרופים לשמיים. ליד קהל המתנגדים עמד שוטר מיש־מר־הגבול, קסדה לבנה לראשו, והוא אוחז בידו רובה גאז מדמיע. היה ברור שהוא רק מחכה לאות, ואז יתמלא האוויר החם בגאז מדמיע.

האווירה היתה מתוחה, השוטרים היו עצבניים, הקהל הרב צרח, שרק במש־רוקיות ונופף בידיו, אך כהנא עמד לו שם על הבימה הגבוהה המוארת. החזיק בידו את הרמקול ונאם, כפי שתיכנן. מי שעמד למטה בתוך הקהל הרועש לא שמע את דברי הנאצה, אך כל תושבי גבעתיים, הגרים ברחובות ה־סמוכים, יכלו לשמוע את דבריו ברור וחזק. קבוצת בריונים שמרה בחירוף נפש על העמוד שעליו הותקנו הרמ־קולים, ואיש לא העז לגשת ולנתק את החוט, או להוריד את העמוד המתנדנד.

כהנא אמר את שלו, בעוד השוטרים שומרים עליו מכל מישמר. הצעירים מתנועות־הנוער למדו פרק חשוב באז־רחות. לרבים מהם היתה זאת ההש־תתפות הראשונה בהפגנה כלשהי, והם בוודאי יזכרו אותה ימים רבים. אפילו תרגיל־הסיום המחוכם לא עזר לכהנא להרגיע את כל אלפי האנשים. הוא חשב, לתומו, כי אם יסיים את נאומו בשירת התיקווה, יצטרף אליו כל הקהל הרב, או לפחות ישתוק — על־פי הסיפור העממי, על הגנב המכייס את קורבנותיו, שהתייצבו דום כאשר הוא שר את ההימנון. אך הקהל לא שעה לזימרתם של הפאשיסט וחבר מרעיו, אלא הגביר את קריאות־הבוז.

אחרי שהוצא כהנא מן המקום, בליווי מישטרתי כבד וביחד עם אוה־דיו, התיישבו הנערים והנערות הצע־רים על הכביש והתחילו לשיר ביחד עם מירי אלוני את שיר השלום. יצחק ירון, ראש־עיריית גיבעתיים, הודה לקהל הרב שבא לחסום את כהנא.

בחסות המישטרה

מאות השוט־רים, שכהנא העלה אותם על נס בנאומו, הגנו עליו, תוך שהם דוחפים בפראות את מתנגדיו. בתמונה העליונה מקיפים השוטרים את כהנא. אחרי שהגניבו החוצה אותו ואת חסידיו (תמונה משמאל) בדרך צדדית.

באוויר עמדה ציפיה להתנגשות הגדולה בין אנשי־כהנא המעטים לבין אלפי מתנגדיו, שנקראו לבוא מכל רחבי הארץ.

לראשונים, שהגיעו לכיכר ווהלין בגיבעתיים, לא היה ברור איזה צד של הכיכר הוא הצד הרע, של כהנא, ואיזה צד הוא הצד הטוב, של המתנגדים. הם הסתובבו אנה ואנה בכיכר, כשהם מנסים שוב ושוב את המשרוקיות שחולקו להם. הם התקדמו לכיוון מחסומי־המישטרה, שם נתקלו במיספר מועט של לובשי החולצות הצהובות והשחורות, אוהדיו המטורפים של כהנא, ושתי הקבוצות התחילו לצעוק זו על זו, כשמכל צד מניפים אגרופים לעבר הצד השני.

הוא הביא לשם אוטובוס ריק וקיווה למלא אותו באוהדים, שיבואו למחוא לו כפיים, בעודו משמיע את דיברי הנאצה הידועים שלו. אך שכונת־התיקווה איכזבה את מחרחר־המהומות, ותושביה לא נהרו בהמוניהם לקול קריאתו. רק אוהדים ספורים עלו לאוטובוס.

כהנא הגיע לכיכר וווהלין בשעה שנקבע. בשלב הזה דחפו עשרות השוט־רים את קהל המוחים הרב אחורה, אנשיו של כהנא היו סגורים בתוך מיכלאה מוארת, עשויה ממחסומי־מישטרה.

כהנא עצמו הגיע במכוניתו ועבר בה, בסיוע המישטרה, דרך ההמון הרב.

צילומים: ענת סרוסטי וצבי טישלר

(המשך מעמוד 7)

למרות זאת, ניתן להבין מהתבטאויות סביבתיות כי מוסקווה היתה מחדשת את היחסים, אילו היתה ישראל עושה מעשה בלשהו כלפי העולם הערבי, ובעיקר כלפי הפלסטינים, שהיה מצדיק את חידוש־היחסים בעיני העולם הערבי.

● הפיסגה: בלי המיזרח התיכון

כל **התימרונים** האלה נועדו להכשיר את הקרקע להסכם סובייטי־אמריקאי על יוזמה משותפת במרחב, ובעיקר לכינוס הוועידה הבינלאומית.

גם יאסר ערפאת אמר, לפני חצי שנה, למישלחת הרשימה המתקדמת מישראל, שאינו מצפה כי האמריקאים יתנו משהו ליירדן ו/או לפלסטינים, מכיוון שהם שומרים את כל הקלפים לקראת ההידברות שלהם עם הסובייטים.

ערפאת קיווה כי ההידברות בין וושינגטון ומוסקווה תתחדש, וכי העניין הפלסטיני יהיה אחד הקלפים שיונחו על השולחן. כלומר: שארצות־הברית תתפשר עם הסובייטים על יוזמת־שלום ועל הסדר מדיני, במיסגרת „קוד־תן" עולמי.

נראה כי תיקווה זו התבדתה לחלוטין. ארצות־הברית הולכת בדרך ההפוכה.

זהו סקופ נוסף:

ארצות־הברית מסרבת לחד לוטין לכלול את העניין הפלסטיני בסדר־היום של סגישת רונלד רגן עם מיכאיל גורבאצוב.

משמע: שום הידברות על נושא זה לא תהיה. מגוי וגמור עם ממשלת ארצות־הברית ללחוץ את אש"ף אל הקיר, עד שהאירגון ייכנע לדרישתה, יוותר על רעיון הוועידה הבינלאומית ועל קשריו עם מוסקווה, וישתלב לגמרי במחלכים האמריקאיים, שנועדו לגרש את ברית־המועצות כליל מן המרחב ולכונן כאן „פאקס אמריקאנה" (שלום אמריקאי).

כיום אין סיכוי לכך. גם אילו רצו חוסיין וערפאת לעלות על דרך זו, אין הדבר ניתן.

הסיבה: מנהיגותו של יאסר ערפאת באש"ף מבוססת לא רק על יוקרתו העצומה בקרב עמו, אלא גם על מישחק עדין של כוחות פוליטיים מגוונים, היוצרים קונסנזוס לאומי.

ערפאת הצליח להביא את הקונסנזוס הזה לתמיכה בהסכם עם חוסיין ובמדיניות־השלום, תוך התנגדות קיצונית מצד סוריה וסוכניה הפלסטינים. אין סיכוי לכך שיצליח — גם אילו רצה בכך — להשיג קונסנזוס פלסטיני למהלך שפירושו התמסרות מוחלטת לאמריקאים וחיסול כל אופציה אחרת.

ואילו המלך חוסיין, שהוא פרו־אמריקאי גלוי וחד־משמעי, יודע כי אינו יכול להתקדם בדרך־השלום בלי שיתוף הדוק עם ערפאת.

אולם האמריקאים מתכוונים להמשיך בדרך שקבעו לעצמם, כשהם מתנדנדים על חוט־השערה בין סיכוי וסכנה: הסיכוי כי בסופו של דבר יתייאשו הפלסטינים מכל דרך אחרת ויקבלו את התנאים האמריקאיים, והסכנה שלפני שזה יקרה יתפוצץ המרחב כולו, מרוב יאוש, במהפכה איסלאמית נוסח־חומייני, שתחסל את כל המישטרים המתונים, וביניהם את הנהגת־אש"ף המתונה.

הסיכוי והסכנה בדרך שקבעה ארצות־הברית

שידור

צל"ג

לא חדשות ולא לא חדשות

השבוע יצאה תוכנית חדשה של גלי־צה"ל לעולם: בוקר טוב, ישראל. התוכנית היתה אילוץ, שנבע מהחלטתו של הרמטכ"ל לבטל את מחלקת־החדשות של התחנה הצבאית. הפשרה שהושגה, היתה שהמחלקה לא תבוטל לגמרי, אך מיספר היומנים יצומצם לאחד ביום, במקום השלושה שהיו עד כה.

מערכת החדשות של גל"ץ התגייסה והמציאה תוכנית חדשה, שהיא מעין שעטנז לא־ברור, שאינו יומן חדשות ואינו לא־יומן־חדשות. נשארו אותם הכתבים, ואותם הנושאים, אך העורכים מנסים להעביר את החומר למאזינים באופן יותר אישי. כך, למשל, אפשר לשמוע שיחה בין **שאול צדקא**, כתב גל"ץ בבריטניה, לבין **יצחק בן־נר**, אחד ממגישי בוקר טוב, ישראל: „שאול, מה נראה לך שיקרה עם החלטתה של ראש־ממשלת בריטניה?" ושאול עונה בחדות: „תראה, איציק, הגברת תאצ'ר החליטה לשתף את הפלסטינים במשא ומתן." וכן הלאה וכן הלאה.

יתכן ובמשך הזמן תעצב לעצמה התוכנית את האופי המיוחד לה. יתכן שהיא תיכנס למתכונת יותר ברורה וניווחה, אפשר לתת לבן־נר את הקרדיט הזה. אחרי הכל, הוא עשה דברים טובים ויפים בגלי־צה"ל, וזכה בפופולאריות רבה.

אך קולה של **אילנה דיין** אינו משתלב באווירה זו, שהיא מעין שילוב של חדשות ונינוחות של חדר־מגורים (או לעיתים חדר־מיטות). לדיין קול מתכתי, והוא אינו מתאים לתוכנית אישית, האמורה להיות רוגעת. היא מעבירה מידע, שגם אם הוא אמור להיות רוגע ווורם, הוא נשמע למאזין כדיווח מזירת־התרחשות סוערת.

דיין היא הכוכב של גל"ץ, אך לא כל כוכב מתאים לכל מטרה. היא היתה יוצאת מן הכלל בתפקיד הכתבת הפרלמנטרית של התחנה, ונשמעת פחות טוב כמגישה של תוכנית אישית של בוקר.

חבל שהעורכים לא שיתפו בתוכנית את **יעל דז**, שהיתה מגישה לעיתים את יומן־הבוקר שבוטל, שהיא בעלת קול נעים ונוכחות רדיופונית מרשימה ואינטליגנטית.

מאחורי המיקרופון

אין מי שיחליף

שוב סוערות הרוחות במיסדרונות מערכת קול־ישראל בתל־אביב.

מזה שבועיים ברור לעובדים ששרה **סרנקל**, ראש־המערכת בתל־אביב, אינה רוצה להמשיך בתפקידה. היא כמעט שאינה מופיעה בתחנה, וכבר רמזה לממונים עליה שהיא ברדכה החוצה. אך למנהלי־הרדיו יש בעיה חמורה, ולא ידוע מי יוכל, אם בכלל, להחליף את פרנקל.

מרשימה מיקרית של העובדים הבכירים מתבררים הפרטים הבאים: **אמנון נדב**, הכתב לענייני־מיפלגות, כבר היה בעבר ראש־מערכת. גם **רוני דניאל** כיהן בעבר בתפקיד זה. **דלית יאירי**, עורכת בכירה, קיבלה אישור להאריך את חופשתה ללא־תשלום בשנה נוספת. היא נמצאת עם בעלה בלימודים בחו"ל. **עודד ספיר** נמצא ברשימת המועמדים לפיטורין, גם **אליעזר סניגיל** נמצא ברשימת המפוטרים, וגם **אברהם לאלו ומייק הולר**. אין ספק שלמנהלי הרדיו תהיה בעיה חמורה בשיבוץ איש בכיר בתפקיד זה.

המנהלים נשארים, העובדים נוסעים

בשני מיקרים התעלו המנהלים בקול־ישראל על עצמם, ובאופן שהוא לפנים משורת הדין החליטו לשלוח לחו"ל שני עובדים, במקום שני מנהלים, בשני מיקרים שונים.

במיקרה האחד נשלח בכל פרק־זמן איש רשות־השידור למכון גתה שבגרמניה, בעיר ברלין, לחודשיים, בין השאר כדי ללמוד את השפה הגרמנית. הפעם הוחלט כי יסע **יגאל רום**, מנהל מחלקת־החדשות של קול־ישראל. מייד קמה סערה בקרב העובדים, שרעמו על־כך שמנהל „לוקח" לעצמו נסיעה המגיעה, בעצם, להם. אחרי זמן קצר ויתר רום על הנסיעה, ובמקומו נבחר **שלום אורן**, כתב בכיר במערכת ירושלים.

במיקרה־האחר היה זה **גידעון לב־ארי**, מנהל הרדיו, שהחליט על נסיעתה של **יונה נבנצאל**, עורכת תוכניות דוקומנטריות, שהיא עורכת לא־בכירה. היא נוסעת לאיטליה לשמש כשופטת בתחרות־פרסים לתוכניות רדיו. הפעם היו אלה המנהלים שרגזו וסערו, כי הם אלה שמקבלים בדרך־כלל נסיעות־מתנה כאלה. הם עובדים, לעומת זאת, רואים את שני המיקרים בעין יפה.

שמיר נסע לחו"ל

יצחק שמיר, שהוא גם שר־החוץ וגם ממלא מקום ראש־הממשלה, הוא גם, למרבה הפלא, האיש היחידי האמור לקבוע לעם־ישראל מי יהיה מנהל־הטלוויזיה.

הנושא, שכבר היה רציני, הפך לבדיחה, היה אבסורד, היה שוב רציני, ושוב נעשה בדיחה. עכשיו הוא נמצא במצב שלאחר־יאוש.

לפני כמה שבועות התבשרו הצופים כי מסתמן פיתרון של פשרה בין שתי מיפלגות־הרוטציה, והגאולה כבר נראתה באופק הקרוב. אך השימחה היתה הרבה יותר מדי מוקדמת. גם אז, כשהיו כמה שמות של פשרה, אמרו עסקני־הליכוד לעסקני־המערך: „חכו רק עוד כמה ימים, עד ששמיר יחזור מיפאן, והוא יתן את האישור הסופי למועמד המדובר."

אז הם חיכו וחיכו, ושמיר אכן חזר מיפאן, אבל אז התהפכה כל הקערה על פיה. מישהו שם וטו על המועמד המדובר, וכל הסיפור התחיל מהתחלה, כאילו לא עברה שנה שלמה מאז שדובר בפעם הראשונה על מנהל חדש לטלוויזיה.

בינתיים עברו ימים, ושמיר שוב ארז מיווודות וטס לו לארצות־הים, הפעם לאמריקה הרחוקה. ושוב עומדים עסקניו בפה פעור, לא יודעים מה להחליט ללא אבא־שמיר. הוא, אומנם, השאיר אחריו שני מיופי־כוח — **דויד לוי ויצחק מרדעי** — אך שניים אלה כבר מבקשים לרחוץ למועד אחד את כל הפגישות בנושא מנהל־הטלוויזיה שזומנו להם עם **יצחק נבון** ועם **משה שחל**, מצד החתן, המערך.

מסתבר שגם יצחק מודעי עוזב את הארץ בסוף השבוע, והוא ביקש לדחות את הדברים עד לשובו.

בכל מיקרה, בשלב קריטי זה, כ־שאין אף מנהל־בפועל לטלוויזיה, נמצא המישחק שוב בשלב הראשון שלו.

בינתיים מנהל **אורי פורת** את הטלוויזיה, אך הוא אינו משתמש בחדר המנהל שבבניין הטלוויזיה, שם יושב עוזרו, **יאיר אלוני**, והדברים מתנהלים בשיתוף־הפעולה בין השניים. בין בניין־הטלוויזיה לבניין־הכלל.

פאר יחליף את פאר?

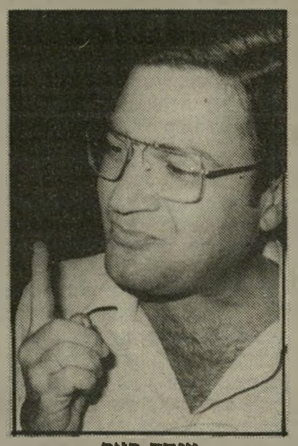

מנחה פאר
כולבוטק

מסתבר שגם במיסדרונות הטלוויזיה אין מרוצים מהופעתו של **דניאל פאר** כמנחה התוכנית סיבה למסיבה. בשיחות־סלון של הצופים בבית כבר מזמן דנו אותה ברותחין.

כשהגיע פאר בחזרה לבניין הטלוויזיה, אחרי היעדרות של שנתיים, התנפלו עליו כעל קרש־הצלה. הוא היה היחיד שידיו היו נקיות מן הבחישה הארוכה בביצת האינטריגות בבניין, והכל חשבו שהוא יציל את תוכנית־הטלוויזיה מגוויעה צפויה. אך השימחה היתה מוקדמת. פאר טוב מאוד כמגיש חדשות, הוא היה מצויין כשהגיש את כולבוטק, הוא אינו מבריק כמגיש סיבה למסיבה.

בינתיים הועלה השבשמו של מני פאר כמושיע. פאר היה המנחה המקורי של התוכנית המקורית שעה־טובה. אחר־כך עזב, קצת באי־נעימות עם מנהלי הטלוויזיה. כשחזרה התוכנית במתכונת חדשה, ניסו למצוא כובבים חדשים שיינחו אותה, אך הם נפלו לקרשים והביאו את מני פאר במציל. הוא התיישב על כיסא המנחה כאילו נולד לתוכו.

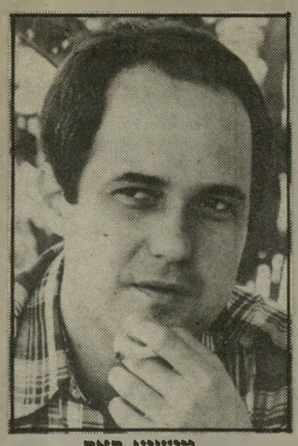

מרשיע פאר
שעה טובה

גם הפעם יש כוונה רצינית להוציא אותו, כדי שיציל את התוכנית.

מיצעד הפיזמונים ופסטיבל הזמר

כמליאת רשות־השידור יש חבר פעלתן, השייך ל„תנועת־החירות", **דויד מנע**. בימים אלה, כשהכל עוסקים נואשות בנושא מנהל־הטלוויזיה, יש למנע כמה הצעות־שיפור נחמדות.

קודם כל הוא דרש, גם מגלי־צה"ל וגם מרשת ג' של קול־ישראל, לשנות את צורת התחרות במיצעד־הפיזמונים השנתי. לפי המתכונת הנוכחית, זוכה בתואר זמר או זמרת־השנה מי שקיבל הכי־הרבה גלויות־מאזינים לטובתו. כבר ידוע, מזה תקופה ארוכה, אומר מנע, שמי ששולחים את חלק־הארי של הגלויות הם המפיקים עצמם. העושים הון מבחירת הזמר שלהם כזמר או זמרת־השנה. מנע טוען שבכל ארצות־המערב נקבעים הדברים לפי כמות מכירת התקליטים, וכי כך צריך להיות גם בארץ.

למנע הצעה נוספת בנושא פסטיבל־הזמר: לחדש את התחרות שסיימה תמיד את חגיגות יום־העצמאות, ושירדה לטובת — או לרעת — תחרות קדם־האירוויזיון. מנע מציע לחדש את הפסטיבל כמאורע חגיגי, שיסיים את אירועי יום־העצמאות.

קיבע שמיר
נוסע, נוסע

בקבוק? טראח־טראח־טראח!

חייל עמד ליד המטה הארצי של מישטרת־ישראל, בלב השכונות היהודיות במיזרח ירושלים. היה נרמה לו שזורקים בקבוק מאולתר ערבי נוסף. הוא ירה באולתר ופצע ארבעה איש ואשה. שילטונות צה"ל הודיעו שהחייל נהג כשורה.

תחילה זה ריכא אותי. זה נראה כסימן נוסף לשקיעתנו בתהום האנארכיה הגיזענית הרצחנית. ואז תפסתי שטעיתי.

נהפוך הוא. המעשה כולו מעיד על אהבת ארץ־ישראל היפה.

כמה פעמים ראיתי אני שזורקים בקבוק מבעד לחלון המכונית שלפניי, והייתי מוכן לירות בנוסעיה?

הנה, החייל האמיץ הזה, בחסות מפקדיו, שתבוא עליהם הברכה, החליט לעשות משהו. לא עוד ערימות של ניילונים בשולי הכבישים הבינעירוניים. לא עוד מיזבלה כל־ארצית.

בקבוק עף מחלון של מכונית נוסעת? טראח־טראח־טראח!

נייר של סאנדביץ'? טראח־טראח!

קליפות תפוזים? טראח!

פחית של בירה? עיתון? קופסת סיגריות ריקה? טראח־טראח־טראח!

אין כאן מקום לשום אפליה. יהודים וערבים. מערביים ומיד־רחיים. גברים ונשים. טראח־טראח־טראח!

לכל אדם בארץ הזאת יש נשק. יהודי וערבי. שפוי ומטורף. זקן ונער. כל אחד יהיה פקח על נקיון ארצנו. טראח־טראח־טראח!

ויהי מחננו טהור!

לפתוח את הארכיונים!

לפני כמה שבועות התגלה בכינוס של ארכיברים, שעדיין מוטלת חובת הסוריות על מיסמכים מימי מילחמת־העצמאות, הנוגעים למאורעות אשר הביאו לפינוי מאות אלפי פלסטינים מן השטח שנכבש אז בידי צה"ל.

הממשלה מסרבת להתיר גם לחוקרים מיקצועיים לגשת אל המיסמכים האלה, השמורים בארכיונים הסודיים. לשם כך הופעלו סמכויות מיוחדות, שמטרתן היא למנוע פירסום של מיסמכים העלולים לפגוע בביטחון המדינה ובאינטרסים ממלכתיים חיוניים.

המשמעות של איסור זה ברורה לגמרי.

מזה 37 שנים נטוש ויכוח מר בין התעמולה הישראלית והתעמולה הערבית על התהוותה של בעיית־הפליטים. ישראל טוענת כי הערבים ברחו מן הארץ מרצונם החופשי, על פי קריאת מנהיגיהם. הערבים טוענים כי האנשים האלה גורשו בכוח־הזרוע.

כל ויכוח הגיוני על נושא זה מת מזמן. שני הצדדים התחפרו בעמדותיהם, שהפכו עניין שבאמונה. כאשר נתקל ציוני אמריקאי בשכנו, שהוא חסיד העניין הפלסטיני, מתלקח ויכוח זה מייד, ושני הצדדים חוזרים בפעם המיליון־ואחד על אותן הסיסמות הישנות־נושנות.

כאשר מונעת ממשלת־ישראל את הגישה למיסמכיה, השופ־כים אור על האירועים שהיו — פרוטוקולים של המוסדות הציוניים ומיפקדות ההגנה, הממשלה ומטות צה"ל — אפשר להסיק מכך רק שאין במיסמכים האלה כדי לאמת את הגירסה הישראלית. סביר להניח שהם מחזקים את הגירסה הערבית.

הייתי עד־ראייה לכמה וכמה מן האירועים האלה, אשר יצרו את בעיית־הפליטים. כתבתי על כך פרק בספרי מילחמת היום השביעי. אחרי שתיארתי את המאורעות עצמם בספרי הצד השני של המטבע. קיצורם של דברים: בשלב הראשון של המילחמה ברחו הערבים לא־פעם בניגוד לרצון היהודים, ובחלק השני של המילחמה — מחודש מאי 1948 והלאה — מדיניות מגובשת של דויד בן־גוריון לגירוש הערבים מכל שטח שנכבש על־ידינו. אך ברוב המיקרים קרו הדברים בלי קשר לזה ולזה — הערבים ברחו מפני שמצאו את עצמם באיזור קרבות. כל אוכלוסיה נורמלית נוהגת כך. הם לא ברחו מן הארץ, אלא מכפר אחד לכפר הסמוך, מעיירה לעיירה, כאשר הקרבות רודפים אחריהם — ובאחד הימים מצאו שנוצר גבול חדש, החוצה בינם ובין בתיהם.

בן־גוריון

אילו היתה זאת מילחמה נורמלית, היו כל הפליטים חוזרים לבתיהם למחרת־היום — הערבים ליפו ולחיפה, היהודים לעיר העתיקה ולגוש־עציון. מדוע זה לא קרה?

אני מציע להיסטוריונים מונח חדש: „מילחמת־חלוקה". זוהי מילחמה בין שתי אוכלוסיות (לאומים, עדות וכו') הלוחמות על אותה הארץ, כשהמגמה של כל אחת מהן היא לתפוס חלק גדול ככל האפשר של ארץ־המריבה, ולהקים בה מדינה הומוגנית משלה.

במילחמה כזאת, גירוש האוכלוסיה היריבה הוא אחת ממטרות־המילחמה. הצד המנצח אינו מוכן להחזיר את המגורשים — אלא אם כן הוא נאלץ לעשות זאת תחת לחץ חיצוני כבד.

מילחמת תש"ח קרויה אצלנו בשמות שונים — מילחמת־העצמאות, מילחמת־השיחרור או מילחמת־הקוממיות. כפי שדויד בן־גוריון התעקש לקרוא לה. אך שמה הנכון הוא מילחמת־החלוקה, כי כוונת היהודים היתה להביא לחלוקת הארץ, וכוונת הערבים היתה למנוע זאת.

בתור שכזאת, לא היתה זאת מילחמה יחידה־במינה. מילחמת־קפריסין היתה מילחמת־חלוקה מובהקת. ובעיקבותיה גורשו היוונים מבתיהם באיזור התורכי, והתורכים מן האיזור היווני. המגורשים נשארו פליטים עד עצם היום הזה. (כך קרה לאותם שני העמים גם בשנות ה־20, כאשר גורשו המוני יוונים מתורכיה באיצטלה של „חילופי־אוכלוסין").

בימינו אנו רואים את אותה התופעה בלבנון. כל עדה בה מבקשת לכונן מיני־מדינה משלה, ולגרש מתוכה את בני העדות האחרות. הדרוזים גירשו את הנוצרים מכפרי השוף, המוסלמים גירשו את הנוצרים מאיזור צידון, השיעים מנסים לגרש את הפלסטינים ממערב־ביירות. מהמיני־מדינה הנוצרית גורשו מזמן כל האחרים.

אפשר להתווכח על המוסריות של תהליך זה, וגם על תבונתם של המנצחים. המונעים את שיבת המגורשים. אך אין שום טעם להסתיר את המאורעות עצמם — ובוודאי לא 37 שנים אחרי שקרו. ממילא אין הרבה אנשים סבירים בעולם — מלבד הציונים עצמם — המקבלים כיום את הגירסה הישראלית הרישמית.

האיש שלחץ את היד

אחד מאורחי־הכבוד בכינוס־הייסוד של ש"י, ב־1977, היה הסופר א"ב יהושע. בתום הכינוס הוא ניגש אליי, לחץ את ידי בחמימות ואמר לי בפאתוס רב: „עשית מעשה גדול! הסכמתך להופיע במקום שלישי ברשימה לכנסת (אחרי לובה אליאב ומאיר פעיל) הוא מעשה אצילי!"

המילים נחרתו בזיכרוני, כי א"ב יהושע נעלם מן הזירה כבר למחרת יום הבחירות. הוא לא הושיט לשל"י את העזרה הקטנה ביותר. „אלה שהאיצו בי להתייצב בראש התנועה נטשו אותי!"

התלונן אליאב. כעבור זמן קצר פירסם יהושע הודעת־תמיכה נלהבת במיפלגת־העבודה.

לכן לא הופתעתי כאשר קראתי השבוע מאמר שכתב א"ב יהושע בכתב־עת של מיפלגת־העבודה. גם לא הופתעתי מתמי־כתו הנלהבת בממשלת־האחדות־הלאומית. הרי הוא היה אחד מארבעת הסופרים — עמוס עוז, חיים גורי ויזהר סמילנסקי היו האחרים — שקראו להקמת הממשלה הזאת, ושפילסו את דרכו של שימעון פרס להגשמת משאת־נפשו.

בכל זאת יש כמה הפתעות במאמרו של יהושע. למשל:

הוא מתלהב ללא־סייג מתיפקודה של הממשלה בשנה הרא־שונה לקיומה. השיתוק המוחלט של תהליך־השלום, והתחלת ההכנות הפוליטיות למילחמה הבאה, אינם מפריעים לו. גם לא מה שקורה בשטחים הכבושים. הוא פשוט מתעלם מקטנות.

הוא מתפעל מהצלחתו של שימעון פרס להרגיע את הרוחות בזירה הפוליטית, ולמנוע קיטוב „בין פאשיסטים ותומכי־אש"פ" — ניסוח שהומצא על־ידי מילוא.

הוא גילה גם את הצד החיובי של הליכוד. הוא מודה שפעם שנא את הליכוד, אך שינאה זו פגה עכשיו. הוא רואה בליכוד שינוי לטובה.

מעניינים ביותר גילוייו על הצערים שקדמו לפירסום הודעת ארבעת־הסופרים למען הקמת ממלשת־האחדות. למשל: שולמית אלוני אמרה אז לעמוס עוז שאין היא מוציאה מכלל האפשרות שמיפלגתה (ר"ץ) תצטרף לממ־שלה כזאת. עוד יותר מעניין: יוסי שריד הפציר בארבעת ה־סופרים לפרסם את הודעתם.

יהושע

רק אחרי שמפ"ם סירבה להצ־טרף לממשלה זו, נרתעה גם ר"ץ, ויוסי שריד ראה את עצמו נאלץ לנטוש את מיפלגת־העבודה ול־הצטרף לר"ץ. „יהושע משוכנע ששריד „מצטער כעת על שגיאה זו." הוא גם משוכנע כי מפ"ם תחזור לחיק מיפלגת־העבודה לפני הבחירות הבאות.

א"ב יהושע זכאי לדיעותיו בהחלט. ואין לדרוש מסופר שיהיה לו מוח פוליטי מאורגן. מותר לו לחיות במציאות דמיונית — הרי יצירתם של עולמות כאלה היא מיקצועו. אך בכל זאת מנקרת במוחי השאלה: מדוע לחץ את ידי בפאתוס כה רב כאשר הקמנו כוח שכל מטרתו היתה למנוע את המצב שאותו הוא מהלל עכשיו?

מיסבאה שקוראים לה „פינק"

קלוד לאנצמן נוחל הצלחה לא־נורמלית. הוא עשה דבר שלא ייעשה: סרט בן שמונה שעות על השואה. סרט שאין בו אף סצנה אחת של אכזריות, אלא רק עדויות של מי שנשארו בחיים: אנשי ס"ס, פקידים וקצינים גרמניים, שכנים פולניים, ועוד ועוד.

הכל גמרו עליו את ההלל. הנשיא פראנסואה מיטראן בא בכבודו ובעצמו להצגת־הבכורה. ממשלת פולין החליטה להקרין את הסרט בטלוויזיה הממלכתית ובבתי־הקולנוע. עדנה פיינרו סיפרה לי שעכשיו נחל הסרט הצלחה גדולה בפסטיבל־ניצה, וגם לאנצמן היה שם והצליח.

לאנצמן

אני שמח. כי היה לי חלק מסויים בחייו של קלוד לאנצמן. אילו היה דמון ראניון כותב את הסיפור, הוא היה נראה בערך כך:

ערב אחד אני יושב בירושלים במיסבאה שקוראים לה פינק, כאשר נפתחת הדלת ומי נכנס אם לא ידידי קלוד לאנצמן.

אני רואה שידידי קלוד לאנצמן, שהוא אדם נחמד מאוד, מסתכל אנה ואנה, כאילו הוא מחפש מישהו, ואני מבין שהוא מחפש מישהו שהוא יכול להצטרף לשולחן שלו מפני שהוא בודד, אז אני מזמין אותו לשולחן שלי ומציג לו את אנגליקה.

אנגליקה היא הסיבה שאני יושב בערב זה במיסבאה שקוראים לה פינק. כי אנגליקה אוהבת נורא את פינק, ועוד יותר היא אוהבת את האומצה שקוראים לה קורדון־בלו, והיא מוכנה למסור את נפשה בשביל אומצה כזאת אצל פינק.

אנגליקה זאת היא יפהפיה דרמאתית וגם טיפוס לא־נורמלי מכל הבחינות. אבא שלה אציל פרוסי ואמא שלה יהודיה, אז אבא מתגרש מאמא כאשר הנאצים עולים לשילטון, ואמא של אנגליקה לוקחת אותה לבולגריה, ושם הן מבלות את המילחמה. ואחרי המילחמה אנגליקה חוזרת לגרמניה, ומתחתנת עם מישהו ומתגרשת, וכותבת ספרים רב־מכר על חייה, ובאה לארץ עם צוות־טלוויזיה גרמני, וכך אני פוגש אותה באילת בימי מילחמת־סיני ושם עליה עין.

אחרי איזה זמן אני נוסע לגרמניה ומחליט לעשות חניית־ביניים במינכן, כי שם שוכבת חנה מרון בבית־חולים, אחרי שהיא נפצעת בפיגוע, וזה ערב פסח, אז אני חושב שזה נחמד להביא לחנה מרון מצות ויין מארץ־ישראל, ואחרי הביקור נשאר לי זמן, אז אני זוכר שאנגליקה גרה במינכן ומטלפן לה ובא אליה לביקור.

ובזמן הביקור מצלצל הטלפון אצל אנגליקה, ואיש גרמני מדבר איתה, וכאשר הוא שומע שיש אצלה אורח הוא בא לדירה שלה כמו טיל. האיש הזה הוא אדריכל מפורסם, ואציל אמיתי, ובעל שם־משפחה הנזכר בספרי־ההיסטוריה של הגרמנים, והוא מתנהג כמו גבר קנאי וגס מאוד, וזאת הסיבה לכך שאני אומר יפה שלום וממשיך בדרכי לברלין.

אחרי כמה זמן מודיעה לי אנגליקה שהיא מתחתנת עם הגבר ההוא. וכאשר אני שואל אותה מדוע היא מתחתנת עם איש מגעיל, היא אומרת שהוא עושה לה את המוות, והיא לא סובלת אותו, אז היא מתחתנת איתו מפני שזוהי הדרך היחידה להיפטר ממנו. ואחרי כמה חודשים או שנים היא באה לארץ ומספרת שהיא התגרשה ושזה עלה לה המון כסף, ועכשיו היא כאן בירושלים פנויה ומאושרת.

אז מפני שהיא מאושרת אני לוקח אותה בערב למיסבאה שקוראים לה פינק, ושם מכיר אותה לאנצמן הנ"ל.

לאנצמן זה הוא גם כן טיפוס לא־נורמלי מכל הבחינות. כשאני מכיר אותו בפאריס הוא המזכיר של ז'אן־פול סארטר, והמאהב של סימון דה־בובואר, והבעל של שחקנית יהודה, והוא נמצא בחברה של אינטלקטואלים ושמאלנים ויהודים שכולם אוהבים את כולם. עד שפורצת מילחמת ששת־הימים, ואז כולם שונאים את כולם ואף אחד אינו מדבר עם אף אחד, מפני שאלה בעד ישראל ואלה נגד ישראל, ואת קלוד לאנצמן שונאים הכי־הרבה מפני שלפני המילחמה הוא קם ומכריז שהוא מוכן לתת יד לאימפריאליסטים הכי־מנוולים כדי להציל את ישראל.

אז קלוד לאנצמן נכנס למיסבאה הנזכרת למעלה ומכיר את אנגליקה ואחרי חמש דקות אנגליקה קמה והולכת לשרותים וקלוד לאנצמן פונה אליי ונושם נשימה עמוקה־עמוקה ואומר: „וואוו, איזו גרמניה!"

אז קלוד לאנצמן, שהוא ציוני גדול ומלא סיפורים על השואה, שונא את הגרמנים, אבל הוא לא שונא את הגרמניות, בייחוד שהן יפהפיות דרמאתיות, ותוך חודש או חודשיים אני שומע שאנגליקה נוסעת לפאריס ושם הם מתחתנים ומאז הם חיים שם באושר, ופעם אנגליקה באה לארץ ופעם קלוד לאנצמן בא לארץ ופעם שניהם ביחד באים לארץ.

אז קלוד עושה סרט ארוך מאוד ומצליח, ואחר־כך הוא עושה סרט עוד יותר ארוך ומצליח עוד יותר, ועכשיו הוא עושה את הסרט הכי־ארוך ומצליח עוד יותר, והוא רק מצטער שהסרט לוקח רק שמונה שעות, מפני שהיה לו חומר לעשרים שעות.

ומכיוון שאני בלי כוונה השדרכן שלו, אני שמח בשימחתו, אבל מאז אני לא לוקח שום חתיכה למיסבאה שקוראים לה פינק.

אנשים

כיצד פתר אברהם יפה המנוח את בעיית הרוטציה ואת לחיה של מי נישק שימעון פרס

■ האם יקיים **שימעון פרס** את הרוטציה, כדי להוכיח את אמינותו? לשר **עזר וייצמן** היתה על כך בדיחה. מעשה בקצין בכיר בצה"ל, שהיתה לו מוכירה יפהפיה. באחד הימים נכנס אליו האלוף **אברהם יפה** גדול־הממדים, סגר אחריו את הדלת ואמר: „תגיד לי את האמת, אתה דופק את המזכירה הזאת?" המארח פרץ במחאות: „מה פיתאום? אני נשוי! אני נאמן לאשתי!" השיב יפה: „תראה, כשיש לך מוכירה יפה כזאת, ממילא כולם חושבים שאתה דופק אותה. אז אם כבר מדברים ככה, אתה יכול לעשות את זה!"

■ כאשר בא השר **גד יעקובי** למסיבה בראש־השנה, איחלו לו המארחים „שנה טובה!" השיב יעקובי: „איזה שנה טובה? לי מספיק שתהיה בכלל שנה!"

■ ב־29 באוקטובר יימלאו ל־**חיים חפר** 60 שנה. בראיון לחינמון העיר הסביר את המעלות הכרוכות במעמדו של גבר גרוש בגיל זה: „אתה ישן לבד במיטה, יכול לזיין כמה שאתה רוצה, אבל בבוקר אתה קם לבד. יכול לתקוע נוד מתי שאתה רוצה."

■ הפגישות והארוחות שנ־ערכו במיסגרת ה„טאסק־פורס" (כוח־המשימה) — כינוס המיליונרים היהודיים שהתקיים בסוף השבוע שעבר בארץ — היו על טהרת הגברים. אחת הנשים המעטות במקום היתה הצלמת **שרה דווידוביץ'**, שתיעדה את שהתרחש. דווי־דוביץ הנאה גבה את ההצגה, משוכתה בנשיקה מצלצלת בלחיה מפיו של ראש־הממשלה **שימעון פרס**. הוא קם ממקומו לכבודה, והטביע בלחיה את הנשיקה, שהותירה את כל הנוכחים פעורי־פה. מכיוון שדי־ווידוביץ היתה הצלמת היחידה במקום, לא היה מי שינציח את האירוע.

■ היה זה, ללא ספק, השבוע של דווידוביץ — תחילה הנ־שיקה מראש־הממשלה ואחר־כך הוכתרה כאלופת־הבריכה של מלון מפואר בהרצליה־פיתוח. היה זה כשניצחה את מתחרותיה בשחיה, וביניהן הדוגמניות **חדוה לוי** ו**ליאורה לפידות**. הפרס היה מאכזב למדי — סלסלת־פרות. בעלה **מתי**, סמנ־כ"ל מרכז־ההשקעות, שהוכתר כאלוף־הבריכה לגברים, זכה בעיסוי.

■ „הנה אחד האנשים היקרים ביותר במדינה!" כך הציג **יוסי ברון**, דובר תנועת־החרות, את **דויד מנע**, חבר־ההנהלה, לפני הסובבים, בעת שהתקיימה ישיבתה של הנהלת־התנועה, בטרם יצא **יצחק שמיר** את הארץ. הנוכחים שאלו לפשר ההצהרה המוזרה. „הוא אחד האנשים העולים

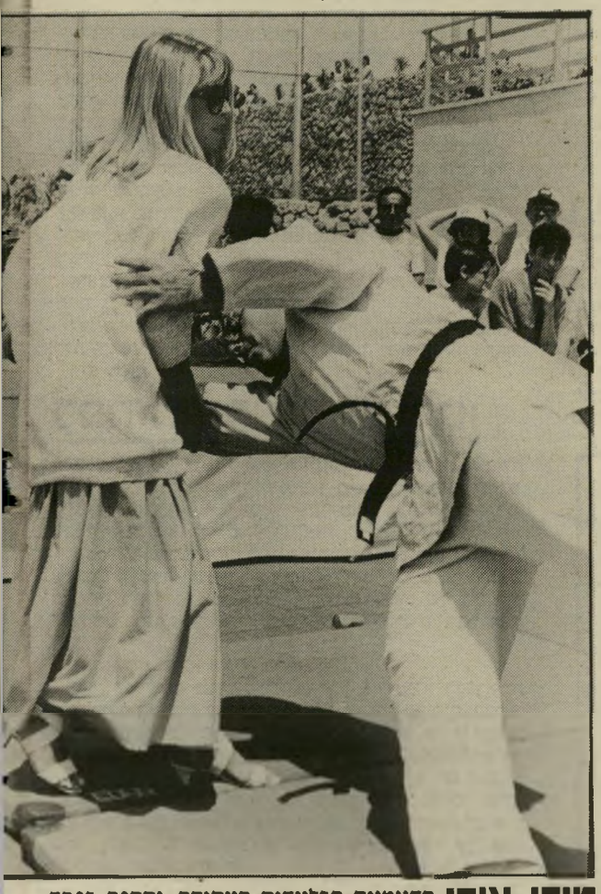

מירי אורן הדוגמנית הבלונדית הוותיקה, נתקפה בפחד מפני אנסים, שודדים ושאר נציגי האלימות המתגברת. אורן ויפות בת־ימיות אחרות השתתפו בקורס מזורז להגנה עצמית מטעם טובי הג'ודקאים בארץ, ביניהם יעקב טל, אלוף הארץ בג'ודו. לא ברור אם הגברת היפה הפעילה על הג'ודקאים את שריריה או את קסמיה, אך בתום האימון הנוצץ, שנערך במלון בת־ימי, הצליחה אורן להפוך במקצועיות את מתחריה אחד־אחד.

אבי כהן קפטן קבוצת־הכדורגל של מכבי תל־אביב, בירך את חבריו־לקבוצה (משמאלו: משה גריאני, מוטי איוניר ואלי דריקס) לעונה מוצלחת. למכבי תל־אביב אין, כנראה, בעיות פיננסיות כמו ליריבתה המושבעת, הפועל. לעומת ערב־ההתרמה של הפועל, ערכה אגודת־מכבי ארוחת־צהריים יקרה עבור שחקניה, לציון פתיחת העונה. מי שנעדר מהתמונה, ומרוב מהלכה של הארוחה, היה גדעון בריקמן, מנהל־הקבוצה. הוא נאלץ לשהות בדיונים הממושכים בקשר לאיצטדיון רמת־גן.

יצחק קלפטר הזמר, המכונה צ'רצ'יל, אוהד הפועל תל־אביב בכדורגל, שר בערב התרמה שהתקיים למען המיסכנים־באדום. הערב כלל גם מכירה פומבית, בהנחיית מני פאר, והגרלות בניהולה של פנינה רוזנבלום, שבאה עם צמודה הנוכחי (רוכן ליד הוד־בלונדיותה). יוסל.

שיגעו־לה את שיגולה!

ג'ין אמיר
תלכי, תבואי, תלכי

● שבועות מורטי־עצבים עברו על **ג'ין**, אשתו של **אבישי אמיר**, דובר מישרד־האנרגיה. היפהפיה ה־בלונדית היא אמריקאית ב־מוצאה. ארצה באה בעיקבות בעלה. משחיפשה חברה, המפיקה בימים אלה בארץ, סרט רווי כוכבים זרים כג'ורג' קנדי והנה שיגולה, שחקנים דוברי־אנגלית, הציגה ג'ין את מועמדותה. קבלת־הפנים ש־היא זכתה בה היתה נלהבת, ואז החלה דרך־היסורים ש־לה. ג'ין למדה על בשרה קצת על עולם־הזוהר, מעט על מושגיו והרבה על אמינותו. תחילה התבקשה לגלם עיתונאית, אחר־כך דיילת. מאוחר יותר הודיעו לה שיהיה עליה לגלם את כפילתה של **הנה שיגולה**. הטלפון הבא בסידרה הביא עימו תפקיד חדש – הפעם דובר על חטופה. בינתיים עברו עליה שבועות ארוכים ומלאי־מתיחות, כשאף אחד אינו טורח לעדכנה בדיוק בנעשה ונזרקות הבטחות על גבי הבטחות, רובן מעורפלות. חלק מהתפקידים שהובטחו לה נמסרו לבסוף לאחרות.

כל זאת עד שנקראה יום בהיר אחד לבוא, סוף־סוף, לשטח־הצילומים. בשלב זה דיבר על הורדת הנטל משיגולה־הכוכבת, בעזרתה של אמיר. אמיר באה, יפה ומלאת־ציפיות. חיכתה, חיכתה, עד שנואשה. כרגע, לא ברור אם תגלם את אחד התפקידים בהפקה, ואם לאו. מה שברור הוא, ששיגעו לה את שיגולה.

שלומציון קינן היא תוספת חדשה לאוכלוסיה של "כסית". "שלומי", האוהבת להתהלך יחפה ברחוב, היא בתם של הסופר עמוס קינן ואשתו, המרצה־מיפלגה נורית גרץ. היא הנערה היחידה בארץ שעל שמה נקראה מיפלגה. כאשר הקים אריאל שרון את מיפלגתו ב־1977, ביקש מעמוס קינן הצעה לשם, וזה הציע לו את שם בתו. ביגוד למיפלגת שרון, שהתפרקה עוד באותה שנה. שלומציון בת ה־15 פורחת.

רוז קראוס בתו של צדוק קראוס ואחייניתו של שמוליק קראוס, עוד לא החליטה אם להיות שחקנית או דוגמנית. אך בינתיים היא מוכנה לשחק ולדגמן לעיני המצלמה.

בעניין אסונות־הטבע שהרעידו השבוע את מכסיקו־סיטי. שחל היה הראשון מבין עמיתיו הרבים בממשלה שהתעניין לא רק בגורלם של הישראלים שם, אלא גם באסונם של הנפגעים.

■ אחד הדברים שמטרידים את שחל, כנראה, הוא הירידה בשכרו, מאז נתמנה כשר. בסיוריו ברחבי הארץ, במיתקני מישרדו, הוא מקפיד לשאול למשכורות העובדים ומגלה, להפתעתו הרבה, כי אלה גבוהות, לרוב, ממשכורתו שלו. ב־סיורו בבתי־הזיקוק, נתקל שחל בהתחמקויות של העובדים מחקירותיו אלה. משהגיע לחדר־המחשב, שם יש מידע על משכורות העובדים, הסתבר לו מרוע: כמה מהעובדים משתכרים שכר שלא היה מבייש אף שר בממשלה.

■ הבימאי **ניסים דיין** והמפיק **מיכה שרשפטיין** נסעו לסן־סבסטיאן בצרפת, שם מתקיים פסטיבל־סרטים יוקרתי. השניים נסעו עם סירטם האחרון, גשר צר מאוד, העוסק ביחסי ערבים־יהודים. הבכורה של הסרט בארץ טרם נערכה.

■ איך נוהגים ללא מצמד במכונית בלתי־אוטומטית? זאת למד על בשרו העיתונאי **אילן שחורי**. שחורי היה בדרכו הארוכה לטבריה, כשלפתע חש שהמצמד ניתק ממקומו. מה עשה? מייר עצר את מכוניתו וציפה בחוסר־אונים למושיע הגואל. זה בושש לעצור, עד שלבסוף עצר אחד הנהגים שמיהרו, ערב החג, ולימד את שחורי בקצר־רוח, כיצד ניתן לנסוע ללא שימוש בדוושה החיונית. כיצד? לא לוחצים עד הסוף, לא משחררים עד הסוף, בקיצור: סיוט ששחורי מעדיף היינות בתקופה הבוערת ביותר למכירתם.

פסוקי השבוע

● **ריצ'רד מרפי**, עוזר שר־החוץ האמריקאי, על פרשת המטוס האמריקאי שנחת בארץ: "אני, בכנות, איני יודע דבר על הפרשה!"

● **יצחק שמיר**, על אווירת המתיחות שבין המערך לליכוד: "שום דבר בהסכם הקואליציוני אינו עומד באותה דרגת חשיבות כמו הרוטציה!"

● **מאיר שלו**, על שעשועי הרוטציה: "ראיתי מי המשתתפים בה, והבנתי מייד שמהזוג הזה לא ייוולד שום דבר רציני."

הרבה כסף למדינה..." הוסיף ברון, ולא פירש אם התכוון לכיבודיו הפוליטיים של מנע, כחבר מליאת רשות־השידור וסמנכ"ל הביטוח הלאומי, או למשהו אחר.

■ מנכ"ל חברת החשמל, **יצחק חופי**, על מה שהוא יכול לעשות לעובד החברה, הצורך חשמל חינם בכמות מופרזת: "להגיד לו נו! נו! נו!"

■ בשורה משמחת: טלפון מיסתורי ובהול הודיע כי לעורך־הדין **אלן שוורץ**, המיליונר הידוע יותר כגרושה של **חני פרי**, נולד, במזל־טוב, בן. הבן אינו של פרי, כמובן, כי אם של רעייתו החדשה, מיליונרית לא־פחות רצינית ממנו. כסף הולך עם כסף.

■ מחזותיהם של **יצחק אורפז, מרים גורן וישראל המאירי** מועלים בימים אלה בשיתוף־פעולה בין התיאטרון הלאומי הבימה לבין קול־ישראל. הפרוייקט המיוחד מתבצע כחלק מאירועי פתיחת־העונה של הבימה. שחקני התיאטרון מבצעים את היצירות, ומחלקת־הדראמה של הרדיו מקליטה ומשדרת אותם. מבין שלושת המחזות יוצא־הדופן ביותר הוא הריון של גורן. המחזאית, הנשואה **לעירן אגמון**, בנו של **יעקב אגמון**, עברה את החוויה בעצמה. ביצירתה חווים גבר ואשה הריון משותף, ודרך התעסקות מתמדת בעובר לומדים גם דבר או שניים על עצמם.

■ למרות הטענות המופצות מחוגי מישרד־החוץ, הגורסות כי עבר חתול שחור בין שגריר מכסיקו בישראל **ראול ולדז** לבין שר־האנרגיה **משה שחל**, היה זה שחל שגילה זריזות אופיינית משלחו מיברק לוולדז ולעמיתו המכסיקאי, שלא לזכור.

■ **מיכל מודעי**, אשת שר־האוצר ויושבת־ראש ויצ"ע הערלמי, נראתה טורחת וטרודה ב־מיפעל־יינות. היא באה לשם, ערב החגים, כדי להתגייס למאמץ המילחמתי ולעזור באריזת כוניות בשבועות הקרובים: כראי לבדוק היטב את הסחורה, גם אם היא משגעת. פן יסתבר באיחור כי זוהי המכונית המשופצת־מפוצצת.

● **ירושלמי**, המתגורר בשכנות להיכל־שלמה, בהסבירו מדוע סירב להתיר לאתיופים השובתים לנוח בצל שבחצרו: "למה להם צל? הם בטח רגילים לשמש, עוד מהזמן שהיו בחבש!"

דמנה ברק

מה, לא הבאת גרר?

● מכונית "מרצדס" בצבע זהב מועלית ומורדת על־ידי גרר. היא נראית כמכונית־פאר. אולם זוהי טעות אופטית בלבד.

למכונית יש ייחוס מישפחתי מפואר. היא השתייכה בעבר הלא־רחוק לאליל **חיים משה**. אליל או לא כולם בני־תמותה, ולפני חודשים אחדים אירע פיצוץ במכונית. - המכונית המפוארת הפכה בן־לילה לגרוטאה מפוחמת. חסרת־שימוש.

כל זאת, עד לפני כמה שבועות — אז הוחזרה עטרה ליושנה. לסרט ישראלי חדש היתה דרושה מכונית. הקבורה לגמרי בחול. אף ברי־דעת לא הסכים לתרום את מכוניתו לצורך המשימה, ואז נזכרו אנשי־הצוות במכוניתו הזנוחה של הזמר. אישי־הצוות עמל ימים כלילות כדי להעניק לה מראה מחודש. המכונית שופצה, עברה תיקוני־פחחות, נצבעה. אך כדי להעבירה ממקום למקום נזקק צוות־ההסרטה לשרות גרר — בדיוק כפי שמסתיים המערכון הידוע של הגששים.

בכך תם תפקידה הקולנועי של המכונית. לא נמסר מה עלה בגורלה כעת. אולם עצה לכל קוני המכוניות המשומשות: בדקו היטב את המכונית שתקנו, ואל תסתמכו על הבטחות המוכר.

יצחק ירון, ראש עיריית גיבעתיים, שעצר בגופו את כהנא, מספר על דרכו מנהלל לגיבעתיים, על המניעים למילחמתו הגלויה בכהנא, על יחס המישטרה אליו ועל נכונותו להמשיך במאבק ולשלם את המחיר

„המישטרה מודיעה לי שברחוב ריינס עומד מוכר סברס בלי רשיון, ועל ההפגנה של כהנא לא הודיעו לי"

„מבחינת השקפת העולם החברתית שלי אני רואה את עצמי בשמאל"

„אנחנו על פי תהום, וכל יום שבו המסית הזה הולך חופשי ברחובותינו, הוא גורם נזק אדיר"

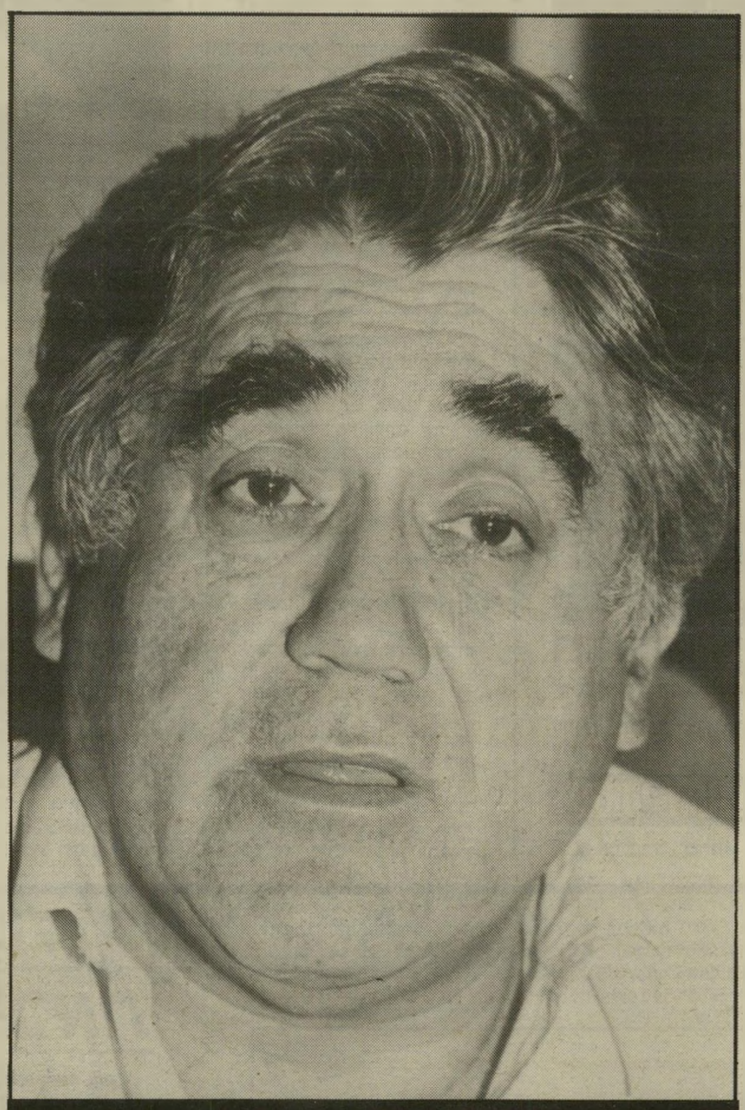

ראיינה ענת סרגוסטי

„בראשית שנות ה־50 למדתי בבית־הספר החקלאי בנהלל, ושם הכרתי תלמידה אחת שהיא היום אשתי"

„תל־אביבים חושבים שגבעתיים היא סרח־עודף של תל־אביב. אבל לגבעתיים יש גאווה לוקלית"

„ההפגנה הראשונה שהשתתפתי בה היתה כשהייתי צעיר, והפגנו נגד בן־גוריון בפרשת לבון"

„אני לא נהנה להיות פירחח העיירה!"

יום אחד הסך האיש הכמעט־אלמוני לגיבור לאומי. בערב אחד סוער יצא יצחק ירון מן המקומיות הסגורה של גיב־עתיים – בעיני רבים: כמעט פרבר של תל־אביב – והפך לנושא הערצתם של חלק גדול מאזרחי־ישראל.

לפני חודש עמד בראש הפגנת־התנגדות למסית כהנא, ויכול לו. מייד כשנודע לראש עיריית־גיבעתיים, יצחק ירון, שכהנא עומד להגיע לעירו השקטה ולהשמיע שם את דיברי הנאצה שלו, החליט ששם זה לא יעבור – הוא לא יהיה עוד אחד מאותם שמחליטים לשתוק ולא להגיב. כי כך. הם חושבים, אולי תיעלם התופעה מעצמה. ירון החליט באומץ: „עד כאן!" הוא לא יניח לכהנא לומר דיברי הסתה גזעניים בעירו. וכך עמד בראש קבוצה כמעט ספונטאנית של מפגינים והפריע לכהנא בנאומו.

למחרת היה ירון כוכב כלי־התיקשורת.

השבוע הוא עשה זאת שוב. הפעם היו הדברים מאורגנים מראש. הפעם הגיעה כל המדינה כדי לחסום בגופה את התועבה.

ירון (50), איש סימפאטי, שמנמן, שבלו־ריית שובבה נופלת לו מידי פעם על המצח, כאשר הוא מדבר בהתרגשות – והוא מרבה לדבר בהתרגשות. הוא מרבה לתבל את דבריו בהומור עדין, הנחבא כאילו בין המילים, ואז יש לו חיוך קטן בעיניים. הוא ראש העיריה מאז 1978.

הוא נשמע כמו ילד סורר של מישפחה, שובב ועושה צרות. והוא מעיד על עצמו שהוא באמת יוצא־דופן בתנועתו, תנועת־העבודה, וכי אינו מתבייש לעולם לומר את דעתו, גם אם היא לא בדיוק מקובלת על רוב החברים.

בצורה יוצאת־דופן הגיע ירון אל כס ראש־העיריה, דווקא מן המערכת החינוכית. הוא אומנם היה פעיל פוליטי גם בתוך המערכת הזו – חבר בהנהלת הסתדרות־המורים ובוועדת־החינוך של מיפלגת־העבודה – אך ביחד עם עסקנותו, אולי למרות עסקנותו, היה ונשאר איש־חינוך, ואף עבד שנים רבות בעבודת־שדה, כפי שהוא מגדיר זאת, והיה מורה ומנהל בית־ספר.

„עד עכשיו," הוא אמר בגאווה, „אני נמצא בחופשה ללא תשלום ממישרד־החינוך, ובכל שנה אני מקבל מיכתב מן המישרד,

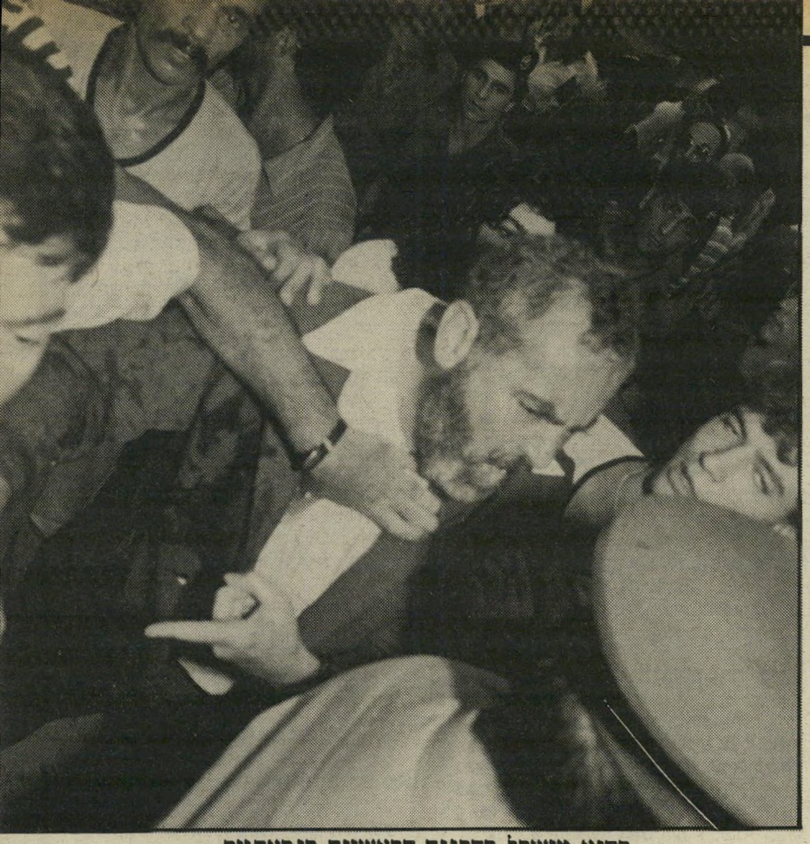

כהנא מושפל בהפגנה הראשונה בגבעתיים
"יש מצבים שקוראים לפעולה!..."

שבו מודיעים לי כי נשמרת זכותי לנהל בית־ספר." ירון הסביר שהיה מאוד רוצה להמשיך בתחום החינוכי, כשיסיים את תפקידו בעיריה, אם זה בסיום הקדנציה הנוכחית, בעוד שלוש שנים, או בשלב יותר מאוחר.

חדרו שבעיריה מרוהט באופן צנוע, על הקיר מאחוריו תלויים וניצבים עשרות מגינים ודיגלונים של קבוצות־ספורט ושל ערים תאומות ולא תאומות. על הקיר הסמוך יש תמונה גדולה מאוד של יגאל אלון. ירון מעיד על עצמו שהוא חניכו של אלון, ממשיך דרכו, ונאמן כמעט לכל רעיונותיו, גם בשטח המדיני.

הוא גר בשכונת בורוכוב בגבעתיים, שכונה שקטה, סמוך למיגרש הכדורגל העירוני. הוא נשוי לניצה, שאינה אוהבת חשיפה, ואב לארז (29), שנישא לפני חודש, למיכל (27), שילדה לו את הנכד הראשון, לוטן, שהוא כמעט בן שנתיים, ולאורן, הבן הצעיר (16), שאביו מעיד עליו כי הוא ממשיך דרכו – פעיל בנוער העובד, בבית־הספר ובעוד כהנה וכהנה מיסגרות.

גם אם יסתבר בעתיד שירון לא היה אלא גיבור של רגע, אין ספק שהוא עורר זעזוע רציני בקרב כל הציבור שאיכפת לו בארץ. אין ספק שהוא הוציא את האנשים מתר־דמתם, שהוא הוכיח להם שאפשר לצאת נגד כהנא, שלא חייבים לשבת בשקט, לטמון את הראש בחול, ולקוות שכך תיעלם לה התו־פעה המזוויעה בעצמה.

הראיון עם ירון נערך במישרדו, יומיים לפני ההפגנה הגדולה, כשהיה עסוק עדיין בטלפונים למישטרה כדי להשיג עבורה רישיון.

■ ■ ■

● למה איכפת לך בל־כך?

יש מצבים שאנחנו באים ואומרים: אנחנו נוותר. כמו בעניין מזג־האוויר, כולם מתלוננים ואף אחד לא עושה דבר כדי לשנות.

יש מצבים שקוראים לפעולה. יש מצבים שצריכות להיות תנועות־מחאה, שהתפקיד שלהן להזעיק את קובעי המדיניות לעשות מה שהם צריכים לעשות, ולא רק להתעסק בשיגרה. איך אמר פעם (ישראל) גלילי? בגלל הדברים הבוערים, לא עושים את הדברים החשובים.

לדעתי, ולדעת הרבה אנשים, בסדר העדיפות הלאומית צריך לתת לזה רגש חזק.

● אתמול הוא היה בעפולה ולא היה כלום.

יש לי חדשות בשבילך. קיבלנו אינפורמציה מאוד מדוייקת מה שהיה שם. הכניסו למיכלאה את אנשי כהנא, ועמדו כמה אלפי מתנגדים ושרקו, ואי־אפשר היה לשמוע מילה אחת שלו. אז זה שהוא דיבר, אם זה נותן לו סיפוק, שייהנה ממנו. אבל ההפגנה לא קויימה. יש חופש־דיבור, הוא יכול לדבר כמה שהוא רוצה, אבל יש גם חופש שלא לשמוע נאצות. ואת זה השגנו.

● חרץ מהמיקרה באום־אל־פחם, לפני שנה, אתה היית הראשון שקמת ו־אמרת: "עד כאן!"

מה שקורה לנו — אני חושב שזה אחד הדברים האומללים — שאנחנו מקבלים כל דבר שקורה בארץ כאילו הוא מכה משמיים. אני חושב שאחד הדברים המפחידים הוא, שאנחנו מקבלים את הכל באיזו השלמה, ולא מנסים לעשות דבר, גם כשרואים שקורים דברים נוראים.

אבל כשאתה רואה שאנחנו על־פי תהום, וכל יום שהמסית הזה הולך חופשי ברחובותינו הוא גורם נזק אדיר, אתה יודע שאנחנו צריכים לעצור.

אותם חכמים שבאים ואומרים: "באים אליו

"ברל'ב, שר־המישטרה, אומר שהוא לא יכול לעצור את כהנא בגלל דיבר־ההסתה שלו, כי אין חוק. אם הוא מנהיג, שידאג שיהיה חוק! מה הוא, רק מנהל המישטרה?"

בסך־הכל 20 איש, תן לו שיגיד ויילך!" מבחינת ההגיון זו אמת, זו טענה רצינית מאוד, לכאורה. אבל מה שקרה, שהאיש הזה משוטט כבר עשר שנים ברחובות הערים, וממתי־מעט לפני עשר שנים, הוא הגיע בסקר דעת־קהל לעשרה מנד־טים.

לפי ניתוח של הסקרים רואים מה קורה אצל הנוער בגילים 16־18. זה קורה גם פה, בגבעתיים, שזו לא עיר של כהניסטים.

הוא הלך לכיכר מרוחקת בקרן־זווית והיו באים אולי עשרה סקרנים. הבעיה היא שאנחנו צריכים לגרום זעזוע, לנער את המערכת, שהיא כל־כך מתוחכמת, כל־כך מבינה ויש לה נימוקים כל־כך נכונים... אני בא ואומר דבר פשוט: זו לא הדרך היחידה, אבל היא צריכה לבוא במקביל לחינוך. כי עד שנחנך, האיש הזה יגרום נזק בלתי־ניתן־לתיקון.

כהנא אומר: "ערב טוב ליהודים ערב רע לערבים הכלבים." על כך מגיב (חיים) ברל'ב, שר־מישטרתנו הדגול, בראיון לאחד העיתונים: "אם היה לי חוק, שאפשר היה באותו רגע שהוא אומר את הדברים האלה לפזר את ההפגנה, הייתי עושה את זה." אז אם שר־המישטרה הוא מנהיג, שיראג שיהיה חוק! מה, הוא צריך לדאוג רק לתאים לאסירים? אני בחרתי בו רק כמנהל־המישטרה? אני רוצה שחברי־הכנסת, שליחיי ושליחי הליכוד והמפד"ל, יחוקקו חוקים לאלתר נגד הסתה. מה, אנחנו משחקים בטוטו, שאומרים בעוד שלוש שנים, בבחירות, אולי יצליחו באמ־צעות חוק לחסום אותו? מה יהיה בשלוש השנים האלה? צריך לעשות חוק לאלתר.

בשביל זה אנחנו מקיימים את ההפגנה. כי בשביל לבוא ולחסום את כהנא בגבעתיים, חבל על המאמץ. בזה שיבואו שרים וחברי־כנסת ואנשים מכל שכבות העם להפגנה, זו תהיה הפגנה של איכפת לנו. אני לא יודע מה זה חינוך לדמוקרטיה בלי חינוך לפוליטיקה. וזה מה שצריך לחנך את הנוער.

יצחק ירון מחבק את אשתו ביום נצחונו בבחירות
"זו לא עיר רדומה. זו עיר שקטה, ואנחנו רוצים שתהיה כזאת!"

● אתה מדבר על הנוער, כי אתה בעצמך היית איש־חינוך?

אני הייתי מורה וגם היום עוסק הרבה מאוד בחינוך. אני יו"ר ועדת־החינוך של מיפלגת־ה־עבודה, ואני מעורב.

● אתה לא חושב שכהנא זו אולי תוצאה רעה של החינוך?

השאלה מה זה חינוך. אם חינוך זה בית־ספר, זה חלק מהתמונה. יש לי טענה קשה מאוד נגד החינוך. מערכת־החינוך הפכה להיות סטרילית. בגלל סטיגמות שהזמינו שרים וחברי־כנסת, היו בתי־ספר שאמרו שלא רוצים פוליטיקה בבית־הספר. לצערי הרב, בבית לא תמיד מדברים, וכך משאירים את בני־הנוער חשופים לרחוב.

בשנת חינוך לדמוקרטיה צריך לפתוח את בית־הספר לכל התנועות והמיפלגות, צריך לתת לנוער להתמודד עם זה, צריך לתת לנוער הרבה יותר קרדיט ממה שנותנים לו. אם שולחים אותו להילחם בלבנון ובשטחים, ואם נותנים להם ביד טנק ומטוס, צריך לתת להם את הקרדיט שיהיה לו שיקול־דעת. אבל לא נותנים לו אפשרות להתמודד אינטלקטואלית, רעיונית, מחשבתית

"צריך להוציא את כהנא מחוץ לחוק, לא צריך לחת לו להיכנס לשום מקום, כמו שלא נתנו לו להיכנס לאום־אל־פחם"

עם זרמים שונים. ואז, מטבע הדברים, הרוחות בחוץ מובילות להקצנה, ומאחר שהשמאל כמעט לא קיים במדינה, ומאחר שיש בעיות של טרור, הזיקה הזאת מובילה את הנוער ימינה. במיוחד שקם דור שלא הכיר את המצב לפני מילחמת ששת־הימים, ואז יש לו תמונה מעוותת.

יש בכלל שאלה אם מותר לו להיפגש עם ערבים. אנחנו נותנים ושולחים ילדים ונוער להיפגש עם גרמנים, צרפתים אמריקאים, לאכול את המאכלים שלהם, להיות אצלם, אנחנו מאר־חים אותם בבתים שלנו, אבל הנער שנמצא בשכ־נות של קילומטר — זה מחוץ לתחום.

כל מיני דברים כאלה שייכים למערכת־החינוך המוסדית. היום יש התעוררות גם של תנועות־הנוער החלוציות, שהיו עקרות אידיאו־לוגית ומקסימום היו מחנכות להתיישבות. כולנו התקרנפנו, וגם תנועות־הנוער. עד לא מזמן אי־אפשר היה למצוא ביניהן שוני רב.

יש מערכת שלישית, שהיא המערכת הפולי־טית. השאלה על מה נאבקים חברי־הכנסת, במה עוסקת הממשלה.

אם אני אראה בגיבעתיים בטריה של שרים וחברי־כנסת ואנשי־רוח, אני אדע שבאיזה שהוא מקום יש תיקווה ואפשר לשנות משהו. גם זו מערכת חינוכית.

■ ■ ■

● אתה נולדת בארץ?

כן, נולדתי בחדרה.

● איך הגעת לתל־אביב?

אני לא הגעתי לתל־אביב, הגעתי לגבעתיים. בראשית שנות החמישים למדתי בבית־ספר חקלאי בנהלל, ובכיתה שלי למדה תלמידה אחת, משכונת בורוכוב בגבעתיים, שהיא כיום אשתי. היא סחבה אותי לגיבעתיים, מייד אחרי הצבא.

● אין הרגשה שגיבעתיים היא מעין סרח עודף של תל־אביב?

זו הרגשה של התל־אביבים. אני חושב של־גיבעתיים יש גאווה לוקלית בלתי־רגילה. הנוער שלנו עושה שמיניות באוויר כדי להישאר בגיב־עתיים. מי שבא מבחוץ, לא יודע מתי הוא יצא מתל־אביב ומתי נכנס לרמת־גן, אבל יש לה דופק חזק של חיים, ויש כאן מעין הרגשה של קיבוץ, במובן הרחב של המילה.

הבעיה שלנו, שאנחנו יושבים על מישבצת־קרקע הקטנה ביותר שיש לעיר בארץ, וכמעט מיצינו את היכולת שלנו בבניה, ועלות הבניה גבוהה מאוד כאן.

לפי הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, אנחנו עומדים במקום הראשון בסקאלה הסוציו־אקו־נומית, אנחנו במקום הראשון בממוצע שנות־הלימוד ובמיספר הקצינים שלנו, אחרי התנועה הקיבוצית.

● זו עיר אשכנזית ברובה?

אני לא יודע מה זה אשכנזית. זו עיר שהציבור האשכנזי בה הוא דומיננטי, אבל אני לא זוכר ב־30 שנות מגוריי בעיר, שהיה איזשהו קונ־פליקט על רקע עדתי. היסטורית, בגלל העובדה שמעולם לא היו קרקעות — כי אנחנו קיבלנו אחרי מילחמת השיחרור קרקעות מסלמה הערבית ומשרונה הגרמנית — זו עיר שמעולם לא היו בה שכונות־עולים ומעברות, שמהן קמו שכונות מצוקה. לכן ההתפתחות האורבנית שלה היתה שונה, והדירות הן כולן פרטיות.

זו עיר מאוד הומוגנית. זו עיר של בתים משותפים, אין בה וילות, והיא הצליחה לשמור על פשטות בהליכות. יש בה שני שרים, חבר־כנסת ופרופסורים, אבל כשהם באים הביתה, הם נכנסים לסנדלים.

אנחנו מנסים לשמור על עניין העממיות של העיר. זו עיר שקטה. יש בה פעולות בשבת, יחד עם זה יש טיפוח של הצד הדתי של העיר.

ואם לחזור לנושא שהביא אותך אליי: אני ישבתי השבוע במסיבת־עיתונאים, כשמימיני ישב חברי־הנהלה מטעם חרות ומשמאלי חבר־הנהלה מטעם מפד"ל. אלה דברים שמדברים בעד עצמם.

אבל אני רוצה לומר בצורה חד־משמעית — זו לא עיר רדומה, היא פשוט שקטה, ואנחנו רוצים שתהיה כזאת.

(המשך מעמוד 15)

● לא שמענו עליה עד העניין הזה.

אני לא רוצה שישמעו עליה. באו והגישו לי 18 בקשות לפתיחת מועדונים של מישחקי־וידיאו, ואני לא אישרתי אף אחת. באו וקראו אותי לבג"ץ וטירטרו אותי, והצלחתי להעביר חוק בכנסת שנותן לי סמכות למנוע זאת.

אין כאן דיסקוטקים, לא משום שאני מתנגד, אלא מכיוון שזו עיר מגורים. לי לא איכפת שירקדו בתל־אביב בדיסקוטק, כי המרחק לתל־אביב קטן יותר מאשר המרחק בין קצה אחד של גיבעתיים לקצה השני.

אבל כשצריך לעשות מעשה, כמו לשלוח ילדה לניתוח כבד בחוץ־לארץ, מתגייסת העיר. כשצריך לגרש את כהנא, מתגייסת העיר.

● אתה אוהב להיות ראש־עיריה?

בקרנציה הקודמת אהבתי את זה מאוד. יש בתפקיד סיפוק רב. אבל התקופה הזו היא מאוד קשה. אין תקציב לפיתוח, אין כסף. ואתה מטפס על התושבים במיסים, ובכל דרך אפשרית, ומצד שני נותן פחות שרותים. וצריך לעשות קיצוצים. בתנאים כאלה זה לא כיף גדול להיות ראש־עיריה.

כל אחד מאיתנו מבין שהמצב קשה, עד שזה מגיע אליו. בגיבעתיים עד היום האבטלה היא בשוליים. ומצד שני, אנחנו אחת הערים העניות במדינה. אני לא מקבל אף פרוטה ממישרד־הפנים.

■ ■ ■

● אתה איש מיפלגת־העבודה מאז ומתמיד?

מיפלגת־העבודה, בשמה זה, היא צעירה יחסית. אני הייתי חבר אחדות־העבודה. אני רואה כשהשתתפתי במחאה נגד (דויד) בן־גוריון בפרשת (פינחס) לבון. כשיש לי מה לומר, אני לא מתבייש לומר. עד היום אני נושא צלקת קשה, כשהצבעתי עבור שימעון פרס מול יגאל אלון, כי חשבתי שכך צריך להיות. והצלקת היא, שה־שיחה האחרונה שלי עם אלון היתה על רקע זה, שאמרתי לו שאני הולך לתמוך בפרס. כי על העצמאות הזאת שלי אני לא מוכן לוותר, ומעו־לם לא הסתרתי את דעותי.

גם כשרצתי פה לבחירות, לא הסתתרתי מאחורי שם אנמי כמו „גיבעתיים אחת", או „גיבעתיים שלנו". אני הלכתי בראש המערך, ובחרו בי 74 אחוז מהמצביעים, למרות דעותיי ובזכות דעותיי. ברגע שנבחרתי, לא מכרתי את נשמתי.

● ובגלל דעותיך לא הגעת לכנסת?

לא בגלל זה, לא היה לי עניין להגיע לכנסת.

■ ■ ■

● בהסגנה הראשונה נגד כהנא לא סחדת שתהיה לבד?

ידעתי שלא אהיה לגמרי לבד.

● אני מתכוונת אם לא סחדת שיהיה רק קומץ קטן של אנשים?

לא ידענו. המישטרה העלימה מאיתנו את קיומה של ההפגנה של כהנא. לנו הדבר נודע באקראי.

● אתה חושב שהמישטרה היתה צריכה להגיד לכם?

המישטרה מודיעה לי שברחוב ריינס עומד מוכר סברס בלי רשיון. הם יושבים אצלי שלוש פעמים בשבוע ברזינים על מעברי־חציה ועל חור בכביש.

● למה הם לא הודיעו לך?

אני לא יודע עד היום הזה. מבחינת השכל הישר, אין סיבה.

ירון בין מפכ"ל קראוס ומפקד־המחוז עמיר

„אני מוכן לעמוד לדין ולשלם את המחיר. גם אם זה חמש שנים תליה!"

● לדעתך זה היה מכוון?

מה זה חשוב מה דעתי?

● זה חשוב.

אני חושב שזה היה מכוון. אבל אפילו אם זה לא היה מכוון — כשאני נבחרתי, לא היתה תחנת־מישטרה בגיבעתיים. היה מיבנה שהיה שייך לבתי־הסוהר, כאן חקרו את אשר ידלין ועוד כל מיני. אנחנו נאבקנו להקים כאן תחנת־מישטרה.

ניצב (משה) טיומקין, שהיה אז מפקד־המחוז, אמר שרוצים ליצור מודל של מישטרה קהילתית — שיתוף־פעולה של מישטרה וקהילה. כל שנה יש יום קהילה־מישטרה. אז מה, יש יום אחד כזה ושאר הימים שהם לא כאלה? אני לא צריך לדעת מה קורה בעיר שלי?

● אני רוצה לחזור לשאלה הקודמת, אם לא סחדת שתהיה לבד?

אני לא כל־כך חכם ואני לא כל־כך תמים. ב־24 השעות שלפני ההפגנה עשינו מאמץ. לא ידענו כמה אנשים יבואו. זו באמת היתה הפתעה גדולה שבאו אנשים. והכי־מחמם את הלב היו תנועות־הנוער. הם עשו את העבודה הממשית להשתיק את כהנא. הם קיבלו את זה ברצינות מלאה.

● המישפחה שלך היתה שם?

היתה בהרכב מלא, ותהיה גם הפעם. אמרתי היום למפקד־המישטרה, שאשתי נעלבה, משום שהיא היתה לידי בהפגנה הקודמת, והאשימו אותי שהכניתי את כהנא. נאמר לי שמהמחוז המ־ליצו להעמיד אותי לדין על כך. אשתי נעלבה, ואמרה שאם אני היכיתי, גם היא היכתה — ולמה אותה לא מעמידים לדין?

● היכית אותו?

זה יכול היה להיות רעיון לא רע, אבל לא היתה אפשרות טכנית שיהיה בינינו מגע פיסי. היה מגע דרך עב"מים שפגעו בו, אבל זה היה ממרחק.

עכשיו, אני ביקשתי שלא יופיעו חבר'ה מתחת לגיל 16.

● למה?

קורם כל, משום שעם כהנא לא מתווכחים

„אני לא צריך את הפירסום בכלי־התיקשורת. הסיפוק היחידי שלי יהיה כשיחוקקו חוק שיוציא את כהנא מחוץ לחוק"

אידיאולוגית, אלא הולכים מכות. אני לא רוצה שבגיל הזה ייכנסו להתכתשויות עם כהנא. בחור בגיל 16, אני סומך על שיקול־הדעת שלו. כשאתה הולך להפגנה, אתה צריך לקחת מראש את הסיכון. כמו שאין שביתות דה־לוקס, ואני לא בעד שביתות כאלה, אני גם לא בעד הפגנות כאלה. אני לא נגד המישטרה שחוקרת אותי. אם הוא אמר שהיכיתי אותו — שיחקרו. אם חושבים שצריך להעמיד אותי לדין — שיעמידו. אך אם הרשות השופטת חושבת שאני אשם — אני אשלם את המחיר, גם אם זה חמש שנים תליה. אבל אני לא יכול לדרוש מילד בן 12 שיקבל עליו אחריות כזו.

■ ■ ■

● המישפחה שלך היא סוליטית, היא מעורבת?

אני גדלתי בבית פוליטי, מאוד מעורב. גם אמא וגם אבא. היו שנים שאת אבא כמעט לא ראיתי. הוא היה פועל־בניין, ואחרי שהיה חוזר מהעבודה, היה לובש את הכובע של הגפירים והיה נעלם. הם היו חברי־ההגנה, והרבה פעמים ישנתי לבד בבית כילד קטן, כי גם אמא היתה פעילה.

אני הייתי חיה פוליטית מיום שאני זוכר את עצמי. אני לא זוכר מתי לא הייתי בנוער־העובד. אנחנו גדרנו בתוך מילחמת־העצמאות. בתמונת־הסיום שלי כתוב: שנה א' למדינת־ישראל.

אני לא מכיר במישפחה שלי מישהו שלא שייך לתנועת־העבודה, ואני כבר השאתי בן ובת. וגם אחי מאוד מעורב.

● לא היה ספק שהם יבואו להפגנה?

אני לא מזמין אותם. הבן הצעיר הוא גם מדריך בנוער־העובד. והבת שלי מעורבת גם נפשית בכל העניינים. הבן הצעיר הוא מאוד פעיל, אני חושש שהוא עושה את כל השגיאות שאני עשיתי.

● למה שגיאות?

אני, אישית, נגד לחץ. אני לא רוצה לכפות דיעות פוליטיות, לא על תלמידים ובוודאי שלא על ילדיי.

● מה היה קורה אילו היה לך בן ליכודניק, או כהנא, חלילה?

זו שאלה היפותטית. הייתי רואה את זה כבישלון חינוכי. יש מישקל לאווירה בבית. מבחינת השקפת־העולם החברתית, אני רואה את עצמי בשמאל. מבחינת גבולות המדינה, אני נאמן לדרכו של יגאל ובעד תוכנית־אלון.

אני לא הייתי רוצה לראות את הבן שלי בתמונה קבוצתית עם הלווינגרים ודומיהם, ולא הייתי שמח אילו הבן שלי היה ליכוד, כי זה נוגד לא רק את השקפת־העולם שלי, זה נוגד גם את הקונסטיטוציה הנפשית שלי.

אבל למה לדבר על זה? בינתיים הם לא חצו את הקווים.

● הם חברים במיסלגה?

במובן הרחב של המילה.

● בעלי כרטיס אדום?

אני לא יודע מה זה כרטיס אדום. מיפלגת־העבודה ורודה מדי לטעמי.

● היית רוצה שהבן הצעיר יהיה פוליטיקאי?

אני לא רואה את עצמי כפוליטיקאי. אני לא עוסק בענייני המיפלגה. אני צריך לנהל עסק. התחלתי לעבוד באפריל 56, בערך שבועיים אחרי שסיימתי את השרות הצבאי. ואני עובד בחינוך. אני עוסק בחינוך 30 שנה. חלק מהשנים מורה, אחר־כך בהסתדרות־המורים.

אני עוסק בחינוך, ואין היום מערכת חינוכית רצינית שאני לא מעורב בה. אני עד היום נמצא בחופשה ללא תשלום ממישרד־החינוך.

● אתה רוצה לחזור לחינוך?

אני רוצה לחזור לחינוך. אני היום בן 50, ויש לי עוד שלוש שנים בעיריה. אני רוצה עוד לעסוק בחינוך נוער בחו"ל, וזו הדרך היחידה, לדעתי, לגרום להם לבוא לארץ. עובדה, שרוב הילדים שלימדתי אותם באורוגואי, נמצאים היום בארץ.

● אתה לא חושב שתתמודד סעם נוספת בבחירות?

אני לא רוצה למלכד את עצמי. כשפתחתי את מסע־הבחירות, לפני שמונה שנים, אמרתי שאני הולך לשתי קדנציות. אבל יכולות להיות נסיבות שיביאו אותי להמשיך. באופן עקרוני, אני לא מוצא היום סיבה נראית לעין לרצות להמשיך. 10 שנים כראש־עיריה זה יפה.

אבל אני לא יכול לדעת מה יקרה מחר, בטח לא מה שיקרה בעוד שלוש שנים, לכן אני לא רוצה להתחייב. זה לא חלום חיי, לא היה ולא הווה. זה תפקיד מעניין, ללא ספק, ויש בו אתגר. אבל התחום שלי זה חינוך ונוער. זהו. אני חושב שיש לי הבנה וידע במערכת החינוכית, ואני ממשיך להיות מעורב ואיכפת לי מה קורה במערכת הזו.

■ ■ ■

● אתה מזלזל בראשי־ערים שלא עשו מה שאתה עשית נגד כהנא?

יש אנלוגיה מזעזעת בין ההתפתחות של הכהניזם לבין ההתפתחות של הנאציזם. כמו שהגרמנים זילזלו באוסטרי הזה, גם היום מסתתרים מאחורי הארגומנטציה הנוחה, שבאה ואומרת שאל צריך להתייחס אליו, כי הוא תופעה שולית שתיעלם. הם טועים.

צריך להוציא אותו מחוץ לחוק, למנוע ממנו הופעה. כמו שלא נתנו לו באום־אל־פחם, כך לא צריך לתת לו להיכנס לשום מקום. אלה שאומרים שלא צריך, זה מטעמי נוחיות שלהם. אני מצטער שהם לא עושים משהו נגדו.

אני מצטער כשאני שומע את שר־המישטרה משתמש בארגומנטים האלה, אני מצטער ואני יוכל לומר שהוא לא מנהיג שלי. כי הוא רוצה שקט. שקט יש בבית־קברות. זה שהתועלת מכרסמת מבפנים — זה שקט? אם למישהו יש אקזמה על הפנים, ולכן הוא שובר את המראה — זה שקט?

אם אנחנו מצליחים בגיבעתיים, אני לא צריך לקרוא לאף ראש־עיריה לעמוד בראש הפגנה. אני יודע שהתושבים עצמם ירימו את ראשי ה־עיריות, אחרת הם יהיו בתחתית.

אם אנחנו מצליחים לגרש את כהנא בגיב־עתיים, תהיה תגובת־שרשרת. אמרו לי ש(אריה) גוראל בחיפה גירש אותו לפני שנה וחצי. אני מצהיר ואומר בכל מקום: אני מוכן לתת את

„לדור שקם אחרי מילחמת ששת־הימים יש חמונה מעוותת. שולחים ילדים ונוער להיפגש עם גרמנים, צרפתים, אמריקאים, אבל הנער שנמצא בשכנות של קילומטר הוא מחוץ לתחום!"

הבכורה ואת הכתר לכל אחד שיסגור את כהנא סופית, אני לא צריך את זה לפרנסה ולמעמד. אני לא צריך את הכוכבות בכלי־התיקשורת. הסיפוק היחידי שלי יהיה כשיחוקקו חוק שיוציא את כהנא מחוץ לחוק. כולם צריכים לצאת נגדו, לא רק ראש־העיריה, אלא גם רב העיר, ומזכיר מוע־צת־הפועלים וכל המנהיגים המקומיים.

כי מה זה: עם יפה, ארץ יפה? המודה האחרונה מפאריס? כדי שהעם יהיה יפה, צריך להשקיע עבודה. המערכת הפוליטית שלנו היא אטומה. אפשר להרוג את עם ישראל בלבנון ולשחד אותו בטלוויזיות ציבעוניות ובווידיאו, ושום דבר לא קורה. אבל בשלב הזה, הנוכחות בשטח והעיסוק בגועל־נפש הוולגארי הם חשובים כרגע.

אני לא נהנה להיות הפירחח של העיירה. אבל, כמו שאמרו חז"ל, „במקום שאין אנשים — השתדל להיות איש". ומי שיש לו ריעה — שיביע אותה!

מה רע בערווה יהודיה?

הצנזורה לביקורת מחזות וסרטים החלה, לאחרונה, להפעיל את מספריה ביתר עוז. היא פסלה מחזה אחד שלם, ביקשה לשמוט קטעים מרבים אחרים, ובין אלה גם קטעים מהמחזה מיתה ורודה (על שנתו האחרונה של נער בן 17, בין נפילת אחיו במילחמה להתאבדותו שלו, בהיותו כבר חייל בעצמו), אשר עובד לפי העלם של יצחק אורפז. מה שהפריע לצנזורה היתה העובדה שהגיבור של המיתה מכסה את אבר־מינו בחצוצרה ושהגיבורה מודיעה שיש לה ערווה יהודיה. מה שהפריע לצנזורה הפריע מאוד גם למחזאי יוסף (מיסטריה אמריקאית) **מונדי, שמצא זמן, בין עיסוקיו הרבים** (מחזהו זה מסתובב **מוצג עתה** בבית־לסין **בתל־אביב ומחזהו** שליחי־מיצווה אינם ניזוקים **מצוי בשלבי חזרה** בתיאטרון חיפה) **כדי לחבר ניתוח קולע, מפוכח, ענייני ומשעשע בנושא הערווה היהודיה הזאת.**

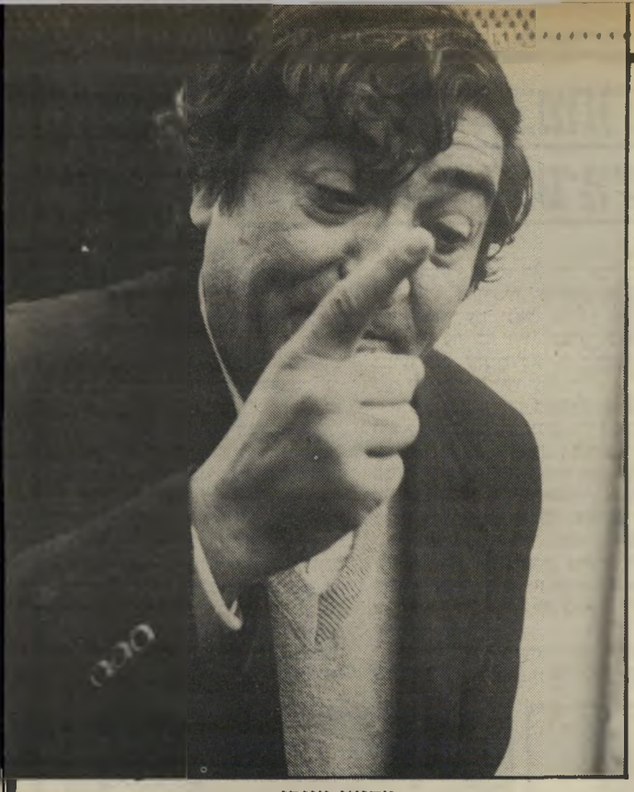

מחזאי מונדי
המציאות חזקה מכל סאטירה

פורום
מאת יוסף מונדי

לא, **רבותיי**, אל תיבהלו, אינני מתכונן לכתוב סינופסיס למחזה חדש, שאותו אקדיש לצדיק הזה ממישרד־הפנים, הרב יצחק פרץ. (אם כי, למען האמת, שר חמוד לוחש באוזני לכתוב את החלק השני של המוצצת מבני־ברק ולקרוא למחזה: שובה של המוצצת מברוקלין לבני־ברק. הפעם בכוונתי להתייחס באופן רציני לפיגול הזה ששמו הצנזורה על מחזות וסרטים.

חריץ אופקי

לאחרונה **קראתי** כמה מאמרים, שנכתבו על־ידי כל מיני חכמים מתוסכלים, הטוענים שהצנזורה, למעשה, עושה יחסי־ציבור למחזות מטורימים. בפירוש עליי להדגיש, שזו איוולת גמורה. הבעיה היא יותר מהותית ויש להגיע לחקיקה אשר תבטל את הצנזורה לחלוטין. הצרה היא, שבמצב הנוכחי, המערך, מחשש לאבד את המיפלגות הדתיות הנאורות (שכמובן אינן טמונות בכיסו המחורר), לא יעז להעביר את החוק הזה, ובינתיים יש להסתפק רק במחאה והבעת דיעה נחרצת כנגד הפרגמטיות החומייניסטית של אנשי מישרד־הפנים.

כעת, בחיי שאינני מבין מדוע מר יהושע יוסטמן (יו"ר הצנזורה) והקולגים שלו חפצים בלב ונפש למחוק ממחזהו של יצחק אורפז את הביטוי "ערווה יהודיה"? לכל הרוחות, מה יש להם נגד ערוות יהודיות? האם לא כולנו יצאנו מערוות כאלה או שמא נולדנו, כמו הגויים היוונים, מראשו של זאוס המשוקץ? האם אף אחד מהצנזורים האלה לא ראה ערווה יהודיה או לא חשק, בסתר־ליבו, להתענג ולהתעמק בערווה כזאת? או שמא חס וחלילה הם לא רוצים את הביטוי "ערווה יהודיה" מפני שכעת באופנה להיות הומואים? וכידוע לכולנו, שאלה המעדיפים מישכב־זכר רואים בערווה את סמל המוות (אם כי כנראה שבינתיים מחלת האיידס גורמת למוות הממשי)?

מה באמת יש להם נגד ערווה יהודיה? האם למתנחלות הצוהלות על גבעות יהודה ושומרון אין ערווה יהודיה? אין להניח שהסתננו ביניהן שיקסות ופרוצות, ואני משוכנע שכולן יהודיות טהורות ונאמנות למולדת.

יווני זאוס
הצופים עלולים להתחרמן

מדוע הערווה מפריעה להם? אולי מפני שמבחינה חיצונית היא נראית כמו משולש, וכידוע את הגיאומטריה המציאו היוונים, והברנש הזה פיתגורס התייחס למשולש באופן מיוחד, לכן יש להתרחק מכל השפעה מתייוונת ולשוב לימי מרד המקבים.

אבל יש להניח שהערווה, כפי שבאה לידי ביטוי בפיסלונים הכנענים של עשתורת, היא חריץ אופקי, מה שמוכיח שבארץ כנען הערוות היו כולן מגולחות ומכאן ניתן להסביר את התנגדות הצנזורים לערווה יהודיה, שלמעשה היא לא יהודיה אלא כנענית. בקשר לכך אני מציע להעלות באוב את יונתן רטוש ולשאול את עצתו.

אך בדיוק בשניה הזאת אני נזכר בהופעותיו הטלוויזיוניות של סלבא־דור דאלי ואת טענתו הכמעט ניצחית שגרולתו של העם הספרדי טמונה בגאוניותו ההורטיקלית וההוריזונטלית. כלומר, לאורך ולרוחב. מכאן ניתן להבין שקיימת אנלוגיה חד־משמעית בין החריץ של הערווה הכנענית לבין גאוניותו של העם הספרדי. והרי כולנו יודעים שהאינקוויזיציה, ימח שמה וזכרה, גירשה את היהודים מספרד.

עכשיו, הבה נתייחס לעומקה של הערווה היהודיה, אם כי בסוגיה זו הצנזורה לא דנה, ואני מרשה לעצמי לנצל את הליצנציה פואטיקה שלי. כן, רבותיי, מה עם העומק? האם חשש תת־הכרתי שמא חס וחלילה המחזה הנ"ל עוסק גם בענייני עומק ערוות היהודיה הביאה את הוועדה המכובדת לדרוש את מחיקת הביטוי? אני חושש שכן.

מי שקרא את חמור הזהב של לוקיוס ממסוטסט יודע שהבעיה של לוקיוס, אשר הפך לחמור, היתה אותה גבירה רומית שהתאהבה בו כשהיה חמור. ובכן, היא לקחה אותו לביתה וממש אנסה אותו. בשעה שלוקיוס שב וקיבל דמות אנושית, החליט לבקר את הגבירה הרומית לזכר רגעים יפים ומאושרים שלא ישובו עוד. היא קיבלה אותו בסבר פנים יפות, אך כשהוא התפשט והגבירה ראתה את איברו האנושי, גירשה אותו בבוז וללא רחם. וכשלוקיוס הנעלב שאל את הגבירה מדוע היא משליכה אותו לרחוב, ענתה היא: "טיפש, לא אותך אהבתי, אלא את החמור!"

כן, רבותיי, אוירקה: נדמה לי שמצאתי את התשובה. למעשה, הערווה היהודיה מתנגדת במפורש לרומאים, מפני שכידוע טיטוס שרף את בית מקדשנו, וקודם לכן התבוסתן הזה, יוחנן בן־זכאי, ברח מעיר־הקודש, כשהוא מסתתר בארון־מתים.

לא לדחוף אצבע

באידך, **אני מאמין** שיוסטמן וחבריו ירצו להגיע לידי פשרה עם נציגו של יידידי הסופר יצחק אורפז, ועלה בדעתי לעזור להם בכמה הצעות הגונות. אם למשל הביטוי "ערווה יהודיה" מפריע להם אנא תציעו לבמאי ולמחזאי שיפשיטו על הבמה בחורה יהודיה (ויש לבדוק בציציות ובדקדקנות הילכתית את מוצאה הגנטי והגיזעי של אותה שחקנית) והצופים יוכלו לראות במו עיניהם כיצד נראית ערווה יהודיה במערומיה. יש גם לבקש מהשחקנית שלא תגלח חלק משערות ערוותה, בגלל ביגדי־הים החדשים, אלא לאפשר לצופה לראות ערווה יהודיה כשרה במלואה. אך נניח שזה לא כל־כך מוסרי ומישהו מן הצופים אכן עלול להתחרמן, אז יש להורות לאותה שחקנית לצבוע את שער הערווה. הצבע לא משנה: אדום, שחור, סגול, זהב, תפוזים, אשכוליות, ארגמן וגם ג'ינג'י הולך.

נוסף לכך, במקום שמישהו על הבמה יגיד "ערווה יהודיה", השחקנית תצביע על ערוותה באיטיות, הייתי אומר בתנועה קולנועית, המכונה סלואו־מושן. אבל אל לה לדחוף את אצבעה לעומק הערווה, אלא לשרטט באופן נקי ואלגנטי את החריץ המיתולוגי.

עד כאן על הביטוי הנפלא הזה, "ערווה יהודיה". בימים אלה פגשתי את יענקל'ה אגמון ושאלתי אותו מדוע שלא יקים בבית־לסין במה סאטירית. תשובתו היתה לגמרי שלילית. לדעתו, אי־אפשר להציג כיום סאטירה בארץ, מכיוון שהמציאות היא חזקה מכל סאטירה שתיכתב. חשבתי על דבריו והגעתי למסקנה שהוא אכן צודק, אפילו גדול הסאטיריקנים היוונים, אריסטופנס, לא היה מסוגל להמציא הברקה כזאת.

ולכן אני מסיים ומכריז בקולי־קולות: "תחי הערווה היהודיה!"

בנעניה עשתורת
המוצצת מבני־ברק

הזמר יגאל הוד חלה במחלה קשה — זמרי ישראל התאחדו במיבצע מיוחד כדי לעזור לו

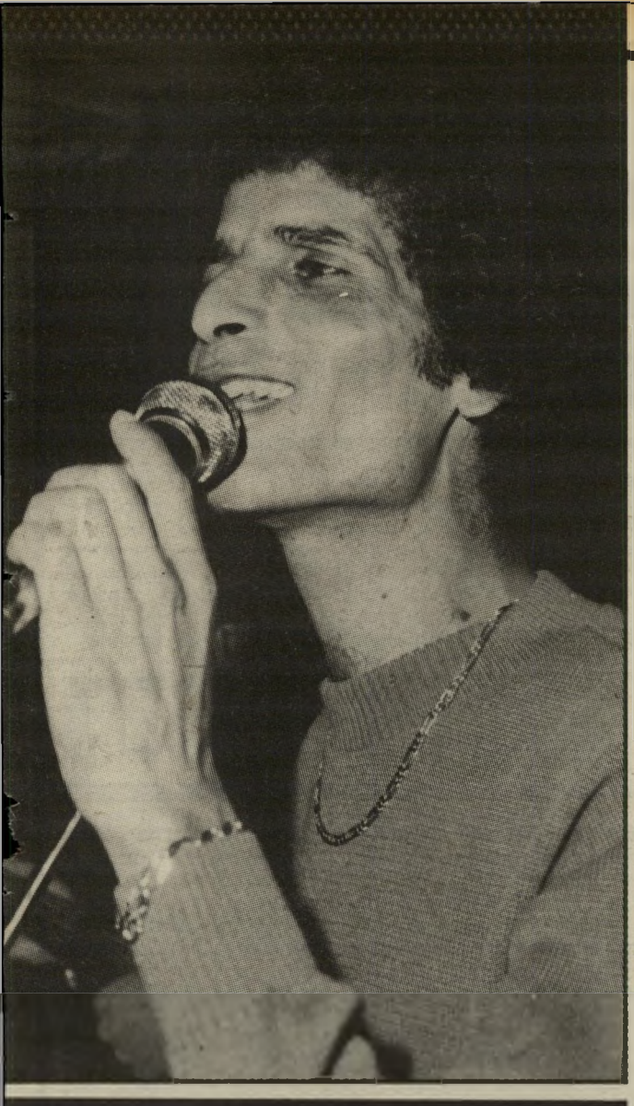

יגאל הוד, זמר, לא מן הידועים, התחיל את הקריירה שלו לפני שנתיים. הרבה הוא לא הספיק. לפני חמישה חודשים הוא חש פיתאום בחולשה ובבחילה. הוא ניסה להתעלם מזה, בתיקווה שזה יעבור מעצמו. אך באחד הבקרים, כעבור חודש וחצי, הוא לא יכול היה לקום מן המיטה. אשתו לקחה אותו לבית־חולים ביילינסון. אחרי ביופסיה באיזור הצוואר, בהרדמה חלקית, הוחלט לאשפז אותו במחלקה האונקולוגית.

עכשיו הוא בבית, מינוס שיער ועשרה קילו. שיערו המלא והמתולתל התחיל לנשור בגלל הטיפולים הכי־מיים — בזריקות ליד — ואת המעט שנשאר הוא העדיף לגלח. ריזה הוא היה תמיד — 57 קילו בימים הטובים. בגלל הטיפולים הוא ירד במהירות במישקל. עכשיו הוא דווקא אוכל טוב, אבל לא כל־כך מצליח להשמין.

את מחלתו הוא מגדיר כ„דלקת פטרייתית בחזה". ככה אמרו לו הרופאים. „לא כואב לי עכשיו כמו בתחילת הטיפולים," הוא אומר. „יש לי רק חולשה ברגליים, בגוף. מדי פעם יש לי כאבים בחזה. אמרו שאני סובל מבעיית קאלציום, ולכן אני מוכרח לשתות הרבה מים. מינימום שיבעה ליטר ביום, כדי שהקאלציום לא יעלה. אני משתדל, אבל זה לא תמיד הולך. קרה שבשבת אחת הקאלציום עלה, נעשיתי חלש מאוד, ונתנו לי בבית־חולים עירוי נוזלים באינפוזיה."

ארבע חפיסות ביום

אשר חלה, נותרה מישפחתו ללא פרנסה. חסכונות אין לו. את מחלתו הגיע לכמות יומית אדירה של ארבע חפיסות ביום.

השכן שם כסף

יגאל נולד לפני 35 שנה בתל אביב, להורים מתימן. האב עבד כפקח־מיסים בעיריה. האם נפטרה לפני 10 שנים מסרטן־הכבד. יש לו שלושה אחים ושלוש אחיות. היו ארבע. אחת נהרגה בתאונת־דרכים בגיל 34. את השם המקורי, הינדי, שינה יגאל לפני שנים רבות, בעיקבות אחיו הגדול.

הוא אהב לשיר מאז שהוא זוכר את עצמו. בשמחות היו תמיד מעלים אותו על שולחן ומבקשים ממנו לשיר. בפנימיית הדר־רמתיים, שבה התחנך, היה שר בחגיגות שירים מיזרחיים ומשירי ארץ־ישראל.

אחרי שהשתחרר מן הצבא התחיל יגאל לעבוד כטייח. בגיל 23 התחתן בפעם הראשונה. הוא הכיר אותה בבריכת־שחיה. ניגש והתחיל לדבר. נולד בן, ניר, כיום בן 12. כעבור חמש שנים החליטו בני־הזוג להתגרש. לדבריו: „לא היתה התאמה. לא הסתדרנו." את שרה, אשתו השניה, הצעירה ממנו ב־10 שנים, הכיר בים. יש להם שתי בנות: אנלי בת ה־5 וחצי ולעשן, אחרי שהפסיק כאשר חלה, בגלל החולשה והבחילות. עכשיו הוא משתדל שלא לעשן יותר מדי, ומגיע רק לחצי חפיסה ביום. „זה לא עושה לי הכי־טוב, אבל גם לא הכי־רע," הוא אומר. „אני מרגיש צורך, אחרת לא הייתי מעשן."

הוא התחיל לעשן בגיל 17, סתם ככה, כמו כולם, עם החבר'ה, ועד

חברים

יגאל בחתונתו —

— ועם שני ילדיו

„אבא, קרחת זה לא יפה!"

„הייתי רוצה שיגידו לי מה יש לי. שאלתי הרבה פעמים אם זה לא סרטן או בן של סרטן, אבל אמרו לי שזה דלקת פיטרייתית בחזה"

יגאל ואשתו לפני המחלה
„אני לא יודע אם הייתי מצליח להתמודד!"

חמרורים

„האלוהית"

נחוג ♦ בניו־יורק, יום־הולדתה ה־80 של **גרטה גרבו**, שחקנית הקולנוע (נינוצ'קה), שפרשה מן הבד בשיא הקריירה שלה, בגיל 35, בתום הופעתה בסירטה ה־27, והחיה מאז בהתבודדות מוחלטת, כשכובע רחב־שוליים, המסתיר את פניה, הוא סימלה המיסחרי ביציאותיה המעטות. גרבו, שנולדה בעיירה שבדית כגרטה גוס־טפסון, היתה זבנית כולבו, עד שהת־גלתה בגיל 20 והגיעה להוליווד, שבה הוכתרה מהר מאוד בתואר האלוהית.

● ● ●

האוהדת

נפטרה ♦ בתל־אביב, בגיל 50, **ד"ר טיטה נבו־כהן**, רופאה־מר־דימה, ששמה יצא לפניה, במשך שנים, כאחת האוהדות השרופות של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, שלכ־בודה היתה מרבה להריע ממקום מושבה הקבוע, ביציע מס' 2 של היכל הספורט בירושלים.

● ● ●

רופא הלב

נפטר ♦ בגיל 63, **ד"ר משה קורדובה**, רופא לב ומנהל בית־החולים וולפסון בחולון, שהיה (בדרגת תת־אלוף) קצין הרפואה הראשי של צה"ל בימי מילחמת יום־הכיפורים. קורדובה, יליד בולגריה, עבד כ־מילחמת־העולם כרתך במחנה הצבא האמריקאי בארץ (שהיה ממוקם בתל־השומר של היום) לפני שיצא ללמוד רפואה בצרפת (בהיעדרו, באותם ימים, של בית־ספר לרפואה בארץ), והחל את דרכו בצבא כרופא חטיבתי של גולני בשנות ה־50.

● ● ●

לוחם וחוקר

נפטר ♦ בהזורע, בגיל 71, **אליעזר בארי**, לוחם לדו־קיום יהודי־ערבי. בארי, אב לשלושה בנים, היה יליד גרמניה, שלקראת עלייתו ארצה למד ערבית באוניברסיטת ברלין, שימש כפקיד בכיר במישרד־העבודה (עת שימשה גולדה מאיר כשרת־העבודה), כרכז המחלקה ה־ערבית של מפ"ם, שראג גם להביא גרעיני נוער ערבי לקיבוצו שבעמק־יזרעאל, וגם נודע בספר־המחקר שלו הקצונה והשילטון בעולם הערבי.

● ● ●

רומא וירושלים

נפטר ♦ במאנוטיק, קנדה, בגיל 88, **אדיסון לואי מילרד ברנס**, לוטננט־ג'נרל (רב־אלוף) ברימוס של צבא קנדה, שעמד, בשעתו, בראש הכוחות הקנדיים שהשתתפו בכיבוש רומא ביוני 1944, ושנודע יותר מאוחר כמפקדם של משקיפי האו"ם (כוח החירום) שהוצבו באיזור, לאחר מיל־חמת סיני ב־1956.

● ● ●

ערבי ופרח

נפטר ♦ בירושלים, חודשיים אחרי יום־הולדתו ה־91, **סינחם ליט־בינובסקי**, צייר־דיוקנאות (משאול טשרניחובסקי עד דויד בן־גוריון, שאת פניו צייר ב־13 דיוקנאות שונים), שנולד ברוסיה, ועלה ארצה באוניית־הדגל של העליה השלישית, רוסלן (1919) ואחרי שהות קצרה בטבריה ובהר־טוב (בית־שמש של היום), הת־יישב בירושלים, למד בבצלאל, זכה בתואר צייר־אמן ובתצוגה במיגדל־דויד. ליטבינובסקי, שנודע גם בציוריו הנאיביים כמעט (הירוע בהם: ערבי עם פרח), היה חתן פרס־ישראל (1980), שכמעט עד יומו האחרון צייר (בעיקר בשעות הלילה המאוחרות), שחה שחיית־בוקר בבריכה והקפיד על מזון טיבעוני.

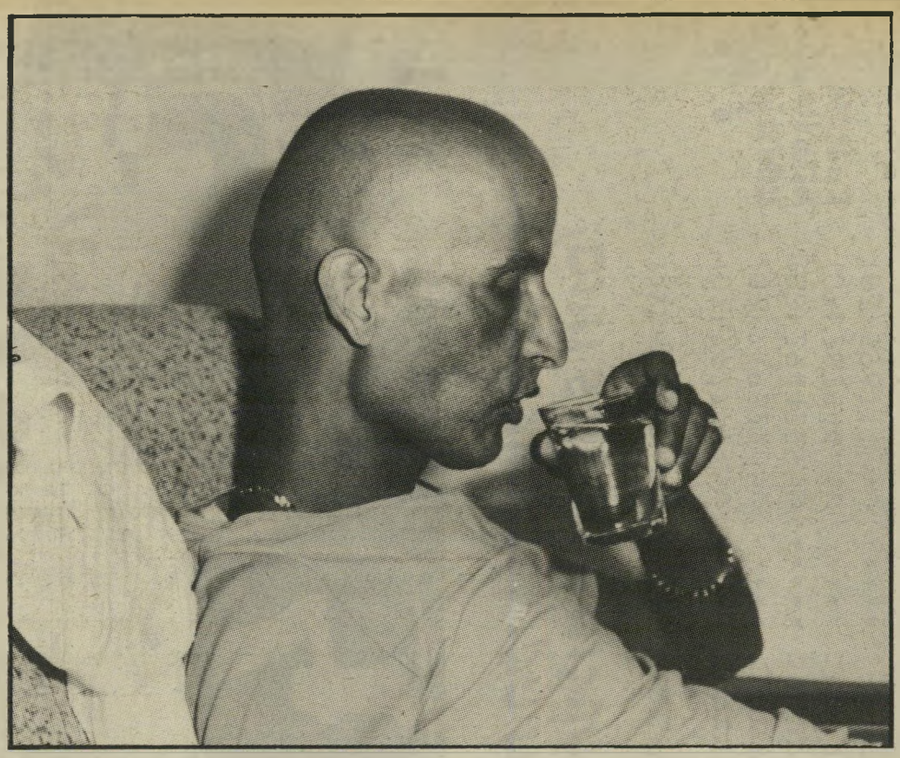

לפני המחלה היה הזמר יגאל הוד בעל ראש מתולתל ושיער גולש (מימין). בעקבות הטיפול במחלה, התקרח לגמרי (משמאל)

מחנדבים למען יגאל

ושלי בת ה־4 וחצי.

אחרי ששמע פעמים רבות, כששר להנאתו בחתונות, שיש לו קול יפה, וחבל שהוא לא זמר, החליט „ללכת על זה". הוא כתב מילים למנגינות, בחר בשירים שהוא אוהב, של ג'ו עמר ועמי שביט. ונכנס לאולפן להקליט קלטת, כדי שתשמש לו ככרטיס־ביקור. את הכסף שם שכן שלו. השניים קיוו לפחות לכסות את ההשקעה, אבל אף אחד לא התעניין בהקלטות של זמר אלמוני.

יגאל התחיל להסתובב במועדונים, ובכמה מהם — מנגל פאב, סוואנסי, אנרג'י, מיפגש אלנבי — התקבל לעבודה. הוא שר ערב־ערב, עם הפס־קות, כמובן, מחצות עד 6 בבוקר. בהתחלה קיבל 20 דולר להופעה. בהר־פעותיו האחרונות הגיע ל־50 דולר. „לחתונות עוד לא הצלחתי להגיע," הוא אומר.

המישפחה מתגוררת בדירה שכורה השייכת לחברת עמידר. בפרדס־כץ. טלפון אין. הוא בבית כל הזמן — יושב, קורא, שוכב לנוח, מטפל בבנות. „אני לא ישן הרבה," הוא אומר, „אולי מפני שיש לי רצון לראות מה שיותר, להספיק לעשות דברים." הילדות אמרו שקרחת זה לא יפה, ויגאל הרגיע אותן ששיערו יגדל מחדש. אשתו, הוא אומר, נותנת לו הרבה כוח. כל יום היתה באה לבית־החולים. מביאה אוכל, יושבת איתו שעות ומעודדת אותו.

עכשיו הוא נמצא בבדיקות, והרופ־אים יחליטו איך להמשיך בטיפול. אמ־רו לו שינסו „טיפולי חשמל".

„הייתי רוצה שיגידו לי מה יש לי," הוא אומר. „שאלתי הרבה פעמים, וזה מה שאני שומע, דלקת פטרייתית בחזה. שאלתי כמה פעמים אם זה לא סרטן או הבן־של־הסרטן, ואמרו לי שלא. אני לא יודע אם הייתי מצליח להתמודד עם כל דבר. הייתי מנסה."

יגאל ואשתו השבוע

„נותנת לי הרבה כוח, כל יום הביאה לי אוכל לבית־החולים"

ארבעה לילות...ולילה חינם

פרסום יהודה

רשת מלונות שיף, רשת המלונות המובילה בישראל
מזמינה אתכם לבלות חופשה מיוחדת ברמה בינלאומית
במחיצתם של תיירים מכל העולם:

הקיץ כל האורחים – אחמ"ים (אנשים חשובים מאד)

- חדרים מפוארים וממוזגים □ רדיו □ טלויזיה
- מסעדות אירופאיות, מזרחיות וסיניות כשרות
- בריכות שחיה □ מועדוני בריאות □ מגרשי טניס
- ברים ודיסקוטקים □ פעילויות לילדים

■ **בקבוק יין** MONFORT לאנשי היין **מבית שטוק בכל חדר**

■ **פנקס שוברי הנחה למקומות בילוי ובידור בתל־אביב ובירושלים לתקופת המבצע:**

ביניהם: 25% הנחה ברשת המסעדות הסיניות "מרינה"
25% הנחה במסעדה המזרחית המפוארת "פרעה"
25% הנחה בהשכרת רכב בחברת "טריפטי"

■ **עתון ערב מדי יום בכל חדר**

■ **ילד בחדר ההורים – לינה בלבד חינם!**

זאת חופשת הקיץ המושלמת:
4 לילות בתשלום – ולילה 5 חינם!

הבטיחו לכם מקום בהקדם. להזמנות ופרטים נוספים, נא לצלצל:

מלון דיפלומט	ירושלים	★★★★★	טל. (02) 777777
מלון אריאל	ירושלים	★★★★	טל. (02) 719222
מלון דיפלומט	תל־אביב	★★★★★	טל. (03) 294422
מלון מרינה	תל־אביב	★★★★	טל. (03) 282244
מלון מרינה	בת־ים	★★★★	טל. (03) 596111

השנה אנחנו תיירים בישראל

מבצע הקיץ
לישראלים בלבד!
בתוקף ל־3 חודשים
עד 28.9.85

רשת מלונות שיף. רשת המלונות המובילה בישראל.

לעשות כסף קל

אף מילה רעה אני לא רוצה לשמוע עוד על עיריית תל־אביב. מקום שאזרח רגיל יכול להרוויח בו סכום של תשע מאות חמישים וארבעה אלף ועוד שבע מאות ושישים שקל (954,760) בחמש דקות עבודה, זה לא מקום שכדאי להשמיץ אותו.

הנה: לפני שבועיים אני מקבלת פתק מהעירייה, שבו הם מודיעים לי שאני חייבת להם 1,367,380 שקל עבור מים וארנונה. הם גם מספרים לי שאם תוך שיבעה ימים אני לא מחסלת את החוב, הם יעקלו לי כל מיני דברים. לקח לי בדיוק שבוע להתאושש מהידיעה וגם לחפש בכל הבית את הפתקים הנוגעים לחשבונות הנ"ל. ביום השביעי הודיעו לי מהבנק שלי שהעירייה עיקלה את חשבוני.

חיכיתי עוד יומיים, עד שהתחילו הלימודים של הילדים, והלכתי לעיריה. בדרך חשבתי איך אני, הקטנה, אצליח להסביר לפקידים הגדולים שהחוב הזה איננו מתקבל על הדעת, במיוחד לאור העובדה שאני בן־אדם לא שמרן, ולא שמרתי על הפתקים שהיו אמורים להעיד לטובתי.

בסוף החלטתי שהרבה יותר קל להתעלם מהסכום שהם קבעו לי, מאשר לשכנע אותם שהסכום מוטעה. נעמדתי בתור, וכשהגעתי לפקיד עם המחשב, אמרתי שאני רוצה לשלם את כל החובות שלי לעיריה, ולא הזכרתי במילה את הסכום האימתני. הבחור לחץ על כפתורים, המחשב עשה קצת קולות והסכום שיצא לאור היה 412,620 שקל.

ירדתי לקופה ושילמתי את החשבון. ואז, כשהקבלה בידי, לא יכולתי להתאפק ועליתי בחזרה לפקיד שעושה את החשבונות. שאלתי אותו איך זה יכול להיות שהם טעו ב־954,760 שקל. הפקיד אמר, בשלוות־נפש: „מה, לא קורה שטועים?"

אני לא מבינה למה אני מתלוננת בכלל. אלה היחידים שטעו לטובתי.

פרובלמה

המיכתבים שאתם כותבים לי זו השימחה האמיתית של חיי. אגב, למה שלא תכתבו לי המעטפה: לכבוד סופרמן, מערכת העולם הזה וכו' וכו'. למה, בשם כל הקדושים. אתם חושבים שיש לי פיתרון לכל בעיה בעולם, למה? הנה, א' סיטון, מרחוב ההסתדרות 2 בנתניה, כותב לי כך: „בכל פעם שאני קונה חולצה חדשה, אני לובש אותה כמה פעמים והיא מתלכלכת. עושים כביסה, ואז בא השוק הגדול — החולצה נראית פשוט ח... אז מה עושים בשביל שלא יצאו כל מיני חוטים מקצות החולצות שליי?"

א' סיטון, יקירי,

כנראה שהגיע הזמן שלך להתחתן. זה פשוט מפני שהאשה הכי־מטומטמת בעולם יודעת איך מכבסים חולצות בלי שייצאו לה החוטים. ועד שתמצא כלה, אולי פשוט תקנה חולצות ממין משובח יותר?

נו, הייתם מאמינים? ידעתי שלא. אז אני מחויקה את מיכתבו של א' סיטון במגירה שלי, לעדות.

עצות תוצרת חוץ

יש אנשים רחמנים בעולם. בבוקר הם מרחמים על עצמם, בערב הם מרחמים על אחרים, ובלילה, חלק מהם, מרחמים עליי, שאני צריכה לכתוב מדור שלם כל שבוע. אם פעם בכלל לא ידעתי שאני מיסכנה, באו חבריי הרחמנים והר־דיעו לי את הבשורה המשמחת. מאז אני מיסכנה. איך אפשר לאכזב חברים?

אחר הרחמנים האלה הגיע לא מזמן מסיור־עבודה בן שבוע בארצות־הברית, ושם, בין פגישה אחת לשניה, הוא מצא קצת זמן לרחם עליי, ותיכף הוא קנה בשבילי מתנה האמורה לפתור לי את הבעיות ל־300 המדורים הבאים עלינו לטובה. לספר קוראים עוד אלף עצות מועילות – ללמדך שזה לפחות מחזור שני של הצלה.

לפי רוב העצות הניתנות בספר, אפשר להבין שהאמריקאים יצאו מהמערות בדיוק לפני שלושה שבועות. ולכן הם לא יודעים. למשל, שאסור להשאיר כדורי־צמר גלויים בדירה שיש בה חתולים (זו אחת מתוך אלף העצות).

ובכל זאת, שלפתי מהספר כמה דברים שנראו לי חדשניים ובלתי־ידועים במקומותינו.

● אם אין לך אף טיפת שמן בבית וגם לא מרגרינה או חמאה, והילד דורש חביתה, אפשר לשים כפית מיונז במחבת ועליה לטגן את הביצה. (ניסיתי — נכון.)

● אם יש לכם עוגה שהתייבשה, פירסו אותה לפרוסות והכניסו אותה לתוך כלי סגור, ביחד עם פרוסת לחם טרי. אחרי 24 שעות העוגה תהיה כמו טריה. (טרם נוסה כאן.)

● הנה משהו חשוב: אם הבעל/האשה שלכם נוחרים בלילה, תוך כדי שינה על הגב, שימו מתחת לסדינו של הנוחר גולה של ילדים. (טרם נוסה על־ידי, כי אני מעדיפה להרביץ לו כשהוא נוחר. אבל אם אתם נגד אלימות, תנסו, אולי זה יועיל.)

● במקום לזרוק לזבל בקבוקי־בושם ריקים, אפשר לשים אותם בין הבגדים בארון, כדי שיפיצו שם את שאריות הריח שלהם.

אם הילד הקטן שלכם לא מסוגל בשום אופן לזכור את כתובתו ואת מיספר הטלפון, חברו לו שיר קצר, כולל מנגינה, שיכלול את האינ־פורמציה הזאת. אם חס וחלילה הילד יילך לאיבוד, הוא ישיר את השיר לשוטרים והם יחזירו אותו הביתה. (רק שלא יגיד שהוא זוכר את המנגינה בלבד, בלי המילים.)

אם אתם פותחים בקבוק שמפניה ואין לכם חשק שהנוזל היקר יבעבע וייישפך החוצה, הכניסו צימוק אחד לתוך הבקבוק, מייד עם שליפת הפקק.

זהו להיום. עם השאר תצטרכו להסתדר בעצמכם, עד להודעה חדשה.

מתנות

בטח יש לכם צורך גם באיזו מתנה לגיל הרך. אז טוב ששאלתם. במיקרה יש לי שתי הצעות שלא תוכלו לסרב להן.

הצעה א' היא לגיל שהם רק צורחים ופולטים אוכל מכל הכיוונים, או מתיישבים בלול ועושים תנועות טיפשיות בידיים וברגליים. ופיתאום האמא שלהם, ולפעמים האבא, ממש מרגישים משהו שנקרא „ספרקלטת". זוהי סידרה של חמישה ספרים, כשלכל ספר מוצמדת קלטת. בספר מודפסים, עם ניקוד, השירים או הסיפורים שאפשר לשמוע בקלטת המצורפת לכל ספר.

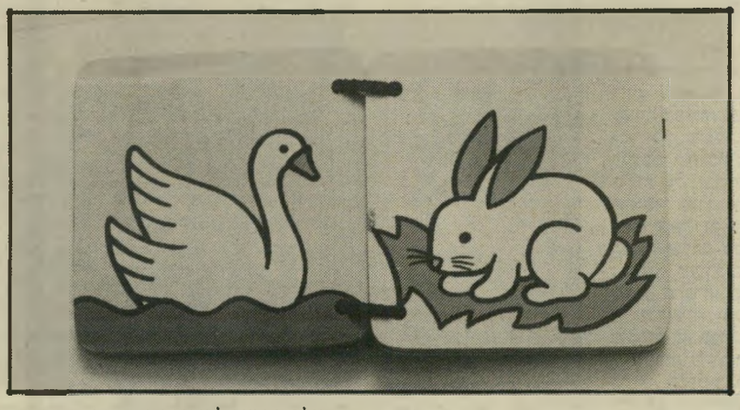

שהילד כבר צריך להחזיק ספר בידו כדי להת־וודע לתרבות.

הנה ספר שכל דפיו עשויים עץ ועליהם תמונות בדיוק ברמה שלהם: סוס, חמור, תרנ־גולת, שפן וכו'.

תוצרת דורון לילד. מחיר, כ־10 אלפים שקל. נראה יציב מאוד וסובל יריקות, נשיכות ושאר צורות קריאה של הגיל הרך.

לגיל הקצת פחות רך אפשר להשיג היום, בחנויות־הספרים וגם ברשתות השיווק הגדולות, הילד מקשיב לסיפור ובאותו זמן עוקב אחרי הטכסט המודפס. הילד הקטן שלי (7) מאוד נהנה מהשירים מארץ הפלאות (שירים מוכרים מסרטים ומחזות מוסיקאליים), ומסיפור הברווזון המכוער, שקורא יוסי בנאי. כשגמר לשמוע את הקלטת, תוך כדי הסתכלות בטכסט, אמר: „תר־אי, בפעם הראשונה גמרתי לקרוא ספר שלם!" מתנה יפה מאוד לילד ובמחיר זול מאוד. פחות מ־10 אלפים שקל (תלוי במקום הקניה) לספר וקלטת ביחד.

כנראה אוכל חגיגי

אני מבינה שזה המאכל הכי IN בחודשים אלה. בכל שבע ארוחות־הערב שאליהן הייתי מוזמנת בחודש האחרון הגישה המארחת עוף בלימון. יכול להיות שהמאכל הזה בא להחליף את החובזה כמאכל הלאומי של ישראל.

אז לאלה שגרים רחוק מהמרכז, ושבשורת העוף בלימון טרם הגיעה אליהם, אני שולחת את המתכון, בצירוף ברכותיי על ששמרתם על מקוריות עד לקריאת שורות אלו.

אגב, המנה היא טעימה מאוד, קלה להכנה, לא יקרה וכנראה אהובה על ההמונים. אל תעשו את האוכל הזה לבני המישפחה בלבד, כי אז אף אחד זר לא יידע שגם אתם IN וגם אתם סופים־טיקייטד. שעה לפני שיבואו 16 אורחים, היכנסו למטבח וצ'יק־צ'אק הכל מוכן.

מה שצריך להכין:

2 עופות, כשכל עוף מחולק ל־8 חלקים;
16 תפוחי־אדמה בינוניים, מקולפים ומחול־קים לשניים;
4 לימונים;
הרבה שום כתוש, מלח;

עבודה: את חלקי העוף שמים בתוך תבנית־אפיה, ואת התבנית דוחפים לתנור שחומם מראש, בלי שום תוספות. בינתיים מבשלים את תפוחי־האדמה במים עם מלח, אבל לא מוציאים להם את הנשמה. רק שלא יהיו קשים לגמרי.

אחרי 20 דקות, כשתפוחי־האדמה מוכנים, אתם שולפים את התבנית מהתנור ושמים אותה על השיש. מוציאים את תפוחי־האדמה מהמים שלהם ושמים אותם על חתיכות העוף, הקצת אפויות. בינתיים מבקשים מהבעל לסחוט את כל הלימונים, ולתוך מיץ הלימון כותשים המון שום. איזה 10 שיניים, וגם שמים כפית מלח. את הרוטב הזה שופכים על העוף ותפוחי־האדמה.

עכשיו מכסים את התבנית המלאה בנייר אלומיניום ומחזירים לתנור לעוד 30 דקות.

בזמן ההגשה אפשר לפזר על העסק פטרוזיליה קצוצה, או פפריקה אדומה, לפי הצבע שאוהבים.

כן, בטח שאם רוצים ארוחת־ערב מלאה, אפשר להוסיף סלט טוב ואיזה שעועית ירוקה מבושלת בחמאה, אבל זו כבר אופרה אחרת.

מה שנכון, נכון

הסימן הכי־ברור לזה שהודקנתי, היא העובדה שנשים צעירות מעצבנות אותי. טוב, זה ידוע שהן נראות יותר יפה ויש להן עור יותר חלק ושיניים יותר בריאות, אבל אנחנו, הנשים הלא־כל־כך, אנחנו בשלות יותר וחכמות יותר ולמורות נסיון־חיים, ואנחנו נשים הרבה יותר סבלניות לבעלים שלנו (זה המקום שבעלי יתפוצץ מצחוק) ואמהות טובות יותר (כאן הילדים שלי ממש ישתוללו) וכמובן אנחנו עקרות־בית פי־אלף יותר טובות.

אז אני עושה קפה קר במיטבח שלי ודקה לפני שאני מוזגת אותו לתוך כוסות גבוהות והדורות, אומרת לי הצעירונת הזאת, הפישרית הקטנה הזאת, הילדה המפונקת, שאם אני עושה קנקן של קפה קר מאוד, כדאי לי להוסיף לתוך הקפה גם כף אחת של תמצית וניל, כדי שלקפה הקר הפשוט יהיה טעם אלוהי אמיתי.

עשיתי את זה. צדקה, המכשפה הילדותית. אני לא רוצה לראות עוד צעירות שמסתובבות לי בין הרגליים במיטבח הפרטי שלי. שתלכנה הביתה, לגדול ולהתבגר קצת.

פילפל היא יצרנית האופנה וביגדי־הים, שלמ־ ענה עיצב עודד גרא ביקיני קטן.

אורנה גלזן מדווחת מארצות־הברית

ישראל הקטנה מוכרת לאמריקה הגדולה

העיר: ניו־יורק. המקום: מלון פנטה, הסמוך לברודווי. המעלית מוצפת קניינים, עיתונאים אמריקאים, אורחים וסתם סקרנים. הסיבה: שבוע האופנה הישראלי הראשון בארצות־הברית. 35 יצואני־אופנה הציגו במשך ארבעה ימים את אופנת קיץ 86', בתיקווה להשתלב בשוק הגדול והמבטיח.

הבוקר הראשון של השבוע נפתח בארוחת־בוקר חגיגית, שופעת קלו־ריות ותצוגות כשדוגמניות אמרי־קאיות צעירות ושרופות דיגמנו אופנה ישראלית ציבעונית במלוא הדרה. זה היה כפי שהסביר אוסקר עפרוני, מנהל היצוא של ניבה זה 11 שנה, רק הצעד הראשון בדרך ארוכה. לחדור לשוק האמריקאי זה מאוד קשה. שיטת הקניה שלהם מסבכת את העניינים. בהומנה מעורבים הרבה אנשים — נשיא החברה, סגנו, מתאם־האופנה, מנתח־השיווק והקניין. לא כמו באירו־פה, שם בא קניין, רואה, מזמין והולך.

למרות שהורידו מן האחד בספטמ־בר את המכס בארצות־הברית לאופנה מיובאת מישראל, עדיין אין ישראל עומדת בתחרות במחירים מהמיזרח הרחוק, למשל. וגם כשאמריקאי אומר „ביוטיפול! גורג'סי" על קולקציה, זה לא אומר עדיין שהוא מזמין.

אם כי ניבה, למשל, דווקא עשתה עסקים לא רעים ונחתמו כמה הזמנות, בעיקר תודות לקולקציה המהודרת שעיצב עודד פרוביזור מבדי פוליאס־טר וכותנה מובחרים בגווני שחור־לבן, חליפות תואמות של ז'קט, מיכנסיים, חצאית וחולצה בקו נקי ואלגנטי.

אשת־יצוא אחרת, אסתר פיאטוק מפיצי, הציגה ללקוחות הפוטנציא־ליים את הקולקציה בשיטת מיכס אנד מאטש, ערבבי והתאימי, כשהיא משל־בת חולצה בחצאית ומעליה סוודר וע־ליו מעיל וגם זוג מגפיים מבר תואם להשלמת המראה.

ואכן, הקניינים עמדו מתפעלים ומשתאים מהאופנה הישראלית העכ־שווית של בגדים עשויים מבד ג'ינס בהדפס־זהב וסריגים בצבע ג'ינס (אינדיגו) שעליהם תפורות פיסות־עור כחולות משובצות אבנים ווהרות, ני־טים ומטבעות־זהב, כשהמראה הכללי הוא ספורטיבי, חתיכי ומתאים לאמרי־קאים המחפשים אופנה יוצאת־דופן.

בעליה של אופנת ברגר, ברוך ברגר, הפתיע בקולקציה ציבעונית וספורטיבית, אותה עיצבו פאני הלר

תחרה לבריכה בגד־ים מתחרה שחורה, שמתחתיה בד לבן. הוא חושף רגליים ארוכות ועוצב על־ידי תמרה ג'ונס עבור ריקמה, בשילוב מעיל־חוף, הנראה כמו חלוק.

זהב חליפת־ערב מעוטרת בעיגולי־זהב על רקע לבן, מעור, וחזיה מוזהבת לנועזות. כי זהב, על כל צירופיו האפשריים, יהיה הלהיט של קיץ 86'.

מולאטית מדגמנת חליפת־ערב בגוון שחור, של מקט (מימין) וסתם אמריקאית מדג־מנת בגד־ים וחצאית בשחור, חום ובז' (למעלה) של מרלין.

טוקסדו בחאקי חולצה בצבע חאקי, ששישה כפתורים מעטרים את חזייתה, ומאחור היא ארוכה כמו פראק של מנצחים, ומעליה ז'אקט תואם, באורך הירכיים.

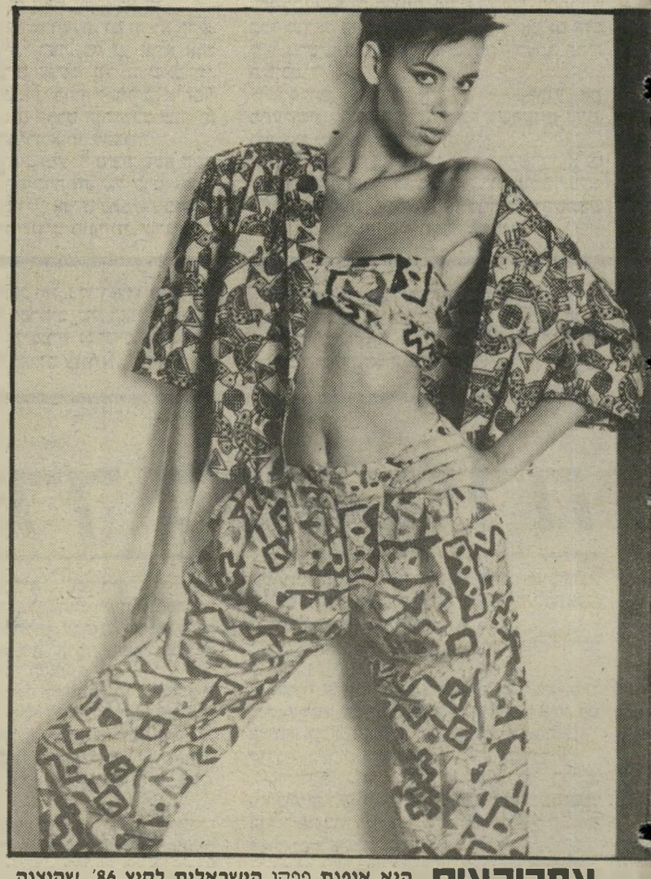

אפריקאית היא אופנת פפקו הישראלית לקיץ 86', שהוצגה, בפריטים שונים, בניו־יורק: חולצת־חזיה, מיכנסיים ארוכים וחולצונת עליונית מבד שונה, אם כי בהדפס־כותנה.

ואירן ליבוביץ. היו אלה דגמים עשויים כותנה וכותנה מעורבת בסאטן בוהק, ומחולקות לקבוצות של הדפסי תות־שדה גדולים על רקע־כותנה לבנים, במערכות משלימות של מיכנסיים, שורטס, ז'קטים, חולצות, גופיות וכל מה שרק אפשר ללבוש בקיץ.

קבוצה נוספת היתה משבצות גרוטות בגוון סגול, כחול, ירוק, ורוד וכתום מעורבים יחדיו והמשתלבים גם עם פריטים מבדים חלקים ותואמים.

ברגר נראה מרוצה. ההזמנות הצדיקו את הנסיעה וההוצאות: ארבעה ימים במלון — 1500 דולר; טיסה הלוך ושוב — אלף דולר; הוצאות שונות — 400 דולר.

יוסף שמואלי, מנהל היצוא של גיליו ונקסט, הביע דיעה קצת שונה: הדבר שהכי הלך היו כרטיסי־הביקור („אם הייתי יכול, הייתי פותח פה חברה לכרטיסי־ביקור!"). וברצינות: היתה תנועה והתעניינות וגם כמה הזמנות, אבל להיכנס לשוק האמריקאי ממש, זה בלתי אפשרי בן־לילה, וגם לא בארבעה ימים.

לאופנת גיליו ולחברת־הבת שלה, אופנת נקסט, קולקציה משגעת וסופר־אופנתית, אותה עיצבה רנה אדמשק: חלקה מבד ויסקוזה מבריק ומחליף צבעים (סאן ז'אן) בגווני ורוד עתיק וכחול עתיק בשילובי זהב. וזאת עובדה שכדאי לשים לב אליה: צבע הזהב עומד להיות הלהיט של קיץ 86' — זהב לבד, זהב משולב בשחור־לבן או כסף, כפתורי־זהב, שרשרות־זהב, ניטים מוזהבים, מדליות מוזהבות, כל מה שנוצץ ומוזהב.

אם כי של הדלת של רחלה רזיין היה כ
נראתו ★ ★ ★ בן

אמריקאית רזה, גבוהה, חטובה וחביבה, היתה הדוגמנית הטיפוסית (200 דולר ליום־עבודה) למוצרי האופנה הישראלית בניו־יורק. החברות שהשתתפו באירוע לא הסתפקו בביגדי־ים־וחוף, בעלי גיזרות נועזות ובדים חושפניים, הציגו גם חליפות־ערב וסוודרים עבודת־יד.

שלחה את הקולקציה לניו־יורק וייצגה אותה לאה פלד, ישראלית לשעבר. ביבה רואה את קיץ 86' בהרבה אופטימיות, הרבה לבן, כותנה וסאטן מעורבים ולבנים מודפסים בלבן טון־סור־טון ומדי פעם משלבים לבן עם צהוב ולבן עם כחול. לבגדים אלה הותאמו נעלי־התעמלות (סניקרס, לא־מריקאים) מבד זהה.

(המשך בעמוד 33)

לפסטיבל בחיפה יהיו כמה סרטים מצויינים, אבל לא יהיה לו קו מנחה

אוסף מיקרי בחיפה

ב יום השני, ה־30 בספטמבר, עומד להי־ פתח בחיפה פסטיבל הסרטים הבינלאומי השלישי. השם מעורר כבוד, אולם מה שמסתתר מאחוריו צנוע יותר.

כמו בשתי הפעמים הקודמות, גם השנה מורכבת התוכנית מאסופה מיקרית של סרטים, חלקם טובים יותר, חלקם טובים פחות, כמה מהם יוצאים מן הכלל, אבל ללא שום קו מנחה, ללא שום מאפיין, אשר יצביע על פסטיבל זה כעל אירוע בעל אישיות משלו.

הסרטים מסווגים, למעשה, לפי האולמות שבהם יוקרנו. סירטי האודיטוריום של בית־ רוטשילד צריכים להיות סירטי־היוקרה, הכבורות הרישמיות, שעליהן נאוות הפסטיבל. בסינמטק מציגים משהו שאפשר לכנות, בהכללה רחבה מאוד, "קולנוע חדש", ואילו בקולנוע שביט — שעדיין עושה הפסקה באמצע הסרט, כי לא רכש מכונת־הקרנה משוכללת יותר — יציגו את אותם הסרטים שנמצאים, רובם ככולם, במחסני המפיצים, ועתידים להגיע בקרוב אל בתי־הארץ (זה נכון, דרך אגב, גם לגבי הסרטים של האודיטוריום). ועור יציגו סירטי אנימציה וסרטים ישראלים מצטיינים מן העבר, באולם צוותא.

למען חובבי הקולנוע אנו מביאים את התדריך המצורף, לכמה מן הסרטים הבולטים של הפס־ טיבל, מתוך הנחה, שאכן כל מה שפורסם עד לכתיבת שורות אלה אכן יוצג.

בימאית מוזמנת מרתה מסארוש ושחקן יאן נוביצקי
גם בעל וגם שחקן

מרתה מסארוש:

אומרים שאני מירשעת

ל ותר מפעם אחת רמזה מרתה מסארוש שהיתה שמחה לבוא לישראל. לפני חודשיים, כשהיה כאן בנה, מיקלוש ינצ'ו הבן, שעזר לאביו להשלים את צילומי השחר (יאנצ'ו האב, המפורר־ סם בבימאי הונגריה, כבר לא חי עם רעייתו לשעבר, מרתה, ולמעשה מתגורר בפאריס), גילה הבן כי אמו היתה רוצה לבוא ולחפש אתרי־צילום בישראל, והתיזמון של אוקטובר בחיפה עשוי להתאים לה.

הילוך נוסף לאחור: בודאפסט, פברואר האח־ רון. הוזמנתי לשבוע הסרט ההונגרי. סירטה האחרון של מרתה מסארוש, יומן אינטימי, לא הוצג שם, כי כבר הוקרן קודם לכן בפסטיבל־ קאן, אבל ידעתי כי נרכש להפצה בישראל וביקשתי לא להחמיץ פגישה עם הבימאית, אשר מאז החלה לעשות סרטים, ב־1968, התפרסמה כיוצרת המעניינת ביותר במיזרח אירופה. בתחילה לצד יאנצ'ו, אחר כך בזכות עצמה.

היא ערכה גיחה לבודאפסט, בין ביקור אחד למישנהו, בעודה בניו־יורק, בוחנת הצעות לע־ שות סרטים בארצות־הברית. "לראשונה בתקציב גדול!" אמרה בעליצות, והתפעלה בעצמה מן העובדה שמעולם לא עשתה סרטים יקרים. "הבעיה היחידה עם ביקור בישראל," אמרה אז, "זה לוח־הזמנים. אין דבר רצוי יותר מלבקר במקום שתמיד חלמת לבוא אליו, כשעומדים להעלות סרט שלך — ועוד בפסטיבל סרטים!"

מסארוש זכתה לטעום מטעמם המתוק של הפסטיבלים. הסרטים שעשתה, שעוררו תמיד ביקורת במולדתה, בשל איזמל־הניתוח החד שנטלה בידיה העדינות, עברו בהתפעלות אצל העיתונות הבינלאומית, שצפתה בהם בפסטי־ בלים ברחבי העולם כולו, וההונגרים, פוליטיים או לא פוליטיים, אוהבים פרסים. האימוץ, האשה האחרת (בישראל הוצג הסרט תחת שם זה, במקור שמו הוא: היורשות) או תישעה הירחים (לא הוצג בישראל) היפנו את הזרקורים לאשתו של הראותני שבבימאי הונגריה, העושה קולנוע מסוגנן להפליא, אבל צנוע ואינטימי.

אך דומה שהאחרון בסרטיה, יומן אינטימי, הוא גם הסרקאסטי והעוקצני מכולם. אלה הם זיכרונות של נערה שנאבה מרוסיה להונגריה, מייד בתום מילחמת העולם השניה, אחרי שאביה נאסר ואמה מתה, והיא מנסה לבנות את חייה שוב בבית דודתה השאפתנית. דרך עיני הנערה, והפרטים הקטנים שאינה מחמיצה, מתגלה הונגריה הנכבשת על־ידי הקומוניזם.

האין זה סרט אוטוביוגראפי, הנחשב גם למרושע שבסרטיך, מרתה?

האשה קטנת הקומה, בעלת הצחוק הרחב והעיניים הירוקות והגלויות, אישרה: "תמיד־ תמיד, ובכל מקום, שואלים אותי אותה השאלה. בוודאי שזה אוטוביוגראפי, באותה המידה ששמונה וחצי של פליני גם הוא אוטוביוגראפי. כן ולא. כי לא הפרטים הם המדוייקים. הילדה הקטנה אינה בדיוק מרתה מסארוש. למרות שזה הרבה מאוד כך.

"אכן, חייתי שם. אבי נאסר, אמי מתה. ובכל זאת, יש בסרט הזה הרבה פנטסיה, כמו בכל הסרטים האחרים שלי. יש ריאליזם, אבל לא ריאליזם טהור. יש גם קצת אבסטראקט.

"ואם אומרים שאני מרושעת, גם זה לא חדש. בהונגריה תמיד הייתי רעה. כל מי שלא אהב אותי, ואותם המבקרים שכעסו על מה שאמרתי, אמרו שאני מרושעת. איני רוצה להתווכח איתם."

האם זו הסיבה שגם הסרט הזה שכב שנתיים על המדף, לפני שהתירו אותו להצגה?

"לא," פוסקת מרתה, ומעלה סיבה שלא קשה לנחש את הקשרה למיקרה זה, של סרט אנטי־ סובייטי קיצוני: "בסירטי אני משתמשת בפלש־ בק, ולשם כך לקחתי סרט סובייטי, שהגיבורה מסתכלת בו מתוך נוסטלגיה. כמובן שהסובייטים אסרו עליי להשתמש בו. נאלצתי לחתוך את הקטע. שאר היומנים הדוקומנטריים שבהם השתמשתי הם מתוצרת הונגריה."

יש רואים בקולנוע שלך קולנוע פמיניסטי, ובתור שכזה, ממיזרח אירופה, הוא מעורר עוד יותר סקרנות. מה דעתך?

שוב צחוק רחב. שוב נסיון להגדיר מוסכמות וקליישאות בצורה שונה, מדוייקת יותר, ברגישות יותר גדולה. שהרי הרגישות היא המאפיינת יותר מכל את גישתה של בימאית זאת: "הגישה הפמיניסטית או הפוליטית תלויה באופי הנושא. ביומן אינטימי הנערה אינה מעורבת במתרחש הפוליטי. היא מסתכלת, היא מתבוננת, אבל היא פאסיבית. היא סגורה כמו אותם האנשים מסוגה שחיו בשנות החמישים. מה שמתרחש סביבה היא התרחשות דרמאתית. מי יודע, אולי בחלק השני היא תתחיל להילחם?"

חלק שני? האם צפוי המשך ליומן אינטימי?

"בהחלט מאוד. אני מתכוונת לכך. הייתי רוצה לעשות המשך בשנת 68, התאריך שבו אני התחלתי לעשות סרטים, וחלק שלישי, המתרחש ככל הנראה היום. ואם תשאלי אותי אם גם אלה יהיו סרטים אוטוביוגראפיים, מה לדעתך תהיה תשובתי?"

א־פרופו עיקבות אישיים — מדוע את מתעקשת להשתמש כה הרבה בשחקנים זרים, כמו יאן נוביצקי הפולני למשל?

־נוביצקי? הרי זה בעלי! אבל חוץ מזה הוא גם שחקן נפלא, יש לו ראש־נהדר, הוא מוכשר כשר ויש לו אישיות מקסימה. אז למה לי להשתמש בשחקן בינוני רק משום שהוא הונגרי?"

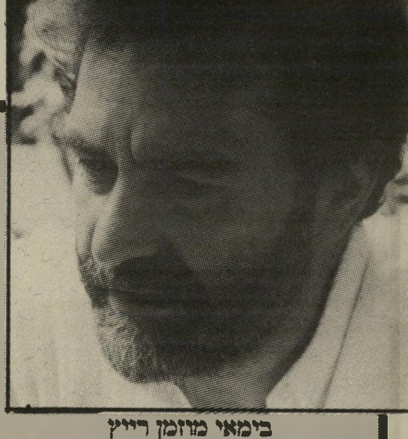

בימאי מוזמן ריין
הלך רחוק

ב יום בהיר אחד יצא פול סיימון מביתו, כדי לשתות כוס־בירה, והגיע לאמריקה. זהו, במישפט אחד, תמצית הסרט האיימאט (בעברית — מולדת), שאורכו 15 שעות, 24 דקות ועשר שניות.

איך מבוזמים כל־כך הרבה פילם (28 אלף מטר — אורך סופי) על סיפור כל־כך קצר?

גם אני שאלתי זאת לפני שנה, בפסטיבל־ ונציה, כאשר פגשתי שם לראשונה את הבימאי אדגר ריין. מאז מצאתי תשובות רבות. גם את האיש פגשתי עוד פעמיים, בפסטיבלים שונים ובמצבי־רוח שונים. וככל שהרביתי להשיח עימו על סירטו, הבנתי איך אפשר לצאת רק כדי לשתות כוס־בירה, ולהגיע לסוף העולם.

כי כאשר ניגש ריין, בינואר 79', לפתח סיפור קטן על כפר ותושביו, משהו אוטוביוגראפי קטן וצנוע עבור הטלוויזיה (בקריירה הקולנועית שלו נרשם אז סרט כושל בשם החייט מאולם), לא ידע כי ההרפתקה תארך חמש שנים וארבעה

אדגר ריין:

דבר מוזר בדרך לכוס בירה

חודשים.

הוא לא צפה שיפגוש בשותף מסור בשם פטר שטיינבאך, וכי יחד ייצאו למחוז הנוסטריק שעל הגבול הגרמני־צרפתי, וישכחו את החיים תוך כדי כתיבה (מיוני 79' עד אפריל 81; הוא לא תיכנן מראש להעסיק 28 שחקנים ראשיים, להזדקק ל־140 "תפקידים מדברים", וכי יעביד במשך יותר משנתיים 5000 ניצבים ושחקנים חובבים. בקיצור — הוא לא חישב מראש כי יבלע 320 אלף מטרים של נגטיב, בין ספטמבר 80 למאי 84.

והעיקר — הוא לא ציפה מן הביקורת הגרמנית ומבכירי אנשי־הרוח שיעמדו כתף אחד עימו במאבק נגד כבוד מנהל־דודן ונציה, ג'אן לואיג'י רונדי, שסירב לפני שנה להציג בפסטיבל שלו את האיימאט. בטענה "שאין זה מעניינו של פסטיבל להציג סידרה טלוויזיונית באורך מאראתוני שכזה."

היום יודע כל אחד בעולם הקולנוע מה היו תוצאות הפטיציה הזאת: האיימאט הפך לאירוע בינלאומי. שם הסרט הוצג בארבעה המשכים, כל בוקר החל מן השעה 9 עד לצהריים, באולם מאולתר שאינו מיועד לקולנוע. במיזוג־אוויר מקפיא את הדם ועל כיסאות לא נוחים. וראה זה פלא: בתוך יום היכתה השמועה במבקרי־ הקולנוע, שאסור להחמיץ את הנסיון הזה, ואחרי עוד יום נוצר מועדון אריסטוקרטי סגור — אותם שלא ראו את האיימאט נותרו בחוץ.

אדגר ריין ריחף בעננים ולא עיכל את אשר קרה לו: "בהתחלה רציתי לספר סיפור על צעיר שעזב את הכפר שלו. למעשה, רציתי לספר את הסיפור שלי. כשהתחלתי לכתוב, ראיתי שאני מספר על הרבה אנשים. הרבה סיפורים. ושה־ סיפורים סוחפים אותי הלאה.

"הכפר שבו עבדתי היה חזק מן הזיכרונות שלי, ואנשיו החלו משתלטים עליהם. עד שלא יכולתי להבחין מה שלי ומה שלהם. ואז כבר הבנתי שאיני יכול לעצור. התחלתי להשתחרר מזיכרונותיי הפרטיים. הדמויות שיצרתי החלו לחיות את חייהן."

וכך נולד כפר בשם שאבאך, שאינו קיים כי אם בדמיונו של ריין, ומפנו יצא סיפור המתחיל ב־1919 ומסתיים ב־1982: סיפורה של מישפחת סיימון, שהפך לראי קטן של ההיסטוריה הגרמנית בתקופה זו — ולשם שינוי, לא דרך האירועים הגדולים, כי אם דרך הסיפורים הקטנים.

ריינר ורנר פאסבינדר המנוח רצה לכתוב מחדש את ההיסטוריה של גרמניה. ריין אינו מתיימר לכך. הוא מנסה קודם כל להעז ולספר אותה. במילים אחרות — הוא עבר את מחסום הפחד:

"לספר את סיפורו של מישהו שחי בתקופת הנאצים, פירושו לגעת בדברים שהם טאבו לגבי בני עמי. לנו, הגרמנים, יש רתיעה נוראה מפני הסיפורים של עצמנו על עצמנו. ההיסטוריה שלנו עומדת לנו בגרון, מאז שנת 1945. זוהי שעת־האפס שלנו, שמחקה כה הרבה מזיכרוננו. האומה הזאת, שהפכה לבלתי־מסוגלת להתאבל, היא נכה בזיכרונותיה."

ריין בעצמו היה מופתע כשסירטו גרם להלם־ תרבות, בבית ובחוץ.

הצעד הראשון היה במינכן, שם הציג אותו בית־קולנוע בשני המשכים, בסוף־שבוע אחד, עם ארוחה קלה באמצע. בעיקבותיו עמדו בתי־ קולנוע בערים אחרות בתור, ועשו כדוגמתו.

אחר־כך קמה ונציה ומחאה לו כפיים, והמבקרים העניקו לו את הפרס שלהם, כשמישהו הגדיר את כוח־המשיכה של היצירה במילים: "זהו דאלאס לאינטליגנטים."

מבקר אחר רצה לקום ולנסוע מייד לשאבאך, והתאכזב מאוד שכנודע לו שהכפר הזה אינו קיים במציאות.

בברלין נפגשנו שוב, כשבא לקבל את פרס מצלמת הזהב. מידי הסנאט הברליני. לפני במה שבנוגות גם הגיע ללוקארנו.

בתחנה זו כבר ניכר היה בו שהוא מתחיל לעכל את האיימאט ואת ההצלחה הגדולה, וכי בקרוב יצטרך להתחיל להיפרד ממנו. אך לא בלי לבוא לישראל לראות מה יגרום אותו סיפור לישראלים, שיחסם לגרמניה ולהיסטוריה שלה הוא כה רגיש ומיוחד. האם יזכלו הם לעכל את העובדה שהאיימאט הוא היסטוריה המורכבת מסיפורים קטנים ולא חשובים, כשגם הדברים הגורמים והמכריעים נפרטים לרגעים יעירים?

האיימאט

קארין ראזנק ורודיגר וייגאנג

האיימאט (גרמניה) – האירוע המרכזי של הפסטיבל והסיבה ה־טובה ביותר לנסוע לחיפה. סרט עלילתי הנפרש על פני כמעט 16 שעות, שהן כולן מרתקות, מאלפות, אנושיות ומרגשות. קורותיה של גרמניה משנת 1919 ועד 1982 מוצגים מבעד לאספקלריה של חיי עיירה קטנה, סמוך לגבול שבין גרמניה לצרפת. מבט מינימליסטי זה מאפשר לבימאי אדגר רייץ (ראה ראיון איתו) לדבר על בני־אדם ולא על אירועים, על תחושות ולא על אידיאולוגיות. אבל בדרכו המיוחדת הוא אינו מחמיץ שום דבר חשוב מן התקופה הזאת.

יומן אינטימי

סוזאנה צינקוצקי ויאן נוביצקי

יומן אינטימי (הונגריה) – אולי הסרט האנטי סטאליניסטי החריף ביותר שהופק אי־פעם, לא רק מאחורי מסך הברזל. מרתה מסארוש (ראת ראיין עימה) מתבססת על זיכרונותיה האישיים כנערה צעירה בהונגריה שלאחר מילחמת העולם, כדי לצייר דיוקן מחפיר, דווקא משום שהוא מתרחש במישור אישי, ולהוקיע צורות־מחשבה פסולות. היא עושה דברים אלה בכל־כך הרבה שיטנה וזעם, עד אשר מותר לחשוד בה, שמעבר לביקורת חברתית נוקבת, יש כאן אפילו מידה מסויימת של חיסול החשבונות הפרטיים.

קולונל רדל

קלאוס מריה בראנדאואר – רדל

קולונל רדל (הונגריה) – הצוות שעשה את מפיסטו מתמודד מחדש עם בעיית האישיות המפוצלת, כאשר הוא עובר מזירת־התיאטרון לזירת־ההיסטוריה. הבימאי איסטוואן סאבו בחר הפעם בקורות חייו של מי שהיה ראש שירותי הביון האוסטריים לפני מילחמת העולם הראשונה, נחשד כהומוסקסואל והואשם במסירת סודות מדינה לאוייב. על השחקן האוסטרי קלאוס מריה ברנדאואר מוטל הפעם להיות מאופק הרבה יותר, מאחר שהוא מגלם קצין המסתיר את ריגשותיו – ולא שחקן המציג את ריגשותיו לראווה.

אבא במסע עסקים

אסירים פוליטיים בעבודת עונשין

אבא נסע לעסקים (יוגוסלוויה) – הסרט שזכה שנה בפרס הגדול בפסטיבל־קאן. קומדיה, שהיא לעיתים קרובות שחורה, על יוגוסלוויה בתקופת הינתקותה מן הגוש המיזרחי, על אווירת הטירור וההלשנה ששררו בה, הכל דרך האספקלריה המבודחת של ההומור העממי, כאשר הסיפור כולו מוצג מבעד לעיניו של ילד שמנמן ושובב, שאביו נשלח למחנה לעבודת־כפיה, בעיקבות הלשנה של גיסו. מה שמנצח בסרט הזה, למרות כל הביצה הפוליטית הדחוסה שבה נאלצות הדמויות לדשדש, זהו הטבע האנושי ואהבת־האדם.

הסהרורים

הגיבור – תת־מיקלע „עוזי"

הסהרורים (צרפת/בריה"מ) – סרט יוצא דופן במלוא מובן המילה, של הידוע בקולנועניים של גרוזיה אוטר יוסליאני, שיצא לצרפת וזכה שם למילגה של שר־התרבות הצרפתי, שעזרה לו לעשות את הסרט הזה. זוהי קומדיה שנונה ועדינה, בניה כולה מאסוציאציות, כמעט ללא דיאלוגים, שנושאה, לכאורה, הם עיסוקיה הליליים של חבורת גנבים, אולם למעשה זו התבוננות משועשעת ומפוכחת בהתנהגות האנושית, על צדדיה המגוחכים יותר, ומשום כך גם הנוגעים יותר ללב. אם מיטיבים לראות את המתרחש על הבד.

תרגיל ברציחות

פרנסיס מקדורמנט: על ההדק

תרגיל לרציחות פשוטות (ארצות־הברית) – זוג אחים צעירים יהודים מטכסאס, איתן ויואל כהן, רקחו יחד מותחן זה, שהוא מחווה לכל סיפורי ב"ל של תור־הזהב ההוליוודי, אבל באותה המידה הוא גם מרתק ומפחיד בזכות עצמו. מוזג בבר, הגואל את אשת מעסיקו משיממון נישואיה, מוצא עצמו מעורב בפרשת־רצח סבוכה, כאשר בלש מושחת מנסה למשוך בחוטים ולהפיל בפח את כל הנפשות הפועלות, שכולן בעצם ראויות ליפול בו. תרגילי הצילום והעריכה יוצרים אווירה מרתקת ומלהיבה במיוחד.

אדם ללא זכרון

מיכאל קניג – כמו קספר האוזר

אדם ללא זיכרון (שווייץ) – סרט אופייני לקולנוע השוויצי, המוחה נגד הכיוון אליו פונה העולם המערבי בשנים האחרונות. גיבור סרט הוא אדם צעיר, שנאסף בוקר אחד מצד הדרך על־ידי המישטרה, שאינה מצליחה לזהותו, משום שהוא מסרב בעקשנות להוציא הגה מן הפה, מתוך סיבות שאינן מובנות לחוקרים כלל ועיקר. כל נסיון של אנשי־המישטרה אינו סותט מילה מן האיש, אשר, כפי שהסרט מבהיר בהדרגה, נוקט בשיטה זו כמחאה נגד עולם המשחית את עצמו בשיטתיות ואף מסרב להכיר באחריותו.

פאדרה נואסטרו

ויקטוריה אברייל: חטאי נעורים

פאדרה נואסטרו (ספרד) – בתחילת החודש זכה הסרט בפרס הגדול בפסטיבל מונטריאול. התרגיל ידוע: עימות בין שני אחים, האחד שהוא קרדינאל, איש קדושה וסמל המוסר, שעשה קריירה בוותיקאן, השני רופא כפרי, שנשאר בבית ונחשב לחוטא שבין השניים. לפני מותו שב הקרדינאל הביתה, ואז, בפגישה בין השניים, מסתבר שלא כל חנוצץ הוא זהב, ולא כל מי שלובש ביגדי־כמורה ראוי להטיף מוסר. עברו של הקרדינאל קם ורודף אותו, בין היתר בדמותה של נערה חטובה, שאותה מגלמת השחקנית ויטוריה אברייל.

אשת העכביש

ויליאם הרט – כבוד עצמי

נשיקת אשת העכביש (בראזיל) – עוד סרט יוצא־דופן, הפעם של הבימאי הקטור (פישוטה) באבנקו. מבוסס על רומן מודרני של מינואל פואיג. אולם פחות סגפני ממנו. מתאר את היחסים הנרקמים בין הומוסקסואל לבין מהפכן, הכלואים יחד בתוך בית־סוהר, במדינה טוטליטארית. בהתחשב עם צורתו החיצונית של הסרט – הבוונה למדינות דרום־אמריקה ברורה. אם באבנקו אינו מתגבר תמיד על הקשיים של העיבוד, הרי שהשחקן ויליאם הרט, בדמות ההומוסקסואל, מגיש את אחד ממיבצעי־המישחק הנדירים שלו.

הקביים

פרנאנן גומז ולאורה דל־סול

קביים (ספרד) – קארלוס סאורה הרחק משיאו. פרופסור מזדקן, המנסה להתאבד אחרי מות אשתו, ניצל על־ידי נערה צעירה ומתאהב בה. מבלי להבין שגם לה יש בעיות משלה, ומבלי להתחשב בפער־הגילים העצום, המפריד ביניהם. סאורה מדשדש בקושי רב בסיפור הזה, מקשט אותו בהצגה כפרית שמכינה הצעירה וחבריה, בני גילה, משתדל בכל יכולתו לחכניס משמעות עמוקה למה שגולש

כשאנחנו "מסדרים" אותך, אתה מרוויח

גרפיקאי, פרסומאי, בעל עסק:
בפעם הבאה כשתזדקק לשרותי
סדר צילום פנה אלינו. אין לך מה
להפסיד מלבד תעריפי־סדר גבוהים!

ביצוע מהיר,
של עבודות דחופות!

עיצוב וביצוע גראפי

הטיה לשני *הכיוונים*
הרחבה, הצרה

מודעות, הזמנות, קטלוגים, חוברות, מאזנים,
כתבי־עת בעברית ובלועזית.

צפריר רוני, סדר צילום בצפון העיר
רח' בובליק 15 ת"א, 447363; וגם ברעננה. אחוזה 142, 052־447985

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

שמרו על ה'פלומבה' ויטוסו לאירופה!

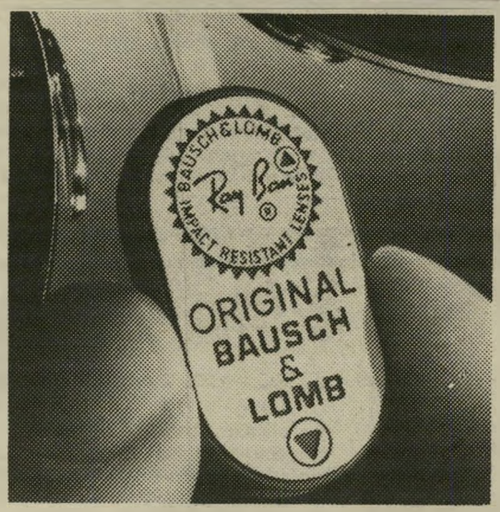

עם משקפי הטייסים
ריי־באן האוריגינאליים
מתוצרת בוש אנד לומב

חברת עינית בע"מ ירושלים, מרכז כלל 320
היבואנים הבלעדיים של משקפי השמש ריי־באן
הטובים בתבל — שמחה להודיעה שבהגרלת
מבצע קיץ 1985 שהתקיימה ביום 30.8.85

זכו בטיסה לאירופה

המספרים: 100345 * 116030 * 116572

רוכשי משקפי "רייבאן" שברשותם המספרים הנ"ל
מתבקשים לפנות לחברתנו 02-240335
בכדי לממש את זכייתם.

לאלה שעדיין לא זכו המשיכו לשמור על הפלומבה
למבצעים הבאים.

עינית בע"מ
02-240335
TELEX: 25297 EYES IL.

זיוה תלם ZIVA TELEM

זיוה תלם מזמינה אותך
לחדר התצוגה בביתה בהרצליה פיתוח
חדש בארץ:

תצוגת דגמי עור נפלאים תוצרת „אופנת עור זיוה תלם"
★ צבעים מרהיבים גם לקיץ
★ דגמים מקוריים
★ ניתן להזמין בכל הגדלים ובכל הגוונים
השקיעי בבגדי־עור ולא תתחרטי!!

אביזרים: מחרוזות, תיקים, חגורות
תואם לבגדי־עור וכמו כן תואם לבגדי הקיץ של:

- תמרה יובל
- רזיאלה
- „ורוד"
- חוה לוי
- רפי יעקובזון
- „פיצי"
- M/N

אל תחמיצי את התצוגה!
המכירה תתקיים ביום שישי 27.9.85
וביום שבת 28.9.85
בין השעות 10–14 16–19
דוד המלך 10, הרצליה פיתוח
להתראות זיוה

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

ישראכרט | ויזה | DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

שולה

השתלת ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית — בידיים
וגם ברגליים וכן השתלת ריסים.
גם ציפורן טבעית סדוקה או
שבורה מתוקנת אצלנו, ונהיית
— כחדשה!

♦

תל־אביב, המלך ג'ורג' 72
טל. 282969, 284919, 295318

סקס ועסקים
זכר או נקבה
שניהם מצותתים

- מכשירים למניעת ציתותים בטלפון
- שירות לגילוי מיקרופונים מושתלים
- מגלי־מתכות
- מזכירות אוטומטיות

רדיו דוקטור בע"מ
רחוב שלום עליכם 18
תל־אביב – טל. 286444

הוא בן 25. הוא יליד הארץ. הוא גדל באיזור תל־אביב. הוא מתפרנס מיחסי־מין עם גברים בתשלום. להלן וידויו גלוי־הלב:

להיות זונה הומוסקסואלית

נגיף האיידס שתקף את העולם, ושאובחן כפוגע בראש ובראשונה בהומוסקסואלים, העלה את אוכ־לוסיית „העליזים" שוב לכותרות.

העיתונות חגגה בדיווחים על הומוסקסואלים המצנזרים את חיי־המין שלהם ודווח על פְּניקה וחרדה בעולם ההומוסקסואלים.

אבל יש אנשים שאינם מוכנים לוותר על סיפוק היצר הבסיסי של־הם, ואינם מטים אוזן לאזהרות.

הבחורים העובדים בזנות הומו־סקסואלית דוחים מכל וכל את האפשרות שהם עלולים לחלות במחלה, וטוענים שהעיתונות – כמו תמיד – ניפחה את המצב בדיווחים היסטריים, וגרמה עוול לכל האוכ־לוסיה ההומוסקסואלית, ולא רק להם.

לדעתם, מחלתו של רוק האדסון לא רק משכה את תשומת־הלב למצוקת הגייס (כינוי להומוסקסו־אלים) ויצרה הזדהות איתם, אלא גם הרתיעה רבים, שבעבר התייי־חסו אליהם בכבוד.

אורי (25) לבוש תמיד בלהיט האופנתי האחרון. גבר שחרחר. נאה ביותר.

● איך הגעת אל ההומו־סקסואליות?

כבר מגיל צעיר, בערך בגיל 13, ידעתי שאני שונה מכולם. כשכל החברים בשכונה שיחקו בכדורגל, בתופסת ובציד חתולים, אני העדפתי לקרוא ספרים של הרולד רובינס, לנקות את הבית, לסדר, להיות עם עצמי.

● ספרים של הרולד רובינס הם הדרך אל ההומוסקסוא־ליות? אני מכיר אנשים רבים שקוראים את הספרים שלו והם לא הומואים?

טוב, זאת היתה רק דוגמה לכך שהרגשתי שונה ואחר. וחוץ מזה, אני לא מכיר ילדים בני 13 שקוראים גם היום את הספרים שלו.

● מה משך אותך בספרים שלו?

התיאורים על הגברים המצליחים, היפים, העשירים, שכל הבנות נופלות להם בין הידיים. אני דימיינתי לעצמי אותי בתפקיד אחת הבחורות האלה, שבסוף הצליחה להתחתן עם היפה המצליח.

● לדעתך, הנסיבות המיש־פחתיות בילדות הן שגרמו לני־טיות ההומוסקסואליות שלך?

יכול להיות. אני יתום מאב וגדלתי כל חיי עם אמא שלי. יכול להיות באמת שיש כאן העניין של „הבן של אמא", שהופך אחר־כך להומו.

בכל אופן, כילד היתה חסרה לי דמות של האבא. אני זוכר את עצמי מדמיין את אבא שלי כמו גיבור. מין דמות שילדים ממציאים להם בראש כשהם חושבים על אבא. משהו כמו טרזן או הרקולס.

אמא שלי היתה אשה די מיסכנה, שעבדה כל החיים שלה בעבודות־ניקיון, כדי לפרנס את אחי ואותי בכבוד.

● איך התנהגת בין חברים בני גילך?

הייתי מין ילד כזה שקט וחרוץ. לא הייתי מלך הכיתה, אלא ההיפך. מין תלמיד שכולם ידעו שהוא קיים, אבל אף אחד לא התייחס אליו.

● כבר מגיל צעיר ידעת שאתה שונה. האם ידעת ש־אתה הומו?

בגיל 13 בערך מתחילים להציץ בחוברות פורנוגרפיות. גם אני הצצתי בהן, גם אני אוננתי בגללן. אבל מפעם לפעם הרגשתי בבירור שנושאי הפנ־טזיה שלי הן לא הנשים העירומות, אלא דווקא הגברים העירומים. אבל לקח לי 3 שנים ארוכות וקשות עד שעמדתי מול עצמי וידעתי שאני הר־מוסקסואל.

זה תהליך ארוך ומפחיד, הפחד ישלך מעצמך ומהאנשים שסביבך. כל החיים מחנכים אותך לאהוב נשים, ופיתאום אתה אוהב גברים!

יש לך הרגשה, שמתלווה אליך כל הזמן, שאתה בוגד בכולם, שאתה עושה עוול, שתגרום צער, שאתה לא שפוי.

● מתי בפעם הראשונה חווית סקס עם גבר?

הפעם הראשונה היתה בערך בגיל 16 או 17. זה היה עם תלמיד מהכיתה.

אני זוכר שהוא היה מה שנקרא מלך־הכיתה, הבחור הכי־יפה, הספור־טאי של הכיתה והתלמיד הכי גרוע.

הידידות ביננו התחילה כשהוא רצה להעתיק ממני את שעורי־הבית ובמיבחנים. אחר־כך התחלנו לצאת ביחד לסרטים ולמסיבות.

אני הייתי בן חסותו. הוא היה מלך הכיתה ואני הייתי הבישן החרוץ — מין ידידות כזאת שנובעת מאינטרסים משותפים.

יום אחד, בחופש הגדול, נסענו ביחד לאילת עם שקי־שינה. דיברנו כמעט כל הלילה על בנות וסקס, ופיתאום הוא אמר משהו כמו: „בוא נאונן, אני גורא מגורה." נכנסנו למים ועשינו את זה האחד לשני.

אחר־כך המשכנו להיפגש, כי היינו חברים טובים. וכך, מפעם לפעם, מאוננות משותפת, התפתינו וקיימנו יחסים כמעט מלאים.

„בפעם הראשונה שלי פירסמתי מודעה בעיתון ופחדתי נורא: חשבתי שיבוא מישהו מכוער"

● מה זה „במעט מלאים"?

זאת אומרת שלא התנשקנו או התחבקנו, רק קיימנו יחסי־מין.

● לא פיתחתם רגשות ה־אחד אל השני?

הוא לא פיתח אליי שום רגש נפשי. אני חושב שבשבילו הייתי רק פורקן מיני או התנסות מינית. עובדה היא שברגע שהוא יצא עם הבחורה הראשונה שלו וקיים איתה יחסי־מין, הפסקנו להתראות, והניתוק לא בא ממני.

● ואתה?

אני כן פיתחתי אליו רגשות. הייתי מתמלא כעס כשראיתי אותו מדבר עם אנשים אחרים.

היו ימים שהייתי רושם את שמו על עשרות פיסות־נייר, יושב ומדמיין אותנו ביחד.

● איך תיסקדת בצבא?

שירתי קרוב לבית, בבסיס צבאי בתל־אביב, והגעתי כל יום הביתה. המפקדים שלי, וכמובן כל החיילים, ידעו עליי שאני הומו, ומאוד הלכו לקראתי. לא צחקו עליי או הילפו אותי לרעה. לדעתי, דווקא הייתי חייל טוב מאוד, שקדן ומסור לעבודתו, ולא ניסיתי לקבל שום פריבילגיה.

● איך תיסקדת בצבא?

שירתי קרוב לבית, בבסיס צבאי בתל־אביב, והגעתי כל יום הביתה. המפקדים שלי, וכמובן כל החיילים, ידעו עליי שאני הומו, ומאוד הלכו לקראתי. לא צחקו עליי או הילפו אותי לרעה. לדעתי, דווקא הייתי חייל טוב מאוד, שקדן ומסור לעבודתו, ולא ניסיתי לקבל שום פריבילגיה.

● איך הגעת אל הזנות?

בערך כמה חודשים לפני הגיוס לצבא נפתחו בתל־אביב בר ודיסקוטק לגייס, ואני התחלתי לבלות במקומות האלה. שם כולם היו לבושים יפה, כל פעם בתילבושת אחרת, ואני תמיד הייתי בג'ינס הנצחי שלי. לאמא שלי לא היה כסף לאוכל, ואני בוודאי שלא חשבתי על מותרות אחרות.

היכרתי אנשים שכולם היו דומים לי בנטיות שלהם והפכנו ידידים. ופה ושם התחלתי לשמוע סיפורים כמה כסף אפשר לעשות מזנות.

צריך להבין שאז לא דיברו על יום־יום עם מישהו אחר, אחרי שהייתי חוזר מהצבא.

● מהרפתקה קצרה זה הסך די מהר לדרך־חיים. איך הר־גשת?

כל הזמן אמרתי לעצמי שזה בסך־הכל שעשוע ועשיית כסף, ושאני אפסיק עם זה כבר בשבוע הבא. וכך הדברים התגלגלו.

בהתחלה הייתי מסוחרר מהכסף הרב שנפל בידי, פשוט לא האמנתי.

„למה כולם חושבים שהומוסק־סואלים הם סקס־מניאקים? אנחנו מחפשים גם אהבה וגם רגשות"

לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. קניתי בגדים, אכלתי במיסעדות, הזמנתי חברים, קניתי לאמא שלי דברים שהיא רצתה.

● ואמא שלך לא שאלה מאיפה הכסף?

אה, זה סיפור אחר בכלל. אמרתי לאמא שלי שאני עובד כמלצר במיס־עדה ושאני עושה יופי של טיפים. כך גם יכולתי לתרץ את השעות המאו־חרות שבהן חזרתי הביתה.

● גם היום אתה עוסק בזנות במיקצוע. איך קרה שלמרות כל ההבטחות שהבטחת לעצ־מך, המשכת בדרך הזאת?

חוג הלקוחות שלי גדל. הם שמעו עליי דרך החברים שלהם ורצו להיפגש איתי, ואני פשוט לא יכולתי לסרב. שכרתי דירה בתל־אביב, והדברים כבר התגלגלו מעצמם. פיתאום לא יכולתי להפסיק את הכל ולשכוח את זה, התרגלתי.

אבל החלטתי שאיך שאני משתחרר מהצבא, אני עוזב הכל ונוסע לחו"ל, להתחיל חיים חדשים.

● וזה מה שבאמת עשית?

כן, אבל די מהר חזרתי ארצה. היה מאוד קשה להתאקלם — שפה, חב־רים, עבודה. ביזבזתי את כל הכסף וחזרתי מיידי.

● ספר לי קוריוזים מסגי־שות עם קליינטים.

אין קוריוזים. לכל אחד מהם יש הסיפור של החיים שלו, ואני כמו פסיכולוג צריך לשמוע קודם את הסיפור ולהגיב.

צריך לדעת איך להתנהג, איך לה־גיע איתם למיטה. הם באים אליי, משלמים בשביל זונה, מקבלים גם פסיכולוג.

„אני צריך להקשיב לקליינטים. הם משלמים בשביל זונה ומקבלים גם אהבה, גם פורקן וגם פסיכולוג"

המושג זנות, והכל היה צבוע בהרבה ורוד. וכך, אני ועוד בחור, פירסמנו מודעה בעיתון, שבה רשמנו: „בחור צעיר, שחרחר ונאה, מחפש גבר מבוגר שיתמוך בו."

אחרי כשבועיים קיבלתי כמה תשר־בות והחלטתי להיפגש עם אחד מהם.

הכנתי את עצמי לגרוע מכל: שיהיה מכוער, שמן, או מקריח. הופ־תעתי כשניגש אליי גבר בסביבות גיל ה־40, לבוש יפה ונאה. אחרי שיחה קצרה הלכתי איתו לדירה של חבר שלו וקיימתי יחסים. קיבלתי אז בערך 50 דולר, וקבענו להיפגש באותו מקום שבוע לאחר מכן.

וכך התחלתי לענות תשובות לכל המיכתבים שקיבלתי, ונפגשתי כמעט יש ביניהם אנשים נשואים עם מישפחות, שחיים בפחד אדיר, ואני בשבילם פורקן גם נפשי וגם פיסי. הם זקוקים לסקס וליחסים עם גבר, ואני התשובה בשבילם.

במשך השנים נוצרים קשרים הדוקים, ואני מקבל מתנות בחגים. יש קליינטים שכבר מזמן הפסיקו להי־קרא קליינטים והפכו לידידים.

● אז הם גם לא משלמים?

עסקים לחוד וחברים לחוד. הם מקבלים הרבה יותר מכל אחד אחר, אבל לשלם הם משלמים.

● מה זאת אומרת „יותר מכל אחד אחר"?

זה לא חייב להיות דווקא בשטח המין. לפעמים זו ארוחה כשהם באים — אני בְּשלן די מוצלח — או הפתעה, או סתם לשבת לדבר בכל הזמן שעומד לרשותם. הכוונה היא ליחס מיוחד.

● מתי אתה עובד?

אני קם די מוקדם בבוקר, שותה קפה ורץ לעשות התעמלות. אחר־כך חוזר הביתה, קורא קצת, מפטפט בטלפון, יוצא לקניות. בדרך כלל בשעות הצהריים יש לי קליינט, כך שרוב הזמן אני נמצא בבית עד הערב.

לפנות ערב שוב אני יוצא לטייל, סרט של אחרי־הצהריים או כל מיני דברים. ושוב, לקראת השעה 7.00 בערב, יש לי קליינט. וכך הלאה.

בלילה מאוחר אני יוצא לבלות בדיסקוטק של הגייס וחוזר הביתה לישון.

● אתה יוצא לדיסקוטק כדי לתפוס לך גבר ללילה?

כן, הגייס תמיד מחפשים אהבה, ובכל גבר שאני פוגש אני מחפש את האהבה, את הקשר הקבוע.

● ביום שהיו לך שני קליינטים אתה עוד הולך בלילה לחפש?

כן וזה לא חייב להיות סקס. למה תמיד חושבים שהומוסקסואלים הם סקס־מניאקים? זה לא נכון, אנחנו גם מחפשים אהבה, רגשות.

יכול להיות שאני אפגוש בדיס־קוטק גבר ואשב לדבר איתו כל הערב, ולא חובה שאגמור איתו את הערב במיטה. נעים לשמור על המתח לפגי־שה הבאה, אבל זה גם תלוי במצב־הרוח שלי.

● מה תלוי?

לפעמים אני נכנס לדיסקוטק, רואה מישהו ומחליט מיד: זה הסקס שלי להיום.

● ואז?

ואז אני מפעיל עליו את כל השי־טות הסודיות שלי.

● מוכן לגלות אותן?

בהחלט לא.

● כמה כסף אתה מרוויח בחודש?

הרבה. 1500 דולר זה בחודש חלש.

● ומה אתה עושה עם כל הכסף הזה?

חי, מבזבז, נוסע שלוש פעמים בשנה לחו"ל — כבר הייתי כמעט בכל העולם — קונה בגדים, מחזיק את הדירה היפה הזאת, מכונית.

● חוסך לימים קשים?

לפעמים.

● עד מתי אתה חושב להמשיך בדרך הזאת?

עד שיגמר להם ממני.

● ומה תעשה אז?

אולי אפתח איזה עסק, בוטיק או חנות. משהו, אני לא יודע. נחיה ונראה.

הקטיגורית הפכה לסניגורית ושיתוק־הילדים אינו מפריע לעבוד ולנהל חיי־משפחה מלאים

„בחינת יחסים עם גברים לא הייתי אף פעם נכה מיסכנה," אומרת שולמית אמיר (46), כאשר היא סוקרת את חייה. את המודעות ל־נשיותה קיבלה דווקא במוסד לטיפול בחולי־שיתוק, כאשר היתה בת 15.

מספרת שולמית:

במגיפה הגדולה של 1953 הייתי בין שלושת הילדים הבוגרים היחידים בארץ, שנפגעו מהשיתוק. הייתי אז בת 14, בחופש הגדול שבין בית־הספר ה־עממי לתיכון. בבוקר קמתי והלכתי ל־מכולת, ואמרתי לאמי שקשה לי ללכת וכואב לי העורף. אמא הזמינה רופא, הוא בדק אותי ואמר שהכל בסדר. אף אחד לא חשד בכלל שזה יכול להיות שיתוק־ילדים. למחרת, בשבת, עוד הלכתי בסדר, אבל היו לי כבר כאבים נוראים בגפיים. במוצאי־שבת הוריי הלכו, כדרכם, לביתו של הנשיא לש־עבר יצחק בן־צבי, ואני נשארתי בבית עם אחיותיי ואחי. כולם שיחקו במיטה שלי ואני הלכתי לשירותים. כאשר ניסיתי לחזור למיטה הרגשתי שרגליי לא נשמעות לי. יותר לא יכולתי ללכת.

כאשר הוריי חזרו בלילה, אבי אמר

ראיתי אשה מאושרת

לי שאני סתם היסטרית, אבל בבוקר הזמינו רופא־מומחה, והוא אמר שזה רציני מאוד ויש חשש שאמות. העבירו אותי מייד לבית־החולים שערי־צדק, שם שכבתי לבדי בחדר הרבה זמן. לא ידעתי מה יש לי. הרגשתי את הרגליים שלי וידעתי שבשיתוק לא מרגישים את האיברים. אבל קיבלתי חום גבוה ואז השיתוק תפס גם את הרגל הימנית ואת הידיים. כאשר עבר לי החום, אחרי חודש, גם השיתוק כמעט עבר. הוא נשאר בעוצמה מלאה רק במקום בו תפס אותי ברגעים הראשונים, ברגל שמאל.

אחרי שהחום ירד, הוריי התעקשו לקחת אותי הביתה. היו לי כאבי־שרי־רים נוראים, והכי־הרגיז אותי שכל האנשים שבאו לבקר היו אומרים לי „טוב שכואב לך, זה סימן טוב שאת מרגישה את הרגליים," ואני התפתלתי מכאבים.

החברים שלי מבית־הספר והתנועה המאוחדת היו נורא טובים אליי. הם היו באים לעשות את הפעולה אצלי בבית, כדי שלא ארגיש בודדת. אבל אחרי תקופה מסויימת הסתבר כי אני צריכה לעבור טיפול רפואי במים, ואת זה אי־אפשר היה לעשות בירושלים. גם לא היה בבית אף אחד שיכול היה לסחוב אותי ממקום למקום, ולכן הוחלט שאעבור למוסד מיוחד, במקום שבו נמצא היום בית לוינשטיין.

נכנסתי למוסד ילדה קטנה בת 15, ואחרי תישעה חדשים יצאתי משם א־שה מושלמת. לא שמו אותי בין ילדים, כי הייתי יותר מבוגרת, ולכן שהיתי כל התקופה בין מבוגרים, חולים בסוגים שונים של שיתוק. היו ביניהם גם אנשים שעברו את השואה.

אני זוכרת גבר צעיר ויפה־תואר שסבל מניוון שרירים. למרות מחלתו הקשה, התאהבה בו אשה בריאה והחליטה להינשא לו. היא הוציאה אותו מהמוסד ורצתה להעביר אותו לטיפול אצל פרופסור בחוץ־לארץ, אבל זה כבר לא עזר לו. הוא נפטר אחרי זמן קצר.

החברה הכי־טובה שלי במוסד היתה היו אלה דווקא המורים שנתנו לי הרגשה שהנכות זה גם עניין שיכלי. עד היום, אחרי כל־כך הרבה שנים, יש לי עדיין כעס נוראי נגד כמה מורים מהתיכון.

למרות הכל, עמדתי בתוקף על כך שאלך לבית־הספר כל יום. היתה לי חברה טובה שהיתה באה אליי בכל בוקר וסוחבת לי את הילקוט לבית־הספר. התעקשתי לנסוע באוטובוס והיו כמה פעמים שנפלתי בבוץ והיה לי קשה לקום. הרגשתי השפלה נוראה וחשבתי אפילו על התאבדות. אילו לא היה קיים או, ולמוסדות שטיפלו אז בחולי־שיתוק לא היה מספיק כסף.

למרות התנגדותם של הוריי עברתי עוד ניתוח, בתיקווה שזה יעזור לי, אבל הוריי צדקו, מצבי לא השתפר ונאלצתי ללכת שיבעה חדשים בגבס.

למרות מצבי הגופני, לא היו לי אף פעם בעיות עם גברים. תמיד היו לי קשרים עם בחורים, מאז שחזרתי לירו־שלים מהמוסד. תקופה ארוכה היה לי חבר חייל, אבל הוא היה מבית דתי והוריו עשו בעיות.

היה לי משבר קשה עם סיום התי־כון. כל חבריי וחברותיי הלכו לצבא או להגשמה, ואז בדיוק נולד אחי הקטן, ופיתאום היה גם תינוק בבית. הוריי אמרו לי שהם מוכנים לתמוך בי מבחי־נה כלכלית אם אלך ללמוד הוראה. אמי אמרה שזה מיקצוע נהדר עבורי, כי כך אוכל גם ליהנות מהחופשות וגם תהיה לי קריירה. האידיאל של אמי היה שאהיה מורה או גננת.

הוריי לא יכלו לממן לי לימודים באוניברסיטה, ואני לא הסכמתי בשום אופן להיות מורה. הפיתרון היה שאני התחלתי לעבוד כפקידה במוסד לבי־טוח לאומי בירושלים, וכך מימנתי את לימודיי־המישפטים באוניברסיטה.

אי־אפשר לתאר את האומללות להיות שם פקידה במצבי. כל הזמן נתנו לי הרגשה שאני נכה. הייתי נוסעת בכל יום לעבודה באוטובוס, כי לא היה לי כסף לקנות מכונית, ואחר־הצהריים הייתי נוסעת ללמוד באוניברסיטה.

לפני השיחוק בגיל 14, מייד אחרי סיום בית־הספר העממי ולפני הכניסה לתיכון, נפגעה שולמית במחלת שיתוק־הילדים, והיתה אחד הקרבנות היחידים הבוגרים בשנות ה־50.

„אילו יכולתי, הייתי חיה שנית את חיי כפי שהם — אני כל־כך מאושרת מכל רגע!"

אשה בת 30, שסבלה משיתוק, היה לה כושר התמודדות נדיר והיא עמדה על זה שתעזוב את המוסד ותחזור להת־גורר לבדה בביתה. אחרי זמן קצר שמעתי שהיא התאבדה. זה היה אחד הדברים שפגעו בי ביותר.

כאשר נכנסתי למוסד הייתי ילדה נמוכה ורזה, וכאשר קמתי על הרגליים, אחרי שנה ועמדתי, כולם כמעט התעל־פו. פיתאום הייתי כל־כך גבוהה. המ־שכתי לגדול במהירות, ועד גיל 17 היו צריכים להחליף לי את המכשיר האור־תופדי בכל חודשיים.

המוסד היה חממה, כי שם כולם היו חולים. החזרה הביתה לבית־הספר התי־כון היתה מזעזעת. אומנם כל החברים תמכו בי וחיפשו פיתרונות כדי לקחת אותי לכל מקום ולעזור לי, ומבחינה חברתית היתה לי תמיכה מלאה. אבל בחרתי במיקצוע מישפטים מכיוון שאז לא היו כל־כך הרבה מיקצועות בחירה לאשה, ומכיוון שאני טיפוס פרקטי.

השנה הראשונה באוניברסיטה הי־תה משגעת. מייד התחברתי עם המון אנשים, שהם חברים שלי עד היום. אהבתי להשתולל, ללכת לסרטים ולביליויים ולא למדתי כל־כך הרבה. הייתי תלמידה בינונית, ולפני הבחינות החברים היו אומרים שצריך להוציא נגדי צו איסור הליכה לקולנוע, כי אחרת לא אלמד בכלל.

שבע שנים עבדתי במיבטחים, עד שסיימתי את הלימודים ואת הסטאז'. ברגע שהיה לי רישיון עריכת־דין ביד נסעתי לגור בתל־אביב.

אני מאוד רציתי לעבור לתל־אביב, אבל זה היה קשה לאמי. ביום שגמרתי את לימודי באוניברסיטה אבי נפטר, וזו היתה ממש רעידת־אדמה. כי הוא היה מרכז עולמנו.

עד כאן סיפורה של הפרקליטה.

מרק־עדשים בחצות הלילה

בישפחתה של שולמית עלתה מפרס עוד במאה שעברה. ראש החמולה, הסבא אהרון כהן, הביא את כל המישפחה לירושלים. תמונתו, אדם מזוקן נשוא־פנים, שנת 1910, נמצאת בביתה של שולמית, והיא גאה בה עד מאוד.

אביה של שולמית, אהרון־חיים כהן, היה פוליטיקאי. הוא היה תקופה מסויי־מת מזכירו של חיים ארלוזורוב, ואחר־כך מנהל במחלקה המדינית בסוכנות.

עם הבעל שולמית ואמנון נפגשו לראשונה בפגישה עיוורת. אחרי שאמנון טיפלן והתעקש להיפגש. הם חשבו על הרפתקאה, אבל למרות שלכל אחד מהם היה באותה תקופה בן־זוג רציני, התפתחה ביניהם בתוך זמן קצר אהבה גדולה. הם עברו לגור יחד, והתחתנו אחרי שנה. עתה החליפו השניים את עיסוקיהם. שולמית היתה מפרקליטה לעורכת־דין עצמאית ואמנון – משחקן למורה בתיכון.

מישפחת כהן היתה מיודרת מאוד עם מישפחת בן־צבי.

„אבא שלי היה טיפוס מיוחד. היתה תקופה שהוא עבד עם משה שרת והם נפגשו לשיחות עם מנהיגי השבטים בעבר הירדן. אחד מהערבים נשאר בירושלים מאוחר בלילה, ואבי הזמין אותו אלינו ללון. כאשר הגיעו הביתה בחצות, נזכר פיתאום האורח שהוא רעב ורוצה לאכול מרק־עדשים. אמי קמה ובקלות נמרצת בישלה עבורו את המ־רק שביקש. בבוקר, אחרי שהלך ואמא סידרה את המיטה, מצאה בין המצעים שטר של 20 לירות, שהיו אז משכורת של חודשיים," מספרת שולמית.

„לי לא היה קשה לעבור לתל־אביב, זה היה בשבילי כיף ואושר לא נורמלי. לא היה לי רגע אחד של קושי. מצאתי דירה ברחוב בלוך, מצאתי המון חברים, וישר הלכתי לעבוד בפרקליטות. זה היה בשנת 1965, זו היתה שנה של מיתון קשה מאוד במשק. היו הרבה אנשים שרצו להתקבל אז לפרקליטות, היה ממש תור. בתור אשה זה היה קשה במיוחד. אבל אליעזר לייבסון, שהיה אז פרקליט־המחוז, הסכים לקבל אותי לנסיון, על־פי חוזה מיוחד לחודש אחד. אחרי החודש הזה הוא כבר לא רצה לוותר עליי, ונשארתי 18 שנה בפרק־ליטות.

„אני זוכרת שבאחד המישפטים הראשונים שלי, כאשר הופעתי בבית־מישפט השלום, השופט התלבט אם לזכות את הנאשם או להרשיע, ואני אמרתי לו: „אדוני, אני חדשה בפרקלי־טות!" הוא חייך, והרשיע את הנאשם. בבית־מישפט השלום זה בכלל היה כיף. כי אף אחד לא הלך שם לבית־סוהר, הכל נגמר בקנסות ומאסר על־תנאי. אבל אחרי תקופה מסויימת הוע־ברתי לבית־המישפט המחוזי. הופעתי לפני השופט מכס קנת ופחדתי נורא.

„באחד המישפטים הראשונים, פית־אום קם הנאשם ואמר שהוא מודה באשמה. הייתי אומללה, כי לא ידעתי מה אני צריכה לעשות, ההודאה היתה בלתי־צפויה. קנת עזר לי ואמר שצריך לבקש מאסר על־תנאי."

החתונה אחרי שאמנון הצליח להשיג גט מאשתו הראשונה, שהיתה אז ברומניה, נישאו שולמית ואמנון בירושלים. „כולם אמרו לי שהוא לא מתכוון להתחתן איתי," נזכרת שולמית.

אהבה בדיזנגוף

שולמית נשואה לגבר מקסים, אמנון אמיר. הוא בן גילה, בעל תלתלים שחורים וחיוך רחב. סיפור החיזור והרומן ביניהם חביב עליהם מאוד, ושניהם מספרים אותו בשימחה.

מספרת שולמית: „עבדתי בפרקלי־טות, היה לי חבר רציני, והייתי מאוד מאושרת. יום אחד קיבלתי טלפון מ־אלמוני, שאמר שהוא רוצה להכיר אותי. אמרתי לו שיש לי חבר, אבל הוא התעקש וביקש שאפגוש אותו לכוס קפה. היה לו מיבטא זר ושם מפוצץ. קבענו פגישה בקפה הרלי.

„איחרתי, כי אני תמיד מאחרת. הוא היה יפה נורא, אבל היה לבוש משונה. במין חולצת ניילון כואת, שבארץ כבר לא לבשו שנים. הוא עישן בעצבנות ודיבר בלי סוף. הוא סיפר שיש לו חברה שבא איתה מרומניה, והם גרים יחד. הוא דיבר עברית שוטפת ואמר שהוא רק שנה וחצי בארץ. הכל נראה לי מוזר.

„לפגישה השניה בא כבר לבוש בחליפה ועניבה, רומני מאה אחוז! בפגישה הרביעית הזמנתי אותו אליי הביתה, ובאותו לילה הוא אמר לי שאני האשה שלו וזהו זה. אני לא יודעת עד היום למה האמנתי לו.

„הוא היה אז מובטל, והחברה שלו זרקה אותו מהבית. אמרתי לו שהוא יכול לעבור לגור בדירה שלי, אבל מכיוון שזה יהיה מוזר לגור עם אדם זר, או אני אעבור בינתיים לגור עם אחותי. קבעתי פגישה עם החבר הקודם שלי, כדי לסיים איתו את היחסים, וביקשתי מאמנון שיחכה לי בדיזנגוף. כשבאתי, מצאתי אותו יושב עם איזה בן־אדם, והוא סיפר לי שבכסף האחרון שהיה לו בכיס הוא קנה לאדם הזר הזה חומוס, מכיוון שהיה רעב. באותו רגע התאהב־תי בו. לא הלכתי אף פעם לגור אצל אחותי.

„עברו עשרה חודשים עד שהת־חתנו, כי אמנון היה צריך להשיג גט מאשתו הראשונה, שנשארה ברומניה. כולם אמרו לי שהוא נוכל ורמאי ואני תמימה שאני מאמינה לו. אבל אחרי עשרה חודשים הוא באמת קיבל גט, והתחתנו בירושלים.

„שנה וחצי אחרי החתונה נולד בננו ארן. אמנון, שלמד דראמה, היה שחקן, ואחר־כך למד גם היסטוריה, וכיום הוא מורה בתיכון ומומחה לפאשיזם. לא רצה בכלל ילדים. הוא הסכים שאלד ילד בתנאי שלא יהיו לנו עוד ילדים. רק אחרי הרבה מאוד שנים הצלחתי לשכנע אותו שתהיה לנו עוד בת. הוא חשש שזה יזיק לבריאותי."

„צריך להיות פסיכולוג!"

שנים רבות עבדה שולמית בפרקליטות והתמחתה בפלילים. היא הופיעה במאות מישפטים חשובים של אונס, שוד ורצח. ופיתאום, בגיל 45 בערך, החליטה לעזוב את שירות המדינה ולצאת לשוק הפרטי האכזרי.

„הרגשתי שאני תקועה. שאין לי מקום להתקדמות ואני דורכת במקום. רציתי ללכת לשפיטה, וניסיתי, אבל זה לא הלך, משום מה. כאשר ראיתי שלא אתמנה בקרוב לשופטת, החלטתי לע־זוב את הפרקליטות. זו היתה החלטה קשה. שנתים זה התבשל בי עד שהחל־טתי. היתה לי משכורת אדירה בפרק־ליטות, כי בגלל הנכות אני לא משלמת מס־הכנסה. אבל הרעיון שאבלה שם את כל חיי שיגע אותי.

„לא היה לי שום קושי עם המעבר מתובעת לסניגורית. קליינטים לפע־מים אומרים לי שאני מעמידה יותר מדי את צד התביעה, אולי זה נכון, אבל אני חושבת שזה מקנה לי דווקא יתרון. כי אני רואה את התיק באובייקטיביות ומכירה את כל הנקודות שהתביעה תעלה עליהן.

„גם כאשר הייתי תובעת, לא שנא־תי עבריינים, וחשבתי שכל אדם זכאי להגנה מישפטית. היום אני לעיתים נדהמת מהתנהגות התביעה. שמעתי למשל במיקרה אחד, שהתביעה העלי־מה דוח של המישטרה, שעזר לסניגו־ריה. כאשר הייתי תובעת, אף פעם לא הייתי עושה דברים כאלה. חשבתי אז שסניגורים סתם מבלבלים את המוח כאשר הם מתלוננים על תביעה, ולא האמנתי להם. אבל אני עדיין מאמינה במישטרה הוגנת באופן בסיסי.

„אני לא מקבלת כל קליינט. יש לי אולי מול, אבל היו לי קליינטים שאני חושבת שהם ראויים להגנה ויש להם תיקווה. היה לי למשל קליינט קטין, שגנב בחינות־בגרות. היה לי אחר שיצא זכאי מעיסקת סמים. היה לי קליינט שנאשם בהחזקת שני גרם חשיש והוא היה כל־כך מבוהל, שאני בטוחה שאף פעם לא יחזור לזה. והיה לי בחור ששכב עם חולת־נפש, מפני שהאמין כי זה מותר.

„אני מאמינה שבן־אדם יכול להש־תנות וללמוד לקחים, אחרת אין מה להיות סניגור. אדם שנאשם בעבירה הוא במצוקה נפשית גדולה, והסניגור צריך להיות גם פסיכולוג במידה לא קטנה.

„היה לי רק קליינט אחד שאני מצטערת שקיבלתי. הוא היה פורץ, וזה היה המיקצוע שלו. אני מצטערת שקי־בלתי אותו, מפני שנדמה לי שאין לו תיקווה."

שולמית אמיר, אשה בת 46, שמגיל 14 סובלת משיתוק־ילדים, אשה שמימנה את לימודי־המישפטים שלה בכוחות עצמה, ובגיל 45 עזבה מישרה בטוחה כדי לעשות את מה שהיא אוהבת, היא אשה מאושרת. אני מסירה את הכובע לפניה.

סבא מפרס שולמית שומרת בביתה את תמונתו של סבה, אהרון כהן, שהעלה את כל המישפחה מפרס בסוף המאה שעברה. התמונה, שצולמה בסטודיו בירושלים, היא נכס.

חביעה על קביים שנים רבות עבדה שולמית בפרקלי־טות מחוז תל־אביב, שבראשה עומד עורך־הדין אהרון שד"ר (בתמונה), שגם הוא עצמו נזקק לקביים.

אילנה אלון

הפסד מצטבר מאוד

ערב השנה החדשה הספיקה חברת־התעופה הלאומית אל על לפרסם את המאזן שלה לשנת־הכספים הקודמת, ובפי הדוברים במסיבת־העיתונאים היתה בשורה מרעישה: השנה השיגה החברה רווח תיפעולי.

בעוד הכתבים מציצים בדוח עב־הכרס, שחולק להם, נזרק לחלל האוויר סכום מסויים, האמור להיות ההפסד המצטבר של החברה.

החוב הראשוני אוכלת כל חלקה טובה במאזני־החברה. העובדים מנועים מלהגיב, בתוקף מעמדם המישפטי. **רפי הר־לב** הוא מנכ"ל של חברה בפירוק ובהפסד, שבה שולט האפוטרופוס הכללי, עורך־הדין **עמרם בלום**, ורק לו הוא חייב דין־וחשבון.

מישהו יצטרך לשלם חלק מהחובות האלה, ולכן כדאי שאותו גורם — ממשלת ישראל באמצעות מישרד־התחבורה — יפשפש היטב בסיבות שהביאו לחוב הענק.

מטוסי "אל־על" בנמל־התעופה בן־גוריון
איך נוצר הגירעון

כמה אנשי־מיקצוע, המחזיקים בידם את הדוח, מתקשים לאתר את הסכום. דובר אל על ניאות למסור להעולם הזה את הסכום המדוייק, שהוא 349 מיליון דולר — ההפסד המצטבר מאוד של החברה מהשנים הקודמות.

זה הרבה מאוד כסף, בייחוד אם נזכור שלפני ארבע שנים בדיוק פרש מהחברה יושב־ראש מועצת המנהלים דאז, **אברהם "בומה" שביט**, שהצליח כמעט לאזן את החברה.

כשהוא פרש, נכנס במקומו לתפקיד **נחמן פרל**, איש תנועת החרות. באותה שנה היה סך כל ההפסד השנתי 30 מיליון דולר.

אז נחתו על החברה שתי מכות. הראשונה — ביטול טיסות־שבת, צעד שנועד לשמור על הדתיים בתוך הקואליציה של ממשלת־הליכוד. הפסד מיידי של 40 מיליון דולר נרשם לחובת החברה, והוא הלך ותפח מאוד.

אחר־כך באה המכה השניה, הקשה יותר — הצמרת הכלכלית של הליכוד ניצלה סיכסוכי־עובדים ושביתות תכופות בחברה, ותחת מסווה של ניסיון לסגור אותה ולפתוח מחדש חברה מקוצצת בכוח־אדם התכוונה למעשה למכור אותה ליזמים פרטיים, מקורבי הליכוד.

בשלהי 1982 כבר עמדה החברה הלאומית בגירעון של קרוב ל־200 מיליון דולר.

לבסוף נמצא הפיתרון, אחרי שהעובדים מנעו בגופם את סגירת החברה. אל על פועלת מזה שנתיים וחצי כחברה בפירוק. העובדים איבדו את זכות ההתארגנות הקיבוצית שלהם, על כל יתרונותיה (כמו זכות השביתה), וההנהלה יכולה להעסיקם בתנאים הנוחים לה.

בימי שביט נעשה קיצוץ אכזרי בכוח־האדם של החברה. אחר־כך, ערב הפירוק, היה קיצוץ נוסף בכשר החי, ומאז חלים על אל על כללי־מישחק שונים לגמרי.

איך גדל החוב בחברה המצומצמת בכוח־אדם?

ההפסד אינו נובע רק מאי הפעלת מטוסים בשבת. גם אל על מודה, שהריבית המצטברת על

מכונית המעמד העליון

את הפרטים על המכונית הזו לא תמצאו בעיתונים הכתובים בשפה העברית. רק המרפ־דים במגזינים מחו"ל יכלו ללמוד על המכונית הצרפתית החדשה, רנו 25 ו־ 6 — מכונית ממוחשבת, משוכללת ביותר.

מי שהתלהב ופנה לשאול עליה אצל המפיץ הישראלי, שמח לשמוע שהגיע מישלוח ארצה. מחירה: כ־45 אלף דולר בלבד, כולל מיסים. אולי מסיבה זו לא היה טעם להוציא כסף רב על פירסומת, כי קהל המטרה הוא מצומצם ומוגדר.

אך שימעה של המכונית היוקרתית עבר מפה לאוזן. עובדה, בחודש האחרון נמכרו שמונה כלי־רכב מסוג זה, וגודע שעוד היד נטויה.

הקשר המשולש:
דלק פיאט וכור

דיווחים מהימנים מחברת דלק יודעים לספר על עצבנות שתקפה באחרונה את מנכ"ל החברה, **אברהם אגמון**. אומרים שמשהו עקץ אותו, אבל איש אינו יודע מהו בדיוק.

מנחשים שהסיבה היא יחסים קשים עם שר־האנרגיה, **משה שחל**, שמקורם מיכשולים ששמו על דרכו של אגמון בדרך לרכישת חלקים מחברה מתחרה, בבעלות ממשלתית, פז — מעשה שהיה מציב את דלק בראש סולם פירמידת חברות־הדלק בארץ.

אבל ייתכן שהעצבנות היא בגלל כישלונו של אגמון להתפשט בכיוון אחר: רכישת סוכנות פיאט בארץ. רצונו של אגמון להיכנס לענף־הרכב איננו סוד. בתחום זה הוא רואה עין בעין עם סגנו־עוזרו, **יעקב חפץ**, התחום היחיד שבו שוררת הבנה בין השניים.

לפני שנתיים ניסה אגמון לרכוש את סוכנות איווקו (IVECO) מידיה של מישפחת **גולדשטיין**, בעלת סוכנויות מכוניות לים

מנכ"ל אגמון
החמצת עיסקה

התיכון. אולם במירוץ גברו עליו אנשי המשביר המרכזי. המצע נשאר פעור.

עתה, כאשר גולדשטיין הציע למכירה את סוכנות פיאט כולה, נכנס אגמון ללחץ, אם כי שוב החמצה. כי הפעם השיגה אותו כור. שבאמצעות חברת־השיווק סולכור עומדת לרכוש את הזיכיון של המכוניות האיטלקיות.

המשא־ומתן גולדשטיין־כור־פיאט נמשך ונמשך, אך העיסקה תבוצע. למעשה, המשא־ומתן העקרוני הגיע לסיומו.

בינתיים, העיסקה המוצלחת הצפויה עוררה מריבצם כמה יריבים ותיקים של **ישעיהו** ("שייקה") **גביש**, מנכ"ל כור. בעיסקה זו תקבל כור נכסים נזילים, נכסי דלא־ניידי ורכישה בתנאי־תשלום נוחים. בחברת־העובדים ניתן היה לשמוע שגם אנשי המשביר המרכזי וגם אנשי חטיבת־הסחר של סולל בונה שואלים בכעס מדוע לא שותפו ברכישה.

מה שמעכב למעשה את החתימה על ההסכם הוא הסכם קודם, שערך גולדשטיין עם חברת העובדים — הסכם איווקו עם המשביר המרכזי. אחרי העיסקה נותר בפי אנשי החברה ההסתדרותית טעם מר בפה. עתה מנסים אנשי כור לא לחזור על אותן טעויות, אבל בכור הבטיחו השבוע שבתשמ"ו פיאט תהיה שלהם.

ביטוח לא לאומי

מהי המשכורת החודשית שלך — נמוכה? גבוהה? ממוצעת? מעטים יודעים שעל־פי תקנות הביטוח הלאומי, גם שכיר זכאי להשלמת הכנסה, אם משכורתו ומצבו המישפחתי עונים על קריטריונים שקבע המוסד לביטוח הלאומי.

מהם הקריטריונים?

זוהי בדיוק השאלה שעליה קשה מאוד להשיב. כי המוסד לביטוח לאומי לא שש לפרסם אותם באמצעי־התיקשורת.

לא במיקרה שותק המוסד. בהנהלתו מתרוצצות שתי גישות: האחת מציעה לשתוק, ולהעניק את דמי־השלמת ההכנסה רק למי שבא ומבקש, מחשש הצפה של פונים; השניה מציעה להודיע לכלל המבוטחים מהם זכויותיהם.

מאחורי התפיסה הראשונה עומד מנכ"ל הביטוח־הלאומי, **ניסים ברוך**. מאחורי השניה עומד סמנכ"ל הביטוח הלאומי לתפקידים מיו־חדים, **דויד מנע**.

שני האישים מייצגים תפיסות עולם מנוגדות, אבל למרבה הפלא הם חברים באותה המיפלגה, חרות. זוהי עוד הוכחה לרב־גוניותה של התנועה, שבה מתרוצצות שתי תפיסות עולם — קפיטליסטית ופופוליסטית.

לעצם העניין, עד שיוכרע המאבק בין שתי התפיסות, כדאי לכל מי שחש במחנק בכספי כבר בשבוע הראשון של החודש לרוץ למישרדי הביטוח הלאומי. אולי גם הוא זכאי להשלמת־הכנסה.

ועוד פרט חשוב, להצדקת התפיסה של מנע. כספי הביטוח הלאומי הם כספים שנצברים מגביית מס־חובה אצל השכירים. גם אם מדובר בהוצאת מיליוני דולארים על השלמת הכנסה למקבלי משכורות־רעב — ויש כאלה לא מעטים — הרי שבדיוק למטרה זו הוקם המוסד, ובדיוק למטרה זו אנו משלמים את הביטוח.

מאוזן:

1) מנוחה לסנהדרין ולשומרים. 8) בת־לוויה למשורר, לצייר ולפסל. 12) סמקו פניו בשחקים. 16) למראה ציצים זורקים שם עציצים. 23) זיהום הים, אחת לשנה. 24) הסכת ושמע. 26) קריית־מלך. 29) שר־הסער, שר־הפנים, שר־החינוך, שר־הדתות. 31) בקיץ, אחסן אותם בארון־המרפסת. 32) כמה מיושביה אפשר להציג מעבר לכביש. 35) פעם קראו לה כך, ואחר־כך הוסיפו יוד. 36) שם גבר גור על־אריות. 38) עד שלא הוכח רבר. 39) לולא גורשה היו צרות עם שרה. 40) מנע, עצר בעדו. 42) כור.... 43) פליט מהמערך. 44) בגלעד. 45) באה מנוחה ליגע. 47) לזכרון־עולם. 49) בנותיו של סוחר ממולח (3, 3). 51) דוקא לגברתו כוח־אימים. 52) חסרים ברחובות ערינו. 54) תו לתו..... 56) קדם לקולק. 58) גופו. 59) סואן. 61) הראשונה בין חמש לא שוות. 62) מחלון ביתך בתל־אביב לא ייראה. 63) השאיר. 65) אל. 67) והו... הענין. 69) פעם הביאו מאופיר. 70) אחת בשניה עשויה. 71) צבע פאשיסטי. 73) יוסי רץ ל.. 74) גרש החושך! 76) על חזהו של לב־הארי. 78) בין הרים וסלעים. 80) בגללה שפלת־החוף בלתי־נסבלת. 83) מקורב לשלטון. 85) זרון. 87) שנים שמנות, או רזות. 89) בהר־הזיתים זה היה בית־חולים. 92) עגל לפני דיאטה. 94) כפנימיותו. 95) מלון בירושלים. 96) בהוואי. 98) ח"כ ברומי, 99) אליל. 101) הספר. 103) לימון אחרי ביקור במס־הכנסה. 104) שיניו נודפות ריח. 105) לרוב היא קצרה. 107) אם לא דרך הבטן אולי דרך... 108) עיר בלקנית. 110) שינה ארוכה (5, 3). 113) מלך בירושלים, קפר סופו! 114) תעשיין של חמצן. 115) זועף. 117) מגיח מירושלים (3, 5). 120) סובב ראשך לכיוון הפוך־תיעלם. 121) קיסר רומאי. 123) קול הפרה נשמע בארצנו. 124) שמע את הבדיחה.... 126) בפי הסוס. 127) צחנה. 129) נשמע בארצנו. 130) לא מקקאו. 131) אחריה המתן שבעה נקיים. 132) מהמרים בשוק האפור. 133) חזיה וחגורת־בטן על הפרדה. 136) בין בגין למשרד־החוץ. 138) אם לא אנחנו. 139) אחרי שבעה נקיים. 141) האל. 142) בית־הבראה על־שם עץ שנטע הרצל. 144) ג'ריקן קדום. 146) רחוב משוחזר בירושלים. 148) נושא השנאה. 149) ממשפחת צומחים. 151) הסבר. 152) קרוב משפחה. 153) כולנו. 154) אצל הגבר נועדו לקישוט. 155) נסחב. 156) לאט, בשלווה. 157) מושב בגליל. 158) קנתה רכוש. 159) שתיקה. 160) מחוור. 161) אפילו. 163) שמו הראשון של מפייס־היטלר. 165) חול טחון, עד דק. 167) מיסדו ומנהלו הראשון של בית־הספר הריאלי בחיפה. 169) הוצג לאחרונה על המסכים. 170) גדול, בארמית. 171) בריחה. 172) זכר הימים במצרים 174) נדיב. 176) מלחין. 178) מחצית הסוכריה. 179) מחצית הגלגל. 180) נוזל משמר. 182) תנועת האוויר (3, 3). 184) אורלוגין (4, 4). 187) עליו יושבים השופטים. 188) מאכל נוזלי. 189) מזל. 190) לכל חקלאי. 191) חזור! 193) יושב ותיק בגליל התחתון. 194) רצוי לתתו בסתר. 196) לחולי־ריאות. 198) ברדום. 199) קומה ב' בתיאטרון. 200) קרש. 202) מין חמור. 203) רפואה. 205) בו אין שוויון לגברים (3, 4). 207) גבול הגלוי והנסתר. 208) החוצה! 210) יעץ לראשי־ממשלה. 212) רחוב בתל־אביב וצמח ליד נחלים (4, 3). 214) הבעת דברים. 215) עוף דורס. 216) אינקובטור לצמחים. 217) מחיר השלום עם מצרים. 219) אחד השערים. 221) אליל. 222) נציב... 224) יהיר. 226) בואי... 227) קבוץ בשרון (3, 5). 230) שמה הראשון של דוגמנית־צמרת. 233) זכרון. 234) קובץ. 236). חמסין. 237) כמעט עשיר. 238) ציוני בכבל. 240) שוק בארצות־המזרח. 241) טבול בפורמאלין. 243) מקוה־מים גדול. 245) מקום מפגש. 247) תרופה נמסה באיטיות. 249) תמיהה שטותית (4, 2). 252) לאחר שהקיץ. 253) פתח. 254) מערן לבהמות. 256) כלא בצפון. 257) נשירים בחורף. 259) תואר אנגלי. 260) סופר עברי. 262) אחיזתו חזקה מאוד. 264) קבוץ סמוך לירושלים (4, 5). 267) מקום המקדש (2, 4). 269) נושא־נפוץ בספרות (3, 6). 273) מרגיש זרות. 275) הגינות. 276) שמץ של אופטימיות (4, 4). 278) חותן משה. 279) כפר צ'רקסי. 281) מוסד שילטוני בטרם מדינה (3, 5). 282) מחיצה שהיא דלת. 283) סמל החריצות. 284) בגללה עלו על מוקד (5, 3).

* * *

מאונך:

1) נתח. 2) קיים. 3) גבעת אריה (2, 4). 4) אות עברית. 5) שם תנ"כי. 6) גאותן. 7) רבים כמוהו במכונת־כתיבה. 8) בירת קובה. 9) חבר. 10) האי שלי. 11) בירה באפריקה. 12) אחד האלילים. 13) רמוי־אל. 14) בצווארון. 15) מעורר חלחלה. 16)

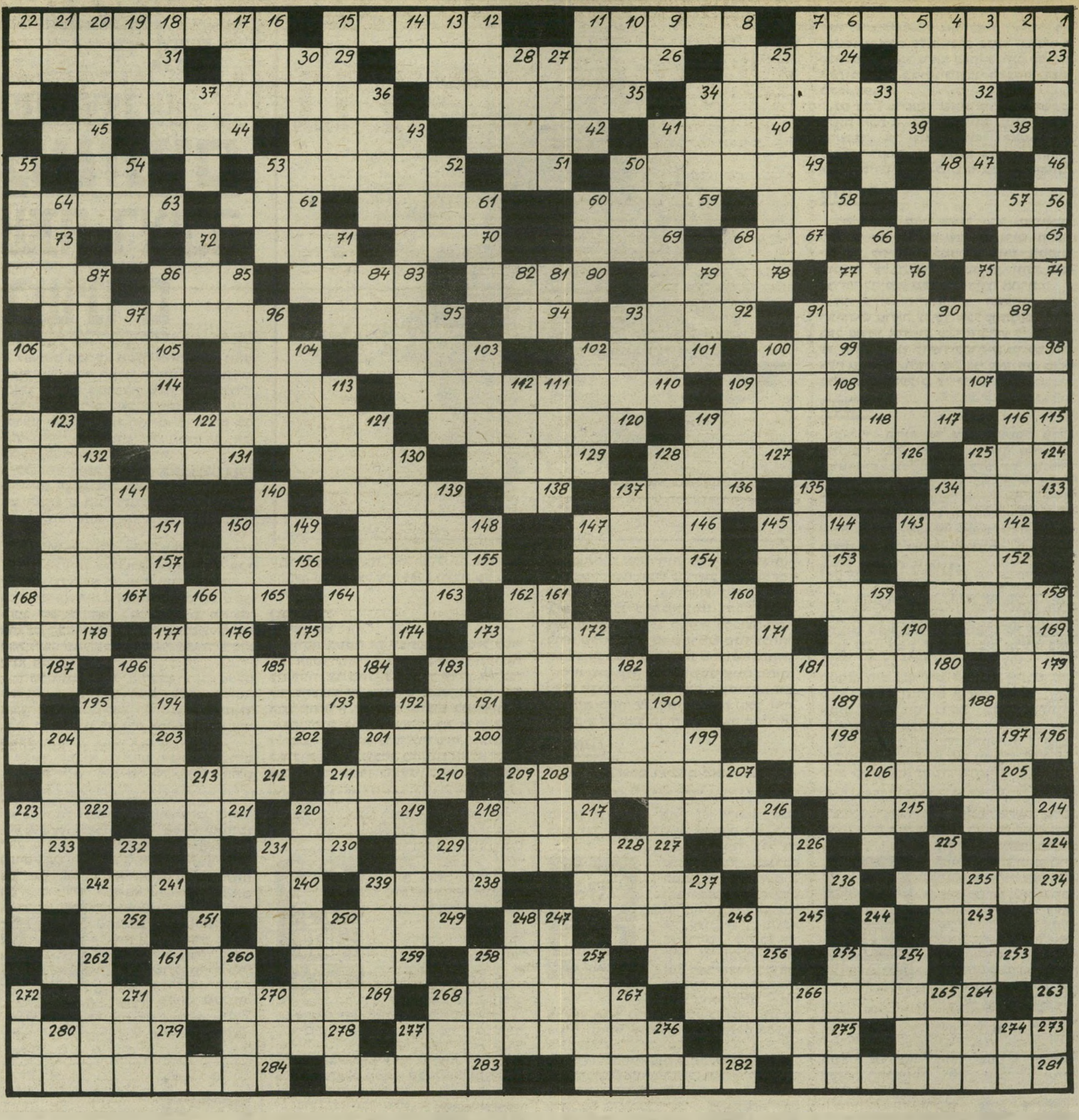

תשבץ ענק

מאת יריב

אחד ממיצי־העיכול. 17) בשיפולי הים התיכון. 18) במצב תקין. 19) יצרו עיגול. 20) ענף חשוב בחקלאות. 21) אחד מכינויי האל. 22) מידה. 25) יחיד נגד רבים (2, 5). 27) כוחו כלה. 28) קלינט איסטווד. 30) יצרן מגבות. 33) קריאת־התרסה. 34) חלקיק האגורה. 36) שמו כשם האזור בו נולד. 37) חצי מחצית. 41) שכונה בתל־אביב הישנה (5, 3). 43) מתייר בחו"ל (2, 6). 46) צער וכאב. 48) מחצית היובל. 49) משותף להר־געש ולאריה. 50) מדוע. 52) שוחט ובודק. 53) פגם בריאות. 54) שר העליה והקליטה בעבר. 55) יצא מן השק. 57) קבוץ בחבל לכיש. 60) אד. 61) בגליל. 64) מין מכרסם. 66) מכופף כפיות. 68) רדאר. 71) עצר. 72) רב־ימים. 75) טיל. 76) בין ירושלים לבית־לחם (3, 3). 77) שכונה ירושלמית (3, 3). 79) בנו של אבינעם. 81) חייב. 82) קרס. 84)... ומחט. 85) מחור נלהב (שקספיר). 86) שמחה. 87) רץ. 90) לאחר הטיגון. 91) אזור גבעות גבוהות. 93) חרשף. 95) רטיבות. 96) משחק עם כדור. 97) עירו של רש"י. 98) חיישן, בנין מסחרי במרכז ירושלים. 100) היפוכו של זמרי. 102) פטור אדם ממעמדו. 103) חיבר במסמרים. 104) טור כפול של עצים. 106) מסתור לכלה מסמיקה. 109) הונף אל־על. 111) גיבורת פואמה של יל"ג. 112) שטח מוגדר. 113) קונכיה. 116) שכונה בירושלים (3, 5). 118) סוג אדמה מאובקת. 119) נחל ירושלמי (3, 5). 121) מיכלי־מים שוקק חיים. 122) התכנית הכלכלית אם תצליח. 123) שכונה ירושלמית (4, 4). 125) חברת־כנסת (3, 3). 128) מבוני ירושלים. 130) ספקית מים. 132) מרכז השעשועים של ירושלים. 134) חלום. 135) השתתפות בצער. 137) עצום. 139) מתכת. 140) מביא מזור. 141) צמיג. 143) קמט טופוגרפי. 144) שמה הראשון של ניו־יורק (מינוס רי"ש). 145) שד. 147) קפד ראשו של שום: 148) שמור עליה מכל משמר. 149) קודם לשבע. 150) לאחר מותו של משה הוטל על יהושע (5, 4). 151) קול שלא הולך לאיבוד. 158) סערת התלהבות. 159) עיתון יומי. 160) מבנה. 161) מחלת עור: 162) בושם. 164) מלון שנסגר באילת. 166) בלתי משתנה. 168) מקום הכנת קורת־עץ. 170) מוסיאון בירושלים. 171) אי סמוך לחופי אפריקה. 172) בתחתית הכוס. 173) שוויץ. 175) מניח אריחים. 177) הרסו את ירושלים בשניה. 180) קדרה. 181) מכת החרקים. 182) מקביל. 183) עונה. 185) התערבי: 186) חסר חוש־הריח. 188) מחורר חורים. 190) ישוב בלב הנגב (4, 4). 192) שכונה בירושלים (3, 5). 195) רברי נחמה. 197) שם עברי. 199) מתחיל ומסתיים בחשכה. 201) גיבור מחזה. 204) תקנות קבועות. 206) רשימה לכנסת ה־11. 207) משרתת. 208) שיער שזור. 209) כיצד. 211) חוש. 213) נאצה. 214) שגיב. 216) גם זו זיבה (3, 4). 217) לחיזוק המיתר. 218) פנים. 220) הונאה, רמיה, סילוף (4, 3). 223) במחנה קראו לה ירקיה. 225) גובה. 226) שם ענבים. 228) סוג. 229) סגן נשיא ארצות־הברית. 231) הוגה ומקים מפעלים חדשים. 232) הצלה. 235) אזור בחוף צפון־מזרח ארצות־הברית. 237) צבע פוליטי. 239) תרצו, תרצו ולא תשיגו. 242) גם שלונסקי וגם ארז. 244) יום השביתה הראשון. 246) שם עברי. 247) נסער, מתרגש. 248) כשציפו לה בעמק, מתו ברעב. 250) תישיז! 251 מרד. 254) תפחד! 255) עושה טוב. 257) שרה בת זמננו. 258) ג'וק. 260) חוסר־חברה. 261) חבוי ונסתר מתחת לקרקע. 263) בעזרת. 265) עיסוק לרחל. 266) יופי. 267) שטויות. 268) תכונה נדירה בימינו. 270) בן לוויתו של הרעם. 271) קורת־רוח. 272) אבן־חן, 274) זז. 276) שליח־השטן. 277) תבלין. 280) קיים.

מרים בנימיני

מזל החודש:

מאזניים

שנה רצופה בשינויים

לפעמים כבר לא משנה איזה שינוי מגיע. העיקר שהמוכר, האפור והמונוטוני יסתיים. לאחר תקופה ממושכת שבה לא התרחשו דברים מיוחדים, שבה שום דבר חדש ומרענן לא ניוון את החיים, מרגישים בני מזל מאזניים שזמנם של השינויים אכן הגיע. וזה באמת מה שקורה.

כל אחד אוהב גיוון, אך כשמדובר במזל מאזניים, שהשיגרה האפרורית והשיעמום הם האויבים הגרועים ביותר עבורם, טוב לבשר להם שהם עומדים לפני פרק חדש בחייהם.

בשלוש השנים שחלפו, סבלו בני המזל בעיקר מבעיות כלכליות קשות. יוצא מכך שגם העבודה לא רק שלא היתה מספקת – גם השכר לא היה בהתאם למאמץ המושקע. בזמן הקרוב יהנו בני מאזניים משיפור במצבם הכספי. זה ישחרר אותם מהרגשה המלחיצה, שאי־אפשר לסמוך על מה שיביא עימו המחר.

הזדמנויות רבות הוחמצו עקב מצבם הכלכלי, שלא היה יציב. למרות שהיה אפשר כביכול לרכוש דירה חדשה, תמיד ברגע האחרון משהו גרם לכך שזה לא יצא לפועל.

אפשר להביא דוגמות רבות בשטחים שונים ולהיזכר בכל מה שלא הלך, אולם יותר מעניין לדעת מה יש לשנה החדשה להציע. מדובר על סוף 1985 ורובה של שנת 1986.

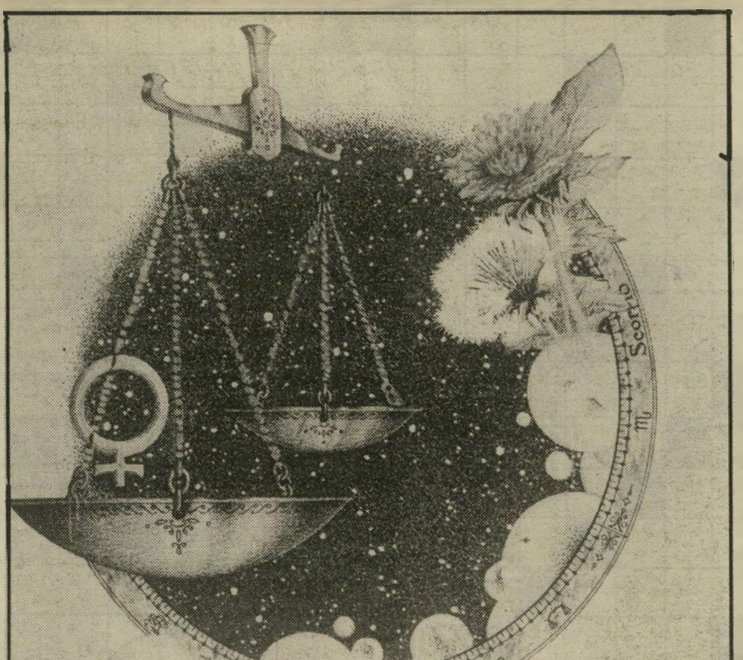

קריירה

דווקא בשטח זה יופתעו בני המזל לטוב. אפשר לחלק את השנה לשתי תקופות עיקריות: עד מחצית דצמבר עדיין אי־אפשר להצביע על שינויים משמעותיים. אך החל מתאריך זה, הכל יתרחש במהירות.

זה יקרה כמעט מעצמו, לא צריך לרוץ ולחפש, או להשתדל להרשים. ההצעות הטובות יבואו מעצמן. מי שגם אז לא יצמא את מקומו, יצטרך להמתין לחודש פברואר, שאז נפתחות אפשרויות עוד יותר טובות.

אנשי־עסקים יוכלו להרחיב ולהגדיל את־העסק, מי שעובד במיקצוע טיפולי (ויש רבים כאלה בני מזל מאזניים) יקבל עבודה יותר מעניינת – לרוב קשורה בקבוצה יותר גדולה של אנשים. מי שהרגיש סגור ולחוץ, יוכל לצאת למרחב וליהנות מהרגשה משוחררת.

החודשים יוני, יולי ואוגוסט אינם נוחים. אם כי מדובר על סוף השנה, וחוסר־הנוחות לא יהיה קשור למקום־העבודה, בכל זאת זה ישפיע על מצב־הרוח וההרגשה הכללית.

בריאות

בני המזל, שהם רגישים מאוד, וכל דבר קטן גורם להם להישאר במיטה ולנוח, לא יבזבזו זמן רב על מחלות בשנה זו. ביחוד מחודש פברואר נראה שיהיה יותר קל, הם יתחזקו ויהיו מחוסנים בפני הבעיות שמהן סבלו בעבר.

יש רק דבר אחד שאינו נוח – המישקל. השנה יפתחו בני מאזניים נטיה חזקה להשמנה. אז שוחרי היופי והאסטטיקה יצטרכו לקחת את עצמם בידיים ולספור את הקלוריות, כדי להשאר כפי שהם כיום.

מגורים

לא הרבה מבני המזל יהיו מעוניינים להחליף את המקום שבו הם גרים. השנה יעדיפו להישאר במקומם ואם המקום מתקבל על הדעת, פחות או יותר, הם יעדיפו להימנע ממעבר לדירה אחרת.

מה שלא יהיה נוח – השכנים. מצב הכוכבים מראה על כך שכל מאזניים ימצא בעל כורחו איזשהו שכן שיפריע לו ויקשה על חייו. כדאי לדעת להרחיק מראש את אלה שנראים „חשודים". בני מאזניים, שלא נעים להם להעליב, עלולים לסבול.

כספים

כאמור, תחום זה יהיה המשמח מכל. התקופה שבה היו בני מאזניים מודאגים ומוטרדים בגלל בעיות כלכליות, עומדת להסתיים. מעכשיו יהנו בני המזל מהש־קעות שהשקיעו בעבר, אפילו אם בשלוש השנים שחלפו היה נדמה שהכל ירד לטמיון – זה לא כך. מעכשיו אפשר יהיה לקצור ברינה את מה שנזרע בדמעות.

ומה שבינו לבינה

גם בתחום זה יש לחלק את השנה לשני חלקים. עד פברואר יוכלו בני מאזניים ליהנות מפופולאריות עצומה. לא רק זה: נראה שבני המין השני נמשכים אליהם כאל מגנט. עד פברואר קשה יהיה לעמוד בפני הקסם שהם מקרינים. האהבות אינן מהסוג שיש לו תוחלת־חיים ארוכה. בעיקר ייהנו אותם שאוהבים לרקוד בכל החתונות ולטעום קצת מכל דבר.

מחודש מרס האווירה תהיה יותר רצינית, יחסים שהחלו קודם לכן יימשכו, אבל לא יהיה קל למצוא מישהו מתאים.

התופעות הלא כל־כך נעימות, שהרגיזו וגר־מו למצב־רוח עצבני, יעלמו. מעכשיו תחושו בהקלה. זה יתבטא במ־צב־רוח יותר טוב, ובעי־קר בקשרים חברתיים יותר עשירים. בתחום הרומנטי תהיו יותר מושכים ומבוקשים. זה הזמן לתקן יחסים, ול־התחיל בקשר חדש. אי־אפשר להתעלם מה־סכנה בדרכים. הנגרמת בעיקר מחוסר סבלנות. ובעיקר עד ה־28 בחודש. לכן לא מומלץ לתכנן טיולים ונסיעות בתאריכים אלה.

* * *

עבודה שנדחתה והצטברה חייבת להתבצע. לא תמצאו זמן רב כדי לבצע את כל מה שמוטל עליכם אבל ה־הרגשה שעדיין לא נע־שה דבר – מכבידה. בענייני כספים אתם נו־טים לבזבז בלי חשבון. השתדלו לא לסכן את כספכם בהימורים ול־הימנע מהוצאות גדו־לות. בתחום הבריאות אתם עלולים לסבול מ־בעיה שהציקה לכם בש־נה שחלפה – אל תזניחו. מבחינה רומנטית – נראה שתהיו דווקא מאוד מבוקשים.

* * *

ה־25 וה־26 בחודש מראים על מצב שבו תהיו חייבים להחליט החלטה חשובה בשטח העבודה. לא תוכלו לדחות זאת עוד. השנה הקרובה תושפע מאותה החלטה. הורים לילדים יצטרכו בתקו־פה זו להתפנות יותר לילדיהם. הילדים ידר־שו להקדיש להם יותר זמן. בתחום הרומנטי משהו עומד להשתנות. היחסים המעוררים. שגרמו לסבל, עומדים להסתיים. תוך זמן קצר יתחיל קשר יותר יציב וחשוב לעתיד.

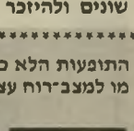

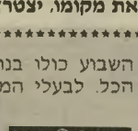

השבוע כולו בנוי כאילו בשבילכם. יש בו הכל. לבעלי המישפחות מובטח בילוי עם בני־המישפחה. זמן לכך יימצא למכביר. לאח־רים אותם שעדיין פנו־יים יהיו לא מעט הז־דמנויות לצאת לנסיעות וטיולים שבהם אפשר יהיה להכיר אנשים חד־שים מלהיבים ומוש־כים. לכל בני סרטן יש אפשרות להכיר טיפו־סים מסוג חדש. יחסים עם שכנים יהיו חשובים כעת. נסו לשמור על קשרים טובים ואולי לתכנן משהו במשותף.

* * *

השבוע הבא מצביע על נסיעות רבות, אי־אפשר להתעלם ממצבי סכנה שאליהם אתם עלולים להיקלע. עד ה־29 בחודש יתכן שלא תרגישו כל־כך טוב, מ־צב־הרוח יהיה די ירוד. משבת אחר הצהריים – לפתע הכל ישתנה. מי־שהו יבוא לעודד אתכם וזה כאילו יפתח דף חדש. בענייני כספים – עליכם להיות יותר זהירים. זה לא הזמן להשתולל ולאבד כל שליטה על הארנק. ב־שטח הרומנטי מובטחת הרפתקה מיוחדת.

* * *

במקום שבו אתם עובדים מישהו ירגיז ויעצבן אתכם. תצטרכו לתכנן את פעולו־תיכם ותגובותיכם. יש נטיה להתפרץ ולהגיב בצורה קיצונית. מאוחר יותר אתם עלולים ל־התחרט על כך. כספים שציפיתם להם עלולים לא להגיע במועד. הברי־אות שוב תעסיק אתכם. בני המין השני נמשכים אליכם ומעוניינים לי־צור קשר יותר קרוב – אבל לא יזיק קצת לתמרן לאותת כוונות הפוכות ולהקשות על כל מי שרוצה להתקרב

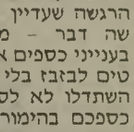

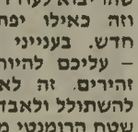

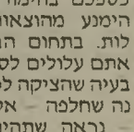

מה־26 ועד ה־28 תהיו די לחוצים. המון התחייבויות לקחתם על עצמכם ואין לכם די זמן לעמוד בכל מה שהתכוונתם. מצבכם הגופני לא כל־כך טוב, ותהיו כנראה די חלשים או לפחות עייפים. שי־פור עצום יהיה משבת בצהריים – מישהו ית־קשר או יבקר, וישנה את מצב־הרוח לטובה. פרשיות שמתפתחות כעת בחיי־הרגש – אין ברירה אלא להסתיר, כי כל מה שנראה פשוט, מאוחר יותר זה יסבך אתכם בבעיה.

* * *

בתחום החברתי אתם מקובלים מאוד ואין־כם רגילים להימצא במרכז הזרקורים אולם בעבודה אתם דורשים מעצמכם יותר מדי זה כבר מתחיל לתת את אותותיו. תצטרכו לאר־גן לכם סדר־יום שקט יותר ולמצוא זמן למנו־חה ושינה. בשטח ה־כספי אתם נוטים לאבד את הזהירות שלרוב היא חלק מכם. בתחום הרומנטי: ה־26 עד ה־29

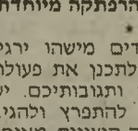

מה־25 ועד ה־27 בחודש ראשכם יהיה עסוק בעיקר בענייני עבודה. שימו לב לממונים עליכם. לא כל מילה שתאמר על־ידם תהיה נכונה. אילו ידעתם את כל מה שמסתתר מת־חת לדברים הנאמרים הייתם מתפרצים בכעס ואומרים כל מה שיש לכם. כדאי להתחיל ל־חפש בסביבה, זה הזמן לשריין לכם מקום נו־סף. בתחום הרומנטי אל תצפו למשהו מיוחד גם אם מישהו מאוד יקסום לכם – יתברר שזה־לא־זה.

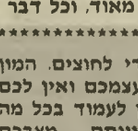

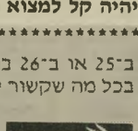

ב־25 או ב־26 בחודש צפויה הפתעה. ביחוד בכל מה שקשור לכספים העלאה במשכורת מענק או סכום כסף ש־יגיע לפתע. בימים הח־מישי והשישי צפוי עי־נוית עם בן מזל דגים. כאן כדאי לשתף אדם שלישי רצוי בן מזל מאזניים שיפשיר את המתח ויחזיר את היח־סים לתיקנם. בשטח ה־מיקצועי אתם זוכים ב־שבחים על עבודה שבי־צעתם תקבלו הצעה מעניינת ומושכת ביו־תר. נסיעות לא מומלצות אם זה לא הכרחי.

* * *

השבוע תרגישו בבירור שמשהו השתנה לטובה. הבריאות יותר טובה ואנשים מחפשים את חברתכם. ה־26 וה־27 יהיו טובים גם מהבחינה הכספית. גם בתחום זה העניינים מתחילים להסתדר. ח־ברים שהיו מאוד קרו־בים אליכם עלולים ל־אכזב אתכם. בעיקר בימים החמישי או ה־שישי. נסו להתעלם. היכרות חדשה ומענ־יינת צפויה בין ה־28 בערב ל־30 בחודש – לא בטוח שזהו הקשר שאותו חיפשתם.

* * *

ה־25 בחודש יכול להביא איזו אי־נעימות. שיהיו לה השלכות לשאר השבוע. בידקו היטב כל עיסקה כספית שעליה אתם חותמים מישהו מנסה להעלים פרט חשוב. קרובי־משי־פחה קשישים עלולים לא להרגיש בטוב. גשו לבקרם. בתחום הרו־מנטי הולך לכם הכל קורה פיתאום באופן לא צפוי ומשמח. אבל אל תמהרו לזלזל בקש־רים ישנים. מה שמתחיל כעת נראה מושלם אבל מהר מאוד תמצאו את כל הפגמים

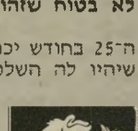

מיכתבים לרותי

מקווה שהעובדה שהיא ירושלמית לא מפריעה לך.

* * *

כתובת מאוד אקטואלית על דלת של בית־השימוש בתחנה ה־מרכזית, אגף־הגברים: מעניין מה המיגרעת היחידה שלה?"

* * *

מחפש מסורתית

הוא בן 32, אקדמאי, נאה, שיער שאטני, עיניים ירוקות, 1.70 מטר גובה, מסורתי, אוהב מוסיקה, טיפוס מישפחתי, אוהב ילדים. מעוניין להכיר בחורה יפה, מסורתית, רגישה, סולידית, מתחשבת באחרים, שקטה, נעימה, עד גיל 30, שאינה מעשנת, רצוי ירושלמית. הוא מוסיף, לסיום, שהוא לא מחפש אצל בת־זוגו את המיגרעת היחידה שלה:"

* * *

מחפש מסורתית

הוא בן 32, אקדמאי, נאה, שיער שאטני, עיניים ירוקות, 1.70 מטר גובה, מסורתי, אוהב מוסיקה, טיפוס מישפחתי, אוהב ילדים. מעוניין להכיר בחורה יפה, מסורתית, רגישה, סולידית, מתחשבת באחרים, שקטה, נעימה, עד גיל 30, שאינה מעשנת, רצוי ירושלמית. הוא מוסיף, לסיום, שהוא לא מחפש אצל בת־זוגו את מטר. הופעה חיצונית סבירה (ההגדרה שלו), אוהב לטייל — בעבר עשה את זה ברגל, כיום במכונית. כשיש זמן והזדמנות הוא אוהב לרקוד. בקיצור, לא שרוי כל הזמן במיסגרת היבשה של ראיית־חשבון.

הכי־חשוב לו, אצלך, זה ראש טוב, פתוח. אם את יפה — עלא־כיפאק, אבל זה לא תנאי הכרחי אצלו. מספיק שתהיי נאה, נחמדה וחכמה. הכנות חשובה לו מאוד. אם יש לך שימחת־חיים — יופי, זה בדיוק בשבילו. פלירטים וקשרים חולפים, הוא אומר.

דיקטטור שאינו מעשן

הוא בן 31, גרוש בלי, אקדמאי, עוסק בכלכלה, גובה 1.80 מטר, שאטני, עיניים ירוקות, אומרים לו שהוא נראה טוב. בגילוי־לב הראוי־לציון הוא מדווח גם על חיסרון: „אני עקשן, אומרים עליי שאני דיקטטור, אבל יחד עם זה, אני בחור טוב."

מתעניין בפוליטיקה, אוהב לש־חות בים, הצגות וסרטים. היה רוצה להכיר מישהי אינטליגנטית, שתהיה לו איתה שפה משותפת, בעלת אופי טוב, כנה, נאה, בלי ילדים, שאינה מעשנת ורצוי מאיזור תל־אביב. מיס־פרו אצלי הוא (1100/85).

* * *

רפואה וספורט

(1101/85) הוא רווק בן 28, עוסק ברפואה, נאה, גובה 1.92 מטר, אוהב ספורט. מעיד על עצמו שהוא רו־מנטי, מתחשב, נותן תשומת־לב. את עשויה להיות הטיפוס שלו אם את יפה, גבוהה, סטודנטית, או אחרי הלימודים, בסביבות 22־26, פלוס־מינוס.

* * *

„שלמה ניצן מספר על מעריצים של דניאל פאר, ששפכו דיו על חיים יבין. הסיפור. בגירסה אח־רת: מעריצים של שרה'לה שרון שפכו דיו על אפי נצר.

* * *

מעגל האושר

„עלמת־חן גבוהה ונאה (מאוד), שעברה כבר פעם את מוסד הנישואין, שוחרת יופי על כל גווניו וצבעיו, רגישה, רצינית (כשצריך) ושובבה (כשבא), חבקה את ספסל־הלימודים (בגובה רב) — חסרה את הקשר האחד והייחיד, עלי־מנת להשלים את מעגל האושר הקיים בה," כותבת (1102/85), והיא ממשיכה: „רוצה להגיע אליך, כדי שנוכל לבנות יחד קשר, ליצור שיתוף ולהגיע לחברות טובה. כל אלה יוכלו להתממש אם אתה רגיש, כן וגבוה, בגיל 35־45, וחזותך, מיטען נפשך והשכלתך עשירים." אם אתה מאיזור תל־אביב, ומתלהב (בצדק) ממיכתבה, אני יהרוג אותי קודם, סיגריות או האיידס.

* * *

לא פלירטים

הוא רואה־חשבון בן 29, גובה 1.80 לא מעניינים אותו כרגע. מיספרו הוא (1103/85).

* * *

נשמע בבית־קפה: „היא בלתי־נסבלת — אבל זוהי באמת התארים האקדמאיים או כך־זוכך שנות־לימוד. איציק, זהו שמו, מצפה לך בטלפון 02־639954, בשעות אחר־הצהריים.

* * *

המלצה

מי שקולט את תחנת הטלוויזיה של לבנון — כדאי לו שלא לפספס את הסידרה האמריקאית המשגעת על תחנת־הרדיו סינסינטי. המשו־דרת מדי יום חמישי בשעה 5:30. מצחיק מאוד, מתוחכם, אנושי. יש שם שדרן זרוק, עורך־חדשות מרובע בעל אגו מנופח, בלונדית יפהפיה, סכסית ושנונה (לוני אנדרסון, החברה של ברט ריינולדס) ואחרים. רק כדי לראות אותה ואת החבר'ה כדאי להשקיע באנטנה.

* * *

אהבה זה כמו פיטריות. אי־אפשר לדעת אם הן שייכות לסוג הטוב או לסוג הרע, עד שזה מאו־חר מדי.

* * *

למטרה רצינית

הרת והמסורת חוגגת אצלי השבוע. עוד רווק ירושלמי, בן 30, דתי, נחמד, טוב־לב, סימפטי ורגיש מעוניין להכיר למטרה רצינית נאה, דתיה, טובת־לב, ירושלמית, עד גיל 27. ת"ד 16309, 91/62, ירושלים.

פרח ממיאמי

רותי כהן
שתדגמן לבעלה!

לפרח הזה קוראים רותי כהן. השם נשמע שייך מאוד לכאן, אבל היא רק תיירת בארץ. באה לביקור מישפחתי קצר בארץ. מישפחתה מתגוררת בקארא־קאס, ונצואלה, ורותי בת ה־16, יחד עם אחיה ואחותה, חיה ולומדת במיאמי, ארצות־הברית. הסיבה פשוטה: אמא שלה, ילידת דרום־אמריקה, שחיה שנים רבות בארץ, חושבת שהשפה האנגלית היא השפה הכי־חשובה בעולם, והילדים מסכימים איתה, ומדב־רים אנגלית כאילו נולדו בצפון אמריקה, ולא בדרומה. אביה של רותי הוא ישראלי לשעבר, שהצ־ליח מאוד בעסקים.

היא יפה, גבוהה וחטובת־גוף, והיה מתאים לה לשאוף להיות שחקנית או דוגמנית. אך היא רוצה להיות פסיכולוגית לילדים. בית־ספר לדוגמניות בעיר מגו־ריה רצה להחתים אותה על חוזה, וללמד אותה בחינם. אבל הנערה, שהיא בת למישפחה מסורתית, דחתה את ההצעה. „דוגמנית שהיא תהיה לבעלה," אומרת האמא היפה שלה, ורותי מנענעת ראש בהסכמה.

רותי אומרת, בעברית טובה, שהיא רוצה לחזור לכאן בעוד שנתיים, להתגייס לצבא ולחיות בארץ. דעתה על הישראלים: חב־רותיים, עירניים, עם פילפל ומלח והרבה מרץ. לא כמו האמריק־אים, אבל די דומים לוונצואלים.

בקיצור, לדבריה – הם מותק. היא צנועה כזאת. בשאומרים לה שהיא יפה, היא משפילה את העיניים בביישנות ואומרת ב־שקט „תודה רבה", כאילו שמעה את זה בפעם הראשונה.

שר כמו יהורם גאון

יהודה אליאס, 21, גובה 1.85 מטר, זמר בתחילת הדרך. לפני כמה שבועות השתחרר מהצבא. אחרי שהיה הסולן של להקת פיקוד צפון בשיר קום והתהלך בארץ, שהפך לשלאגר אמיתי. קולו דומה לזה של יהורם גאון. ובהופעות, הקהל מת עליו. אליאס נשבע שהוא לא מנסה לחקות. זה הקול שלו, טיבעי, „מן אללה". הוא מזכיר את גאון גם בשיער הכהה ובחיוך, כולל קימ־טי־החיוך.

יהודה נולד בנתניה. חוריו ילידי עיראק. אביו היה קצין־רכב בפיקוד הנח"ל, היה בקשר עם להקת הנח"ל, והוא התיידד אז עם יהורם גאון, שמכיר את מי שמכונה „היורש שלו" עוד מתקו־פת היותו ילד.

יהודה רצה להיות זמר עוד כשהיה בגן. עכשיו הוא חושב גם על מישחק. יש לו חוש־הומור, גם בחיים ועוד יותר על הבימה. לפני שנה בא לייהורם עם הקלטות שלו. גאון, הוא אומר, החמיא לו, אמר: „זה ממש אני".

גאון, אגב, תומך בגירסה של יהודה. „לא, הוא לא מחקה או־תי," אומר יהורם. „ככה הוא נולד. הוא נהדר. עלא־כיפאק. אני, כמובן, לא יכול לטעות ולחשוב שזה הקול שלי, אבל אם אני מנסה לשמוע אותו באוזן של זר, אני מאמין שיש קווים משותפים וצבעים דומים."

אליאס, שזכה במקום הראשון בפסטיבל ערד האחרון, עובד כבר על אריך־נגן עם מנהלו האישי, המפיק עמוס ברזל.

אהבות: לצלול, לרכב על סו־סים, להתבודד בטבע.

בת־הזוג שלו צריכה להיות נחמדה, חטובה, חריפה, דיינא־מית, פיקחית, לא יצור רדום, אלא אחת שמבינה עניין. ועוד דבר: שתאהב אותו מפני שזה הוא, ולא מפני שמצביעים עליו ברחוב ורואים אותו בטלוויזיה.

יהודה אליאס
שתבין עניין!

ישראל מוכרת

(המשך מעמוד 23)

גם ביגדי־העור כיכבו שם. כי האמריקאים אוהבים עור. הרבה עור. דני גוגול, בעל סיק סאק, זכה בכמה הזמנות לקולקציה שרחל ברמן, אשר סיימה לא מכבר את מיכללת שנקר, עיצבה עבורו. זאת קולקציה מרהיבה בגווני כתום, צהוב, ירוק, כחול, אפר־סק, חום, לבן ושחור בהדפסי פרחים באותו גוון, עדינים, יפים ואלגנטיים. ברמן עיצבה חליפות צרות ורחבות, ז'אקטים קצרים וארוכים ומעילים תו־אמים בעור נאפה חלק.

גם חברת ג'ינג'ט לבגדי־עור לא נעדרה. חוה שלמן עיצבה, כהרגלה, קולקציה יפה ומיסחרית — ביגדי זהב וכסף עשויים עור, במיוחד עבור האמריקאים. קולקציה נוספת היתה של ביגדי־עור מאנטילופ, זמש רק, רך, נעים וגמיש, בגווני ירוק, כחול, וורוד, בעיקר חצאיות וסוורדים משולבים בעור זמש תואם.

צ'רקסיות ואתיופיות

עלי סריגי „ב. הלך" וסריגי גבי מודל היו מרוצים: „היתה היענות לא נורמלית. האמריקאים אוהבים סרי־גים, הסחורה עפה!" ובאמת, קולקציית הסריגים הישראלית היתה עשירה ומ־גוונת, בשלל צבעים והדפסים הנוצרים בעזרת ציוד ממוחשב, המוציא מיספר רוגמות בלתי־מוגבל.

גם עדנה רוס מכפר תבור היתה בניו־יורק אם כי לא היא אישית, אלא הסוורדים בעיצובה, אותם סורגות עבר־רה נשים ערביות, צ'רקסיות, דרוזיות ויהודיות ושאליהן מצטרפות בימים אלה גם עולות אתיופיות בעפולה וב־צפת.

לקיץ '86 הציגה עדנה סריגים מכותנה, משי, ויסקוזה ופליזלין (חוט־נייר שניתן לכבסו בטמפרטורה נמוכה). הסוורדים קושטו באפליקציות

נוצות

סוודר עבודת־יד אופ־נתי, בעיצובה של עד־נה רוס, המעוטר בחזיתו בנוצות.

עור, בדים, רקמה, חרוזים, נוצות, והכל בעבודת־יד.

ואיך אפשר בלי ביגדי־ים ישרא־ליים? את אופנת ביגדי־החוף הישרא־לית הידועה והטובה (שאת דרכה סללה לאה גוטליב מגוטקס) ייצגו שבע חברות: מרלין, מארכה, רון־לי, ליז, לגוף, פילפל וריקמה. המכס על ביגדי־ים מישראל בוטל לגמרי, לכן זה היה אטרקטיבי מאוד עבור האמרי־קאים.

בעלי חברת מארכה, למשל, שיצ־רו עד עתה בגדים ספורטיביים, לקחו טרמפ על הוורדת המכס, ויצרו קו חדש וסקסוני של ביגדי ים וחוף, קולקציה מורכבת מבדי ליקרה בשלל צבעים, כשגולת הכותרת היא קבוצת ביגדי־הים השחורים בהדפס לורקס נוצץ של ירוק, ורוד, טורקיז, כשהחולצה התואמת היא שקופה.

זוג סוער

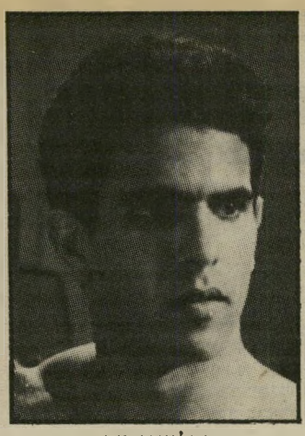

עמום גוטמן **ג'וליאנו מר**

ערבי שלם בסרט, חצי ערבי במציאות

סרט חדש לבימאי **עמום** (נגוע) **גוטמן**. הסרט יבוסס על סיפרו של הסופר **יורם קניוק**, ערבי טוב... את התסריט כתבו גם הפעם גוטמן ו**עדנה מזי"א**. יורם קניוק, ששניים מספריו מצאו את דרכם לקולנוע, למורת־רוחו, סומך הפעם את ידיו על התסריט של השניים.

כמו בכל סרט ישראלי חדש, גם הפעם תככב תגלית חדשה, והיא **מיכל ברזילי** בת ה־21, שפגשה את הבימאי בקורס־קיץ בבית צבי.

מיכל היפהפיה, בעלת עיני־החתול, כבשה את ליבו של גוטמן כבר במבט ראשון.

עוד הפתעה בסרט תהיה השתתפו־תו של השחקן **ג'וליאנו מר**, ששיחק גם בסירטו הקודם של גוטמן, יתומי הסערה (שלא יצא עדיין אל הבר).

במהלך ההסרטה נגרמו שיבושים רבים כשנעלם ג'וליאנו, מבלי להודיע לאיש על מקום־הימצאו. מערכת־היחסים המסובכת בין הבימאי יפה־התואר והשחקן היהודי־ערבי הכריזי־מאטי נגמרה במריבה סוערת.

למרות כל זאת, אומר גוטמן, כי שווה לקחת סיכון גם הפעם, בזכות מישחקו המרשים של ג'וליאנו ביתומי הסערה.

שישר צמרת

הספר **יוקי שרוני** בא ארצה מלוס־אנג'לס, כדי לטפל בשערה של הזמרת **עופרה חזה**, המצלמת בימים אלה קלטת־וידיאו בשם פאנטזיה, שבה היא מנציחה את שיריה.

חברת ג'ג המפיקה את הקלטת.

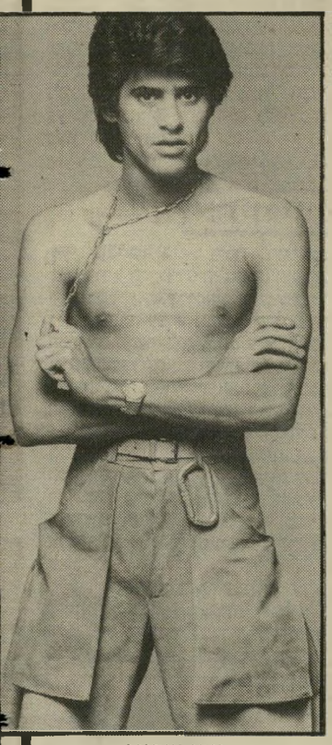

יוקי שרוני

גם תהילה

הביאה את הספר ארצה, מכיוון שעופרה ביקשה שרק יוקי יטפל בה. החברה תשתמש בשירותיו גם בסירטה כוח דלתא. שיצולם בארץ: יוקי יהיה אחראי על שערותיו של השחקן **מייקל קיין**.

מסתבר שחביבותו וחריצותו של יוקי עזרו לו גם בלוס־אנג'לס הרחוקה, שם הכיר את שחקני סידרת־הטלוויזיה תהילה והתיידד מאוד עם **דני אמטולו** הבלונדי.

יותר יפאנית מיפאנית

נאווה חן ושרי חן

אחת ליפאן, אחת לתחנה

הדוגמנית־האכזוטית **נאווה חן** נחתה השבוע בארץ, אחרי שהות של ארבעה חודשים ביפאן, שם עברה עבור סוכנות־הדוגמניות הגדולה ב־יותר.

נאווה היפהפיה כבשה את ליבם של היפאנים, כשפרצופה הופיע על שע־רים רבים של עיתונים. גם בטלוויזיה היפאנית אהבו את היפהפיה השחר־חורת מישראל, שהופיעה בעשרות סירטוני־פירסומת. אחד הסירטונים האלה הביא לה הצעה לככב בסרט יפאני, שצילומיו יתחילו בדצמבר.

יום אחרי בואה ארצה, נערכה לכ־בודה מסיבת־הפתעה באחד הפאבים. דוגמניות רבות וחברים אישיים באו למקום, כדי לחגוג עם נאווה את שובה ארצה. במקום הותקן מסך־ענק, שעליו הוקרנו שקופיות שצילמה נאווה ביפאן.

בינתיים מתכננת האחות הגדולה, הדוגמנית שרי חן, את טקס חתונתה עם **צביקה סמלר**. החתונה תיערך בפארק הלאומי ברמת־גן במיבנה ה־עגול שבמרכז האגם.

פחות מתוק

אריך־נגן חדש ומפתיע של הזמר **אבי טולדנו** עתיד לצאת בסוף חודש ספטמבר.

התקליט יהיה מורכב כולו מקטעי רוקנ'רול.

השינוי במתקתקות של טולדנו אולי יפתיע את אוהדיו, אבל כלל וכלל לא את הזמר עצמו.

„זו היתה שאיפת חייו!" אומר טו־לדנו, „תקליט כאסח, שיהיה שילוב בין **פיל קולינס** ו**פול יאנג**:

„ואת גם הפעם הראשונה בכל הקריירה הארוכה שלי שאני מפיק בעצמי את התקליט, וכך המעורבות שלי בבחירת החומר ובמורכבותו של התקליט היא גדולה, וכמעט אבסו־לוטית."

את רוב החומר לתקליט כתבו **אהוד מנור** ו**שימרית אור**, ואת העיבודים עושים הפעם שניים ביחד, **גרי אקשטיין** ו**ננסי ברנדים**.

אריך־הנגן הוקלט בשתי גירסות — עברית ואנגלית במטרה לקרוץ לשוק הבינלאומי.

התקליט, שהושקעו בו כ־40 אלף דולר (סכום גדול בהפקות הישראליות), העומדות כולן בסביבות 10 עד 20 אלף דולר), מציג אבי טולדנו חדש ושלם, והוא נעשה מבלי לנסות לקרוץ ל־מיצעדי־הפיזמונים בארץ.

ההקלטות והמיקס נעשו באולפן המשוכלל פינפרון, שהוקם בארץ כהעתק מדוייק של אחד האולפנים הטובים ביותר בארצות־הברית, על־ידי אישי־עסקים אמריקאי בשם **דובים מילר**.

את המיקסים עשה סאונד אינג'ניר, שעבד גם על תקליטו האחרון של **פול יאנג**, בהצלחה.

סודי ביותר!

הפקת תוכנית־הטלוויזיה להיט ב־ראש שצולמה השבוע, לוותה באווירה קשה של מיסתורין.

התוכנית סיכמה את שנת־הפיזמו־נים שעברה. צוות־המגישים, **משה מורד** ו**שרי צוריאל**, חתמו על הצ־הרת סודיות, שבה התחייבו לא לגלות לאף אחד את הדירוג הסופי.

מורד וצוריאל היו נתונים במשך כל השבוע ללחצים רבים מאמרגנים וזמרים, שחשבו כי יש סיכוי שיהיו בעשיריה הפותחת.

ממש עד לשידור התוכנית לא ידע שום אמן את מיקומו הסופי.

ההפתעה באה לקראת סוף התוכ־נית, כש**יזהר כהן** דורג במקום ה־10, למרות שנאמר במפורש כי שירו עולה עולה צעד בראש המיצעד במשך רוב שבועות השנה. ואילו **ירדנה ארזי**, שחמישה שירים משלה צעדו במיצעד זכתה רק במקום השלישי, כש**עופרה חזה**, עם שלושה שירים, במקום ה־ראשון.

ירדנה ארזי אמרה בתגובה כי התוכנית בטלוויזיה אינה משקפת את דעת־הקהל, מכיוון שלא היה שיתוף עם מאזינים, והדירוג כולו היה החלטה של חברי־מערכת.

★★★

ועוד יזהר כהן:

ידידות מפתיעה התלקחה בינו ובין הזמרת **לאה לופטין**.

השניים מופיעים מעל בימת ה־דולפינריום במחזמר לילדים ספינת החלומות.

לפני עשר שנים שירתו שניהם בלהקת־הנחל, ולא קשרו ביניהם קשרים. גם במשך כל השנים שעברו מאז היה היחס ביניהם קריר, ועתה, כך הם טוענים, הם גילו האחד את השני.

לאה לופטין אמרה שיזהר כהן הוא כוכב גדול בזכות היותו אדם רגיש ואוהב, ואילו יזהר אמר כי לאה היא מהזמרות האהובות עליו, גם כזמרת וגם כאדם.

השניים מבלים את כל היום יחדיו, ובערב שומרים על קשר טלפוני.

אבל אין מה לדאוג: השניים טוענים בתוקף כי יוהי ידידות אפלטונית לחלוטין.

★★★

ואגב יזהר כהן:

אורחי מלון בהרצליה היו מופתעים לפגוש את הזמר שהתארח שם.

יזהר, שהצטרד ונחלש בעיקבות עבודה אינטנסיבית שהתחילה לפני כשמונה חודשים, בהכנות לקדם־ארוויזיון, הגיע למלון כדי לנוח שבוע ימים, במיצוות־הרופא. מסתבר שאורחי המלון הבינו את רצונו של הזמר בברירות ובמנוחה, ולא הטרידו אותו.

ביום השישי האחרון הזמין הזמר את מישפחתו לארוחת־הערב המסור־תית. אביו, **סוזימן הגדול**, ובני מישפחתו תפסו שולחן, וכטוב ליבם ביין פצחו בשירה, כשהם סוחפים איתם את אורחי המלון המופתעים. בסוף ארוחת־הערב, כשמישפחת כהן עזבה, נשארו עוד האורחים כדי להמשיך לשיר.

יזהר כהן

לאה לופטין

רומן, אבל אפלטוני

ברית־מילה עצמית!

האמרגן האישי של הזמר הכושי **בילי אווישן** מבלה את חופשתו בארץ.

הזמר ביקש מאמרגנו „לזרוק כפפה" לאמרגנים המקומיים. מסתבר ששאיפת־חייו של הזמר המפורסם, שהיהדות קרובה לליבו, היא להופיע בישראל.

בילי אווישן מל את עצמו במו־ידיו בגיל מאוחר מאוד, וגם את בנו בן השנתיים.

לאחר שתיקה ארוכה של כמה שנים, חזר בילי אווישן אל המיצעדים הבינלאומיים השנה בשלושה להיטים, ביניהם מלכה קאריבית ותני לי להיות המאהב שלך.

האמרגן, שטייל בארץ, נכנס לחנות־תקליטים בנתניה ודיפק בהיצע שעל המדפים.

בעל־החנות, שכעס על האורח החטטן, גירש אותו בצעקות, אחרי שהסתבר שהאורח הכושי אינו מתכוון לקנות.

אבל המיקרה המביך לא העכיר את מצב־רוחו של האמרגן, שאמר השבוע כי ישראל היא מקום נהדר, ושעכשיו הוא בהחלט מבין את ההערצה הרבה של הזמר לארץ.

„זה היה נורא, אבל לא כל־כך נורא כמו בכלא הגברים!"
אומרת רחל ג'אן (משמאל), שחזרה ארצה אחרי
שישבה תישעה חודשים בכלא התורכי — בפעם השניה

מלקות על כפות הרגליים

בכלא רחל לבושה בסוודר שסרגה לה אחת מ־חברותיה האסירות בבית־הכלא.

„השעה 1.30 בלילה. מסביב הכל שקט. החדרים סגורים. אני מקווה שהכל בסדר אצלך, שאת מסתדרת שם. אני מקווה שאת הספרים התחלת לחרוש ושהם מוצאים חן בעינייך. וזהו.

„משתדלים לתת שני צעדים קדי־מה. מה את עושה בקשר להתקרמות?

„מקווים לטוב מכל כיוון. מקווים לטוב. בעצם נראה לי שאת כל הקאסטה לדפוק בדברנות זה לא הולך, או אמלא לך אותה בשירים."

ניסים פרנקו, ישראלי, נשפט לת־שע שנות־מאסר באשמת סחר בסמים. ונכלא בכלא התורכי סאמנג'לה. כשנכלאה רחל ג'אן, ישראלית מרמלה, באגף־הנשים של בית־הסוהר התורכי, העביר לה ניסים קלטת, שבה ניסה להרגיע אותה ולעודד את רוחה.

בקומה העליונה של בית־הכלא, באולם רחוס ב־150 נשים, הקיפה רחל את מיטתה בסדין, בנסיון לזכות בכמה דקות של פרטיות. אחר־כך האזינה לקולו המוקלט של ניסים. „מה יש?

אפשר להגיד — זה לא בושה — גם בכיתי." נזכרת רחל.

הגירסה הישראלית, מהחיים, לסרט האמריקאי אכספרס של חצות, הת־חילה ביום חורף גשום, בשלהי 1984, בנמל־התעופה של איסטנבול. רחל ג'אן (33) נעצרה בפיתחו של הנמל והובלה לחדר־החקירות המישטרתי. שם נערך על גופה חיפוש אחרי סמים.

סיפרה השבוע רחל: בשנת 1982 נסעתי לטייל בתורכיה. כש־עמדתי לחזור לארץ, נעצרתי בנמל־התעופה. נמצאה עליי כמות קטנה של סם. נשפטתי וישבתי בכלא 19 חוד־שים. כשהשתחררתי, חזרתי לארץ.

אחרי כמה חודשים החלטתי לשוב לתורכיה, כדי לבקר את חברותיי הכלואות שם.

במשך שלושה שבועות טיילתי בתורכיה וביקרתי את חברותיי. כש־עמדתי לחזור לארץ, נעצרתי. שוטרת במישטרת־הגבולות הפשיטה את בג־דיי וערכה על גופי חיפוש ארוך. לא מצאו אצלי כלום. התחננתי לפניהם שישחררו אותי, אבל הם לקחו אותי לתחנת־המישטרה.

שם שאלו אותי אם אני מכירה כמה אנשים. אמרתי שלא. היכו אותי על כפות־הרגליים במקל חיזרן (במבוק).

בערב הובא לתחנת־המישטרה בחור ישראלי, דויד טברי. שאלו אם אני מכירה אותו. אמרתי שבחיים שלי לא ראיתי אותו.

למחרת הביאו ישראלי אחר, אריה מליק. שאלו אם אני מכירה אותו. אמרתי: „אף פעם לא ראיתי את הבן־אדם הזה."

שוב היכו אותי ושוב שאלו אם אני מכירה אותו. „פעם קניתי ממנו חומרי־ניקוי זה הכל," אמרתי.

ביקשתי שיתקשרו לקונסול הישי־ראלי באיסטנבול. קיוויתי שיבוא לב־קר אותי ויצליח להציל אותי. הוא לא בא. התקשרתי לחברה תורכיה. היא באה מייד. הביאה לי שמיכה ומישחה, למרוח על כפות־הרגליים.

אחרי שמונה ימים של חקירות הובאנו לבית־מישפט צבאי. שם נודע לי שאריה מליק נתפס כשברשותו שמונת אלפים דולר. חשדו בו שהכסף נועד לסחר בסמים. הוא אמר שהכסף שייך לי. על־סמך עדות זו עצרו אותי ואת דויד טברי. אריה שוחרר עד למישפט ומייד ברח לארץ.

כך התחילה דרך־היסורים שלה.

תישעה חודשים ישבה רחל באגף־הנשים של סאמנג'אלה, הוא הכלא שעליו נסוב הסיפור באכספרס של חצות. 11 פעמים הובאה לפני שופט צבאי. בכל פעם טענה, באמצעות עורך־דין תורכי, כי היא חפה מפשע וכי מליק העליל עליה עלילת־שווא.

לפני שבועיים, ביום השלישי, ה־10 בספטמבר, בשעה 6 בערב, הובאה רחל לבית־המישפט בפעם האחרונה. השר־פט החליט לזכותה מחוסר־הוכחות. שלושה ימים אחר־כך שבה לרמלה, עיר מגוריה.

רחל נמוכת קומה, שיער צבוע בלונד, מבט מלא תדהמה, כמו אינה קולטת עדיין מה מתרחש סביבה. היא מעשנת סיגריה אחרי סיגריה, במין כפייתיות מבולבלת.

(המשך בעמוד 36)

הפקיסתאנית שהשתגעה בנות לאומים שונים שוהות בכלא. ש־נשפטה ל־36 שנים. לצידה מבריחת פרוות גרמנית. קיצונית משמאל: מבריחת סמים סורית.

הישראלית השניה למעלה מש־מאל, סמדר דלל, שנשפטה ל־36 שנים באשמת סחר בסמים.

שרה ליבוביץ

(המשך מעמוד 35)

ממשיבה רחל:

מייד אחרי הישיבה הראשונה בבית־המישפט נלקחתי לכלא. 5000 אסירים משוכנים בסאמנג'אלה. מתוכם רק 150 נשים. בקומה העליונה, באולם רחב, נמצאות האסירות הקשות, שנשפטו על רצח וסמים. בקומה התחתונה — אלה שעברו עבירות קלות, כמו גניבה, נהיגה בשכר.

בין האסירות יש הרבה בחורות משוגעות, שמציקות לכולן ומתנהגות באופן מוזר. לידי ישנה שחקנית פקיסתאנית. היא הואשמה בסחר בסמים. כששמעה שנידונה למאסר של 36 שנים, השתגעה. מאז היא מדברת אל הקירות וצורחת.

הצוענית מביאות איתן את ילדיהן לכלא. וככה מסתובבים שם, באולם, המון ילדים משתוללים. בתוך כל הלחץ הזה מתעוררת הרבה מריבות. הסוהרות מסתובבות בינינו, אבל לא מתערבות. ואם מישהי מחליטה להתלונן, זורקים לציינוק גם את המתלוננת וגם את זו שפתחה במריבה.

סדר היום בסאמנג'אלה גמיש מאוד. בבוקר העירו אותנו לספירה. אחר־כך הכנו לעצמנו ארוחת־בוקר. במיטבח קטן ומלוכלך ניסינו לארגן ארוחות נורמליות. את המיצרכים קנינו בקנטינה: לחם, רסק עגבניות, שמן, ביצים, ירקות, פירות. הכל מאוד יקר ובאיכות גרועה. תה עולה בחוץ

משוחררת ג'אן
„אני מסתדרת בכוחות עצמי"

700 לירות. בכלא — 8000. בשר לא אכלתי. עיקר האוכל היה פרוסות־לחם מרוחות במרגרינה ורסק עגבניות.

עד כאן רחל.

יוגורט עם ג'וקים

„רחל, תגידי, זה נכון שבכלא אכלתם ג'וקים?" שואלת אחת מאחיותיה וצוחקת.

„איזה כלאי?" תמהה רחל. „אה. שם. לפעמים היו מביאים לנו יוגורט. בגלל זה שלא היה מקרר, היוגורט היה מתמלא בג'וקים, וככה היינו אוכלות ממנו."

150 דולר בחודש מספקים לאסירה חיים שבעים ועור אי־אלה הטבות, כמו חילופי־ספרים, עיתונים וקלטות, בינה לבין אסיר הכלוא באגף־הגברים. בני מישפחתה של רחל שלחו לה כסף מדי חודש.

אסירה עניה מדיחה את כליהן של העשירות ומכבסת את ביגדיהן, וכך זוכה בכמה דולארים, לקניית אוכל בקנטינה. מי שמסתפקת בארוחות הכלא נותרת, בדרך־כלל, רעבה. „אורז מלא תולעים, המוגש בקערה מלוכלכת, זה מה שנקרא ארוחת־צהריים רישמית של סאמנג'אלה," מסבירה רחל.

„מי שחולה, שוכבת במיטה, מת־פתלת מכאבים ומחכה לרופא שמגיע לביקור פעם בשבוע. הוא רושם איזה מישחה, לא מתייחס לחולה ברצינות. רק מי שממש גוססת מגיעה לבית־חולים.

„עכשיו אין בכלא רופא־שיניים. בהתחלה היה. אבל הוא היה כל־כך גרוע, שיותר טוב היה להתרחק ממנו. פעם עקר לי שן ואחר־כך הרגשתי כל־כך רע, חשבתי שאני הולכת למות."

את רוב שעות־היום מבלות האסירות בחצר קטנה. שם הן קוראות ספרים ועיתונים, מאזינות לקלטות, סורגות סוודרים ומחכות למים הזורמים, המגיעים לברזים שלוש פעמים ביום. „בפעם הראשונה סרגתי המון סוודרים. הפעם הייתי מאוד עצבנית ומתוחה. אחרי הישיבה השניה של בית־המישפט אמרו לי שאם אורשע, אקבל גזר־דין מוות. בגלל זה כל הזמן היה לי מצב־רוח רע. לא יכולתי לסרוג. בקושי קראתי קצת. רק חשבתי מה יהיה איתי ואיך אצליח לצאת מהסיוט הזה."

המזל ולא הקונסול

„חשבות על בריחה, גם אם צצות ועולות ברגעים קשים, אינן מציאותיות. „הכלא מוקף בחיילים ושוטרים. האסיר מאכספרס של חצות ברח מהכלא לפני שהיה בתורכיה מישטר צבאי. עכשיו הצבא שומר בעירנות על הכלא."

סמדר דלל, 32, ישראלית מתל־אביב, נשפטה ל־36 שנות־מאסר באשמת סחר בסמים. היא היתה חברתה הקרובה של רחל בכלא.

„רחל, מה שלומך? תספרי, תספרי למישפחה שלך איך את מרגישה," קראה סמדר אל הרשמקול, באחת מאותן שעות אינסופיות של מתח ושיעמום.

„חרא," ענתה רחל. „בפעם הראשונה היה בסדר. המישפחה שלי ריחמה עליי. באה לבקר. עכשיו לאף אחד לא משנה. לא באים."

רחל, הבת השלישית מתוך שיבעת ילדי מישפחת ג'אן, מיוצאי לוב, נולדה ברמלה. „אמא שלי ילדה אותי בבית, לא בבית־חולים," היא מספרת בגאווה.

אחרי כמה שנות־לימוד עזבה את בית־הספר היסודי. „התחבתי בגיל 15. בעלי היה בן 17. אחרי עשר שנות־נישואים התגרשתי. מאז אני מסתדרת בכוחות עצמי, אפילו שלא עבדתי אף יום אחד בכל החיים שלי. יש לי דירה משלי, ורהיטים יפים, כלום לא חסר לי. איך אני מסתדרת? מסתדרים כבר."

רחל קוראת לזה מזל. גם את שיחרורה מהכלא היא מייחסת למזל. „בסאמנג'אלה יושבים ארבעה יש־ראלים. סמדר דלל ומוטקה חלוואני שפוטים ל־36 שנים. ניסים פרנקו נשפט לתשע שנים, וגזר־הדין של דויד טברי עדיין לא ניתן. היה גם דויד צלניק, שמת בכלא לפני חצי שנה.

„אני הייתי בטוחה שאקבל חמש שנים. ככה העורך־דין שלי רמז לי. כבר אמרתי לעצמי: לא נורא רחל, תשבי חמש ואחר־כך תגמרי עם כל הסיוט הזה ותחזרי הביתה.

„כתבתי למישפחה שלי שלא יקבלו את זה קשה ושיתכוננו לפגוש אותי רק בעוד חמש שנים. ופיתאום עזר לי המזל שלי. רק המזל. הקונסול הישראלי באיסטנבול לא עזר בכלום. לא באף ישיבה של בית־המישפט. ביקר אותנו לעיתים רחוקות, וכל הזמן אמר שאין לו מה לעשות בעניין שלנו. „אז אם אף אחד לא עזר, בא המזל והציל אותי. הלוואי שיציל גם את סמדר ומוטקה ונסים ודויד."

היא רצתה נמות יפה

הודעת המישטרה על היעלמה של לאה
המישפחה פירסמה תמונת־פספורט

במשך שלושת רבעי השעה, עד שהחדר התפנה וסודר.

האורחת התבקשה למלא טופס־רישום. היא מילאה טופס ותחמה בשם יעל טל. כשהתבקשה לפרוע מראש את החשבון, הגישה להם תעודת־אשראי. השם על התעודה היה לאה חכמי.

פקידי־הקבלה צילצלו לבנק ושאלו אם הכרטיס הוא בסדר. החשבון אושר על־ידי הבנק, כי השם היה של אחת הנשים העשירות ביותר בישראל. פקיד־הקבלה לא ידעו שמישפחת חכמי שולטת בהנהלת המלון.

כדורי־שינה

מ**אותו הרגע** התחילה הדראמה של לאה חכמי.

ביום שלמחרת, היום החמישי, שידרה הטלוויזיה במהדורת־החדשות את תצלומה של לאה חכמי וביקשה את הציבור לעזור למישטרה לגלות את עיקבותיה. היא נעלמה.

אחת ממאות האלפים שצפו במהדורת־החדשות היתה אורלי זברג, פקידת־הקבלה של מלון אסטוריה.

מספרה אורלי: „כשראיתי את התמונה, זיהיתי מייד את האשה האלגנטית מחדר 1607. צילצלתי למלון והזעקתי את קצין־הביטחון."

קצין־הביטחון פתח את הדלת של חדר 1607, המרוהט בצבע אדום וכחול. לאה חכמי שכבה מתה על המיטה הזוגית. זוהי מיטה כפולה, המורכבת משתי מיטות.

לאה שכבה על המיטה השמאלית, שהיתה מוצעת, כשהיא לבושה בבגדיה. המיטה הימנית לא היתה מוצעת.

ליד המיטה היתה קופסה ריקה של כדורי־שינה. על השטיח היו סימני קיא.

המישטרה הגיעה תוך חמש דקות. עד שהגיע האמבולנס, שכבה לאה על המיטה כשפניה שלוות.

להסתיר את היסורים

ל**אה חכמי** היתה אשה יפהפיה, בת 36, בלונדית דקת־גו ואינטי־

מקידת־קבלה זברג
למעשה, בעלת המלון

ח**מש שנים** היא חששה מפני היום הזה.

ביום הרביעי בשעה 11.30 לפני הצהריים, ניגשה אל שולחן הקבלה במלון אסטוריה בתל־אביב גברת חייכנית ואלגנטית. היא היתה לבושה בשימלה כחולה יקרה, ונעלה נעליים

מאת
שולמית יריב

תואמות. שערה היה עשוי היטב, וסביבה ריחפה עננה כבדה של בושם יקר.

לאשה לא היו מיזוודות. היא החזיקה בידה תיק קטן.

את האורחת קיבלה פקידת־הקבלה אורלי זברג. האשה ביקשה לשכור ליומיים את החדר מס' 1607.

החדר לא היה מוכן באותה שעה, הגברת התבקשה להמתין בלובי. היא יצאה לאולם האוכל, ישבה וחיכתה

חדר 1607, שבו התאבדה לאה חכמי
כדורי־השינה הוסתרו מעיני בני־המישפחה

במשך חמש שנים הצליחה אשת החברה, עורכת־הדין לאה חכמי, בת המיליונרים ואשת מיליונר, להסתיר את המחלה הנוראה שהפכה את חייה לגיהינום

ליגנטית. היא היתה אשתו של עורך־הדין משה חכמי, שמישפחתו עתירת־הנכסים שולטת, בין היתר, על חברת־הביטוח פניקס ובנק דיסקונט. לאה היא בתו של התעשיין־המיליונר משה ליבר, מחלוצי תעשיית השוקולד בישראל.

מהרגע שפורסם דבר התאבדותה של אחת הנשים היפות ביותר בארץ, החלה חרושת של שמועות. היו שאמרו כי לאה התאבדה בגלל אהבה נכזבת. היו שאמרו כי היתה שרויה בדיכאון, בגלל דיאטות מרובות וקיצוניות מדי. אך הסיבה האמיתית למעשה הטראגי היתה שונה לחלוטין.

לאה היתה חולה אנושה. במשך חמש שנים ידעו על מחלתה הקשה רק בעלה ובנה הבכור, העומד להגיע בעוד שלושה שבועות לגיל בר מיצווה. הבן הצעיר הוא בן 8.

לפני חמש שנים חלתה לאה במחלה בדרכי־העיכול. המחלה, קוליטיס, שמה מנה סבלה, הרסה לאט־לאט את דרכי־העיכול שלה. הדיאטה החמורה שגזרה על עצמה, ושכולם ריכלו עליה היתה בעצם דיאטה רפואית, במיצווות הרופאים.

לפני שחלתה היתה אשה עגלגלה, שאהבה מזון משובח והיתה מלאה שימחת־חיים. המחלה הרסה אותה לאט־לאט. היו לה דימומים בדרכי־העיכול וכאבים. הרופאים לא מצאו מרפא למחלתה. מדי פעם היתה נתקפת בהקאות איומות.

אך במשך כל הזמן לא נתנה לעצמה להישבר. היא החזיקה מעמד והראתה לכל העולם חזות בריאה ואלגנטית. ידידיה סיפרו עליה, בהלצה, כי היא נוהג לרדת אפילו לסופרמרקט כשהיא לבושה בשימלה מתוצרת כריסטיאן דיור. ללאה היה אוסף נדיר של בשמים אכזוטיים ויקרים.

שכניה סיפרו כי גם אחרי שהיתה יוצאת מן המעלית, היה נשאר בחלל ענן בושם במשך שעה ארוכה.

לא תמיד הצליחה המיליונרית היפה להסתיר את יסוריה. לפני חודשים אחדים נסעה עם כמה ידידים לשווייץ. לתדהמתם של החברים היא הסתגרה בחדרה שבמלון המפואר, וסירבה לצאת במשך ימים. הידידים הסבירו זאת בדיכאון ובמצב־רוח מתחלפים. האמת היתה שבחדרה במלון השווייצי סבלה יסורי־תופת, נילחמה לבד במחלתה.

בני־מישפחתה של לאה סיפרו כי מאז שמת אביה, משה ליבר, ממחלת־הסרטן, היא נשאה בליבה טראומה איומה. האשה היפה, שאהבה שלמות בכל דבר, לה יכלה לשאת את המחשבה שגם לה יש סרטן. פעם סיפרה לבעלה כי מה שזיעזע אותה יותר מכל במצב אביה הגוסס היתה העובדה שהשעון שענד על פרק ידו גלש עד המרפק, בגלל הרזון האיום ששולח באב. לאה נשבעה אז לעצמה שהיא לא תגיע למצב כזה. „אצלי השעון יישאר על פרק־ידי!" נהגה לומר.

רק בעלה ובנה של לאה ידעו על רצונה למות יפה ושלמה בגופה. אפילו החברים הקרובים לא שיערו שהאשה עתירת־הנכסים נושאת בקירבה מחלה איומה, ופחדים איומים עוד יותר.

ליד קבר האב

ביום רביעי בערב, כשבוששה לאה לחזור, ניבא לו ליבו של משה חכמי רעות. הוא מיהר לגייס את ידיד־המישפחה, עורך־הדין שימשון מיזרחי. בני־המישפחה פירסמו בכל העיתונים מודעה עם תמונתה של לאה. בשל החיפזון, נמצאה להם רק תמונת־פספורט ישנה, שלא החמיאה ללאה. תמונת־השער של העולם הזה ניצבת במיסגרת על שולחנו של הבעל.

הרופא שברק את הגופה אמר שלאה התאבדה זמן קצר אחרי שהגיעה למלון, כלומר עוד ביום הרביעי, בסביבות השעה 1 בצהריים. היא בלעה עשרות כדורי־שינה, שאותם הצליחה להסתיר מבני־מישפחתה, שלא בארי־זתם המקורית.

ביום רביעי היא נעלמה. ביום החמישי ב־10.03 בלילה נמצאה הגופה. ביום השישי, בשעה 1 בצהריים, ליוו אותה בני־מישפחתה וידידיה לבית־הקברות בנחלת־יצחק: היא נטמנה בשורת־הקברים הגובלת בשדרת עצים ליד הגדר. על הקבר הטרי היו מונחים אחרי ההלוויה, שני פירחי־ציפורן יפהפיים: אחד לבן והשני אדום.

לא רחוק משם נמצא קיברו של אביה, משה ליבר.

לאה מתה כשהשעון על פרק־היד.

קיברה של לאה חכמי ליד הגדר בבית־הקברות נחלת־יצחק
השעון נותר על פרק־היד

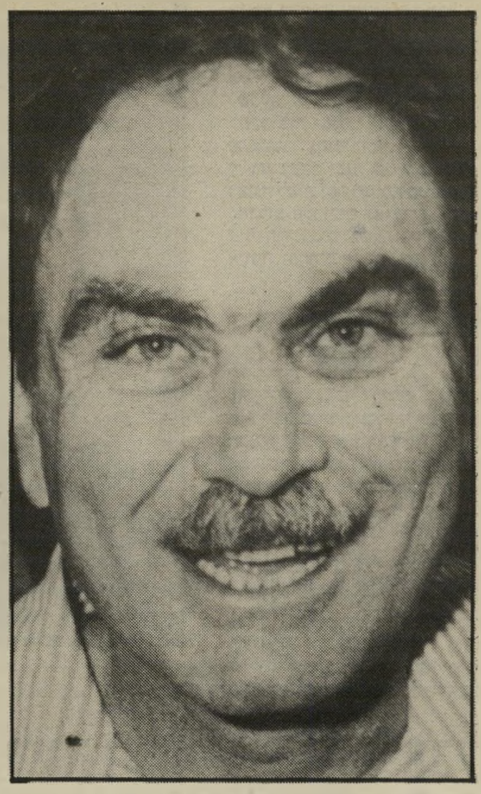

עדי אמוראי:

„טימטום לחשוב שבנים עדיפים על בנות!"

פסק־הדין של השבוע – אם לא זה של השנה – ניתן בבית־הדין בבאר־שבע. כבוד הדיין התיר לבן הדת היהודית, ישראלי שחי בישראל של שנות ה־80, המת־יימרת להיקרא מודרנית, לשאת אשה נוספת על אשתו הנוכחית. הסיבה, תאמינו או לא, נעוצה בכך שאשתו לא העניקה לו בן־זכר.

שוחחתי בסוגיה המדהימה עם אב גאה לשלוש בנות נאות. האיש הוא עדי אמוראי, סגן־שר־האוצר ואב להדס, איילת ונטע.

● **עלה בדעתך, אי־פעם, שקופחת, מביוון שנולדו לך רק בנות?**

איזה טימטום! הרי בדרך־כלל, הבנות קרובות לאב יותר מאשר לאם. להיפך, אדם שיש לו שלוש בנות, כמוני, מרוויח שלושה בנים — חתנים. הרי כתוב: „יעזוב איש את אמו ודבק באשתו..." מי שמפסיד הוא האב של הבן.

● **עם יד על הלב: כך גם הגבת כשנולדו לך בת אחר בת?**

תמיד כששאלו אותי: „כמה ילדים יש לך?" הייתי עונה: „יש לי שתי בנות ובת אחת."

למען האמת, כל אחד רוצה גיוון. במשך הזמן, על כל פנים, למדתי לשמוח במצבי ולהעריך את היתרונות שבו, והם רבים. אבל גם קודם לכן אמרתי: מה שבא, ברוך הבא!

● **גדלת בבית דתי וסבך אף היה רב ידוע. מה יחסה של ההלכה לסוגיה?**

אולי בהלכה יש לכך שמץ של יסור. כתוב כי אדם רשאי לגרש את אשתו, אם לא ילדה לו — איני זוכר אם מציינים דווקא בן או בכלל — במשך 10 שנים תמימות. אזי, על פי ההלכה, לא קיימה האשה את מיצוות פרו־ורבו.

● **ומה יחסך האישי לעניין?**

קודם־כל, יש בפסק־הדין משום פגיעה במגילת־היסוד של מדינת־ישראל, שם נאמר שלא תהא אפליה בין המינים. זה אבסורד! ימי־הביניים חוזרים!

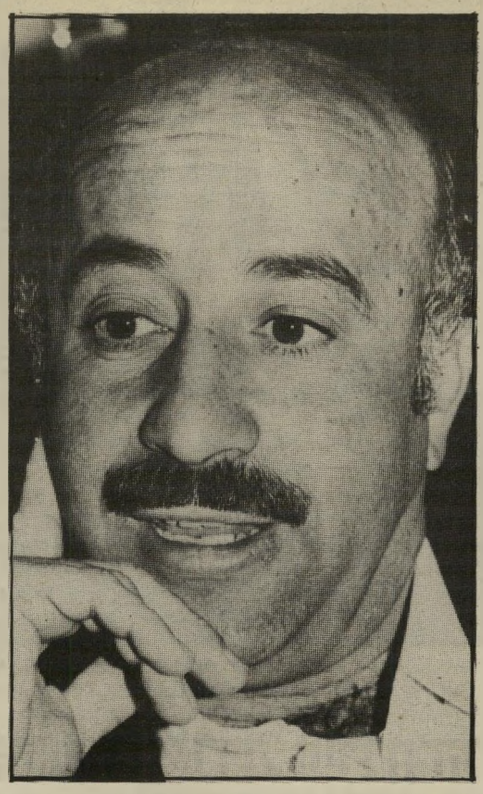

עבד־אל־והאב דראושה:

„כשלימדתי ערבית, לא היתה חברה חולנית!"

„הערבים הם מלוכלכים!" „ראיתי ערבי וממש נגעלתי..." אלה הם רק חלק מהפנינים, פרי עטם של תלמידים יהודים, במיסגרת מחקר שנערך לבדוק את יחסם לבני העם השני החיים בארץ. המורה לערבית של התלמידים אף החריפה את התמונה, משאיפיינה את רוב הנשאלים כ„אינטליגנ־טיים", „רגישים", וכד'.

המחקר, שפורסם בכתבה של חנה קלדרון במוסף „הארץ", שפך אור נוסף על ההקצנה שחלה בארץ.

נזכרתי במי שהיה המורה שלי לערבית בבית־הספר, וכיום הוא חבר־כנסת – עבד־אל־והאב דראושה.

● **קראת את המחקר המדובר?**

קראתי, והדברים מועזים. אומנם קראתי מחקרים קודמים בנושא ואני די מעורה בו, אולם הפעם ממש הזדעזעתי.

● **מהו ניסיונך בתחום החינוך?**

יש לי נסיון של 21 שנים — כמורה, כמנהל וכמפקח. כלומר, הכרתי את כל המיסגרות, כי לימדתי גם בבתי־ספר יהודיים וגם בערביים.

● **ולאחר ותק שכזה, הופתעת?**

לא הפתעה גמורה. אבל נכון לאמר שהיתה לי אכזבה עמוקה ממערכת־החינוך. זה הדליק אצלי אור אדום מהבהב. זה צריך להדליק אצל כל אחד אור שכזה. יש כאן אלמנטים מובהקים של גיזענות, קיצוניות.

● **בימיך, במורה, לא היו גילויים כאלה?**

היו תופעות מיקריות, חריגות, של ילד בודד שהתבטא בקיצוניות. אבל אלה היו תופעות נדירות. כיום, המחקר מתריע על חברה חולנית.

● **זכור לי מתקופת לימודיי אצלך, שלמדנו בעיקר שירים ובדיחות, ולא התקיימו מיפגשים עם בני העם הערבי.**

כאן בדיוק מתחילה הבעיה. אחת הסיבות העיקריות למה שקראנו בסוף־השבוע הוא הזילזול המוחלט בשפה הערבית ולימודה. עד היום, רק כעשירית מכלל התלמידים בישראל לומדים ערבית. ובבתי־הספר שבהם לומדים את השפה, עושים זאת רק כדי לצאת ידי חובה, כדי להעביר את הזמן או כבילוי.

זה נובע מתפיסת־עולם מוטעית, כאילו הערבית היא שפה של עם מפגר. לכן מעדיפים ללמד בארץ את שפות התרבות הגבוהה, המעודנת־כביכול — אנגלית וצרפתית. זה ממש מצחיק. הרי ישראל נמצאת בתוך איזור שכולו ערבי: כל עוד לא יתנו במערכת החינוך דגש ללימוד השפה הערבית, התרבות וההיסטוריה הערבית — לא יחול שינוי בהקצנה ובהתנשאות שראינו. שר־החינוך חייב לתקן את המעוות, ומייד!

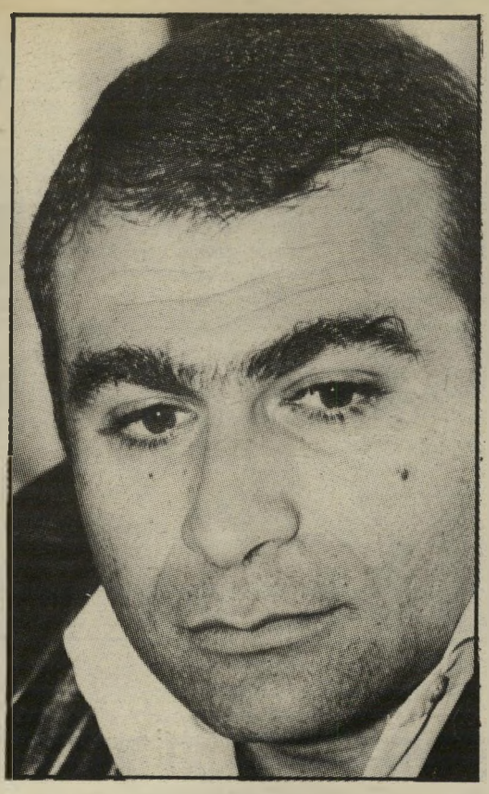

דויד מנע:

„אנו צועקים שאין כסף לטיפול באבטלה!"

מדי שבוע מופיעה הכותרת התורנית, המתריעה בדאגה על מצב האבטלה בארץ, ההולך ומחמיר. לעיתים מתיי־חסים לכך ממישרד־האוצר באימרות הצפויות, בנוסח: „זה המצב – מה לעשות?" ולעיתים אפילו לזה לא. עושי־הכותרת במישרד־העבודה־והרווחה והביטוח־הלאומי ממשיכים במיבצעי־הפירסום שלהם, ועולם כמינהגו נוהג.

שוחחתי בסוגיה זאת עם דויד מנע, אחד משש (!) סמנכ"לי המוסד־לביטוח־לאומי, וביקשתי לדעת מה באמת עושים, או מתכוונים לעשות, הוא ועמיתיו, כדי להתמודד עם הבעיה המאיימת ביותר על מדינת־ישראל.

● **מתי התמנית לתסקידך בביטוח־הלאומי?**

בינואר האחרון, לפני עשרה חודשים.

● **זה נחשב מינוי פוליטי, לא?**

מינוי פוליטי? משה קצב שר־העבודה־והרווחה מינה אותי. נכון שאני מקורב אליו.

● **מדוע בחרת דווקא בכיבוד הפוליטי הזה?**

אני בן למישפחה רמת־גנית, מהעשירון הבינוני ומטה. חשבתי על המעניין אותי מספיק כדי לפעול, ועל תחום שבו אני גם מסוגל לפעול. זה השטח שבו בחרתי לפעול בשנים הקרובות.

● **מהי הבעיה, בעצם? הרי היה ברור מלכתחילה שהתוכנית־הכלכלית כרוכה בפיטורין. אולי לא נע־רכתם לקראתה כראוי?**

הבעיה היא שמדינות כמו ארצות־הברית או אנגליה, שלחמו באינפלציה, יכלו להרשות לעצמן אמצעים שישראל אינה יכולה להרשות לעצמה. מדוע? בגלל המירקם החברתי הערין — עליה, עדות שונות וכדומה.

הבעיה אינה אצלנו. התוכנית הכלכלית כללה, במקורה, תקצי־בים להסבה מיקצועית.

● **ומה קרה?**

מה שקרה הוא — ואני מודה בכך בפה מלא: — שאיננו ערוכים עדיין להסבה מיקצועית. איננו — הכוונה, קודם כל, למדינת־ישראל. טוב, גם מישרד־העבודה־והרווחה, שאליו אנו כפופים.

● **הטענה כלפיכם היא, שעצם מתן דמי־האבטלה מעודד אנשים להעדיף את האבטלה על־פני עבודה בעבודות בלתי־רצויות.**

זה אולי המצב המצטייר כרגע. גם זה לא מדויק, מכיוון שאדם יכול להעדיף לקבל דמי־אבטלה על־פני הצעות־עבודה רק במשך תקופת בת חצי שנה.

אני חותר למצב שבו, אדם לא יהא רשאי לקבל דמי־אבטלה, אלא אם יעבור בתקופת זאת הכשרה מיקצועית. לשם כך, צריך אמצעים, ועל כך אנו מתריעים.

הנה, למשל, אני טיפלתי בתיק של פועלי אתא. 901 מהם פוטרו, ורק כ־100 עברו הסבה מיקצועית. את השאר לא היה בתקציבנו להכשיר, ועל כך אנו צועקים!

מאשה לובלסקי:

„לא אוהבים להעסיק נשים שיש להן תינוק בבית!"

בטלוויזיה הוקרן תשדיר־שרות של נעמת **ובו נראית אשה צעירה שבאה לבקר במקום־עבודתה, חודש וחצי אחרי שילדה, והיא מוצאת כי מישרתה תפוסה על־ידי אחרת. לפי מיטב ידיעתי, נשמרים מקומות־העבודה של יולדות לפי החוק, ולכן חשבתי שיש בתשדיר משהו לא מדוייק. פניתי אל מזכירת** נעמת, **מאשה לובלסקי, ושאלתי אותה האם החוק שונה.**

החוק לא שונה, אבל ההתייחסות אליו השתנתה. לפי החוק נשמר מקום־עבודתה של אשה אחרי הלידה, במשך 12 שבועות. בעבר באמת לא היו בעיות מיוחדות עם זה. האשה היתה חוזרת לעבודה ונשארת שם.

מה שקורה היום, בפועל, זה שהאשה חוזרת לעבודה אחרי 12 שבועות, נותנים לה לעבוד עוד שבוע־שבועיים ואז, כשהחוק כבר לא מגן עליה, מפטרים אותה.

בגלל המצב הכלכלי מנסים כל מיני התחכמויות. לא כל־כך אוהבים להעסיק נשים שיש להן תינוק בבית.

● בלומר, המעסיקים לא עוברים על החוק אבל מחכים לרגע שהחוק יאפשר להם זאת, ואז מפטרים.

נכון. וזה קורה הרבה מאוד בזמן האחרון. אחרי שהוקרנו תשדירי־השרות הללו, היו עשרות פניות של נשים בעניין זה.

● מה אתן, ב־נעמת", יכולות לעשות כדי לעזור?

אנחנו איננו באות במקום איגוד מיקצועי. אבל אנחנו מעוניינות שכל אשה תדע מה הן זכויותיה, ובזה אנחנו עוזרות מאוד. המחלקה המישפטית שלנו עובדת עכשיו על הצעת חוק שאי־אפשר יהיה לפטר אשה עד שנה לאחר הלידה.

● מדוע, בעצם? מדוע שאת האשה היולדת אי־אפשר יהיה לפטר, באשר כל אחד אחר, אותך, למשל, או אותי, יכול המעסיק שלנו לפטר מחר בבוקר?

כי מצב האשה אחרי הלידה הוא יותר רגיש, מבחינה ריגשית, גופנית וגם כלכלית.

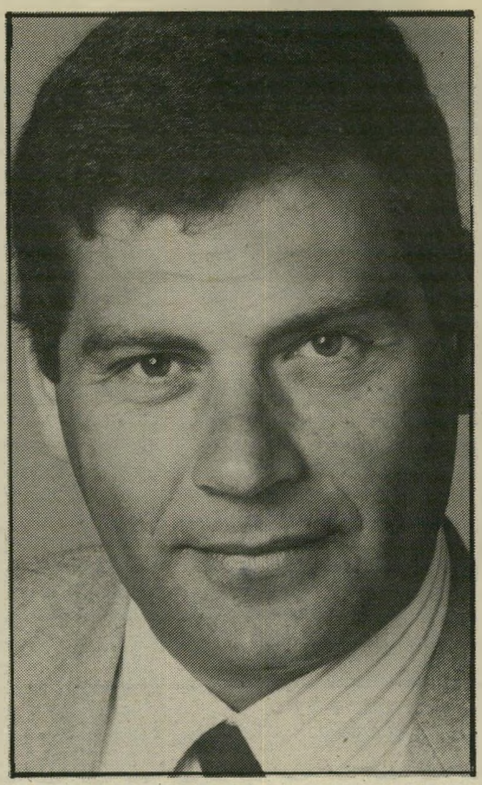

רויד טמיר:

„אנחנו עבדנו קשה ואלוהים עזר קצת!"

מפה לאוזן עוברות שמועות על התמוטטות מישרדי־פירסום ועל קשיים גדולים אצל אחרים. מאידך, כל העיתונים מלאים בתמונות־ענק של פירסומות למאות מוצרים. מה קורה בפירסום, כמה משקיעים אנשים בפירסום היום, תוך כמה זמן הם מחזירים לעצמם את ההשקעה, אם בכלל.

אחד ממסעי־הפירסום הגדולים, לפחות על פי גודל וכמות מודעות, הוא מסע־הפירסום של נקניקיות מיס לוסי. **פניתי אל דויד טמיר, מפירסום וימר־טמיר־כהן, ושאלתי אותו בפשטות כמה כסף עלה ליצרן מסע־הפירסום הזה.**

225 אלף דולר, כולל מודעות, קולנוע, שילוט־חוצות, רדיו וכו'.

● בכמה זמן יכול יצרן להחזיר לעצמו את ההשקעה הענקית הזאת?

קשה להגיד. במיקרה של נקניקיות מיס לוסי ההשקעה הוחזרה כבר, וזה לקח שישה חודשים. המוצר היה טוב, אנחנו עבדנו קשה מאוד ואפילו אלוהים עזר קצת.

● כשמישהו מעביר אליכם סכום של 225 אלף דולר, מה הוא דורש מכם, עד כמה הוא מתערב בעבודה שלכם?

אני שמח שמדברים עכשיו על מיס לוסי דווקא. אנשי מושב בית־חרות, יצרני הנקניקיות, הם אמריקאים והם עובדים כמו אמריקאים. כלומר, הם בוחרים לעצמם מישרד־פירסום ונותנים לו קרדיט מוחלט. אם במשך שנה המישרד מצליח בעבודתו — יופי. אם לא — מעלים אותו על טיל. ואנחנו הצלחנו מאוד במסע־הפירסום הזה.

● מה זה הצלחתם, כמה מכרו לפני הפירסום שלכם וכמה אחריו?

לפני מסע־הפירסום נמכרו בארץ שישה וחצי טון נקניקיות בממוצע כל חודש. ארבעה חודשים אחרי תחילת מסע־הפירסום נמכרו 80 טון בכל חודש. זו הצלחה גדולה מאוד־מאוד.

● ובכל זאת, יש ירידה גדולה בפירסום בזמן האחרון.

כן. מצד אחד אנשים הבינו שדווקא בתקופה זאת יש צורך בפירסום, אבל מצד שני אין כסף ליצרנים להשקיע בפירסום.

● אתה חוזה התמוטטויות של מישרדים?

אני חוזה התמוטטויות של מישרדים קטנים. לגדולים יש מעטה שומן והם יחזיקו מעמד, ואולי אפילו יתחזקו. אני רואה כבר אור בקצה המינהרה, ואני מאוד מקווה שהוא לא בא מרכבת שדוהרת מולנו.

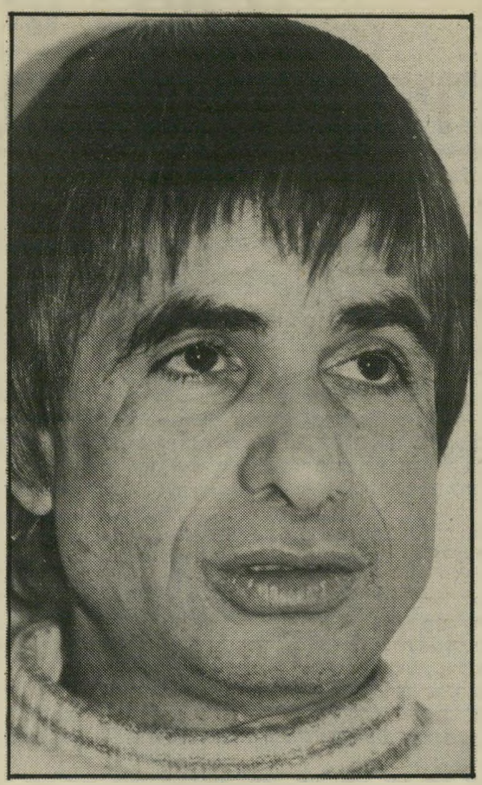

דויד אבידן:

„25 משוררות בישראל זה מיספר אינפלציוני!"

ספר שתהליך לידתו היה ארוך מאוד, נולד סוף־סוף בימים אלה. אשה אוהבת הוא קובץ שירי־אהבה, פרי־עטן של 25 משוררות ישראליות. רציתי לדעת מה דעתו של משורר־גבר על החלוקה המינית של שירה בארץ, ופניתי אל דויד אבידן.

מצידי זה בסדר. מי שאוהבת עזרת־נשים, שתשב בעזרת־נשים. אני לא יודע בדיוק למה הן התכוונו בהפרדה הזאת, אולי להבליט את שיחרור האשה, אולי להבליט את ההישגים שלהן.

● ידעת שיש בארץ כל כך הרבה נשים משוררות?

לדעתי אין בכל העולם 25 משוררים בעלי ערך, אבל אם נשים רוצות לכתוב שירה — זה בסדר מצידי. שתכתובנה.

● אני מבינה שאתה עושה הבדל בין משוררים לבין כותבי שירה.

לא. אני רק חושב שיש הרבה מאוד רמות בכתיבה, וברמה שאני מחשיב יש, כמו שאמרתי, אולי 25 איש בכל העולם. 25 משוררות בישראל זה מיספר לגמרי אינפלציוני.

● אגב, שמתי לב ש־14 מבין המשוררות, בלומר יותר מ־50 אחוז, הן אקדמאיות. אצל משוררים גברים אני לא חושבת שיש אחוז כזה של אקדמאים. מה דעתך?

אני חושב שזה יפה מאוד שהן רוצות ללמוד באוניברסיטה.

ארלוזורוב בלי ועדת־חקירה

כולם חשבו שעם סיום עבודתה של ועדת־החקירה בעניין רצח ארלוזורוב, השם הזה לא יופיע עוד בעיתונים. כולם ידעו שלחיים ארלוזורוב היה בן שאול. אבל שאול היה בחור שקט מאוד, שנשא לפני הרבה שנים נערה תימניה נחמדה ויפה בשם פרחיה, ונולדו להם שלושה ילדים.

מישפחת שאול ארלוזורוב לא היתה מעולם בחדשות. כי לא היה מה לספר עליה. בית קטן בהרצליה־פיתוח, פרנסה בסדר, אשה נחמדה, ילדים מוצלחים. שקט.

אבל גם במישפחות הכי־שקטות קורים דברים. שאול עבר שנים ארוכות בנציבות־המים. החלום שלו היה להיות נציב־המים בכבודו ובעצמו; והוא הגיע למעמד של סגן. כשראה שהוא לא יגשים את החלום, עזב את התפקיד ועד שהוא מצא עבודה חדשה הוא שיחק טניס.

במיגרש־הטניס הוא הכיר אשה בשם שושנה אפלבוים, בת 35. הוא זרק אליה כדור, היא החזירה לו, היא זרקה כדור, הוא החזיר לה. ככה הרבה מאוד פעמים, עד שפעם אחת נפל הכדור. ושניהם התכופפו לחפש אותו. חיפשו וחיפשו, ומצאו אחד את השני.

שאול עזב את המישפחה ואת הבית שלו, לקח את שושנה ונסע איתה לאמריקה. הוא מצא עבודה טובה מאוד בבנק העולמי, ולפני שלוש שנים נולדה להם בת.

בינתיים, בבית בהרצליה־פיתוח, לא היתה שימחה גדולה. האשה פיר־נסה בקושי את הילדים. שאול לא שלח כסף. רק עכשיו כשהילדים קצת גדלו (חיים, הבכור, הוא בן 28, מיכל בת 20 ומירב בת 15) הרגיש האבא שהוא מתגעגע לילדיו. הוא שלח לילדים כרטיס־טיסה, שיבואו לבקר אותו, ואת האשה החיה לצדו, ובתם הקטנה. המעניין הוא שכבר עברו שש שנים מאז עזב שאול את הבית בהרצליה, ועד היום אף אחד מבני־הזוג אינו מבקש גט, ואף אחד מהם גם אינו מבקש ועדת־חקירה.

שאול ארלוזורוב
בלי גט. אבל עם ילדה קטנה

כולם יודעים כולם מבסוטים

הנה הפכנו להיות כמו כל העמים. בעמים אחרים לכל איש עשיר ומכובד יש פילגש. הפילגש היא יפה וצעירה ואוהבת, וכל גבר התגאה בפילגשים שלו.

אצל היהודים, שבמשך הרבה דורות לא היה להם במה להשוויץ, החליטו שחיי־מישפחה עומ־דים מעל לכל, וכולם השוויצו בנשים ובילדים שלהם. אם היתה למישהו בכל זאת פילגש, הוא היה מחביא אותה טוב־טוב, שלא יידעו.

אבל אנחנו כל הזמן מתפתחים ומתקדמים, והיום יש עשרות פילגשים יפות ועשירות, שמאוד גאות במעמדן, וגם הגברים שלהן לא מתביישים בהן.

אומרים לי שיש אף תחרות סמויה בין הפילגשים, מי מהן הכי־יקרה להחזקה. לא יודעת איפה נערכה התחרות הזאת, אבל הזוכה היא, כנראה, זהבה כספי.

זהבה היתה נשואה במשך שנים ארוכות לגינקולוג המפורסם אלי כספי. אומרים שהוא ניהל רומאנים פה ושם ויום אחד היא החליטה להחזיר לו באותו המטבע והתחילה גם היא לנהל רומאן עם עורך־דין מאוד ידוע ומאוד נשוי. אבל נשים אינן גברים, והרומאן של זהבה כספי לא היה פלירט קצר, כמו אלה של בעלה, אלא אהבה גדולה מאוד.

כשאלי כספי גילה את הרומאן הממושך של אשתו, הוא הציע לה להתגרש. היא הסכימה מייד, וחשבה שהנה עורך־הדין, אהובה, יעשה בדיוק אותו הדבר. אבל עורך־הדין אמר שהוא לא יכול לעשות את זה לאשתו.

זהבה חשבה על זה טוב־טוב, והגיעה למסקנה שבאמת בגילה לא כל־כך חשוב להתחתן. היא גרה בדירה מאוד מפוארת, יש לה אוסף פרוות ויהלומים מהגדולים בארץ, יש לה שני ילדים מוצלחים מהבעל הראשון, ויש לה גבר אהוב הדואג לה והאוהב אותה והמפנק אותה.

כל החברים של זהבה ושל עורך־הדין יודעים על הרומאן כבר הרבה שנים. הם תמיד חששו רק מה יהיה כאשר אשתו של עורך־הדין תשמע על הסיפור של בעלה.

לפני שנתיים היא שמעה, ולא קרה כלום. עכשיו רווח לכולם.

מחזיקים להם אצבעות

ידוע שרוב הנישואין בין אנשי־בוהימה יציבים כמו מזג־האוויר באנגליה בקיץ. לכן, בכל פעם שמוצאים איזה זוג שחי שנים ארוכות באושר ובאהבה, מייד לוקחים אותו כדוגמה, ותמיד אומרים „תראו איך שהם חיים נהדרי".

דוגמה כזאת היתה הזוג תיקי דיין ובעלה יאיר אחי־אילן, שהיו נשואים שנים רבות, וגידלו שתי בנות חמודות, ללא סקנדאלים, ללא דיבורים זה לא טוב. אולי אפילו שמו להם עין־הרע. מי יודע?

יאיר פגש לפני כמה חודשים אשה צעירה, העובדת כמוהו בטלוויזיה, ולפני שהוא הספיק להבין מה קורה, זה קרה לו. הוא התאהב, היא התאהבה, ומה שיותר גרוע אפילו, העניין נודע לתיקי.

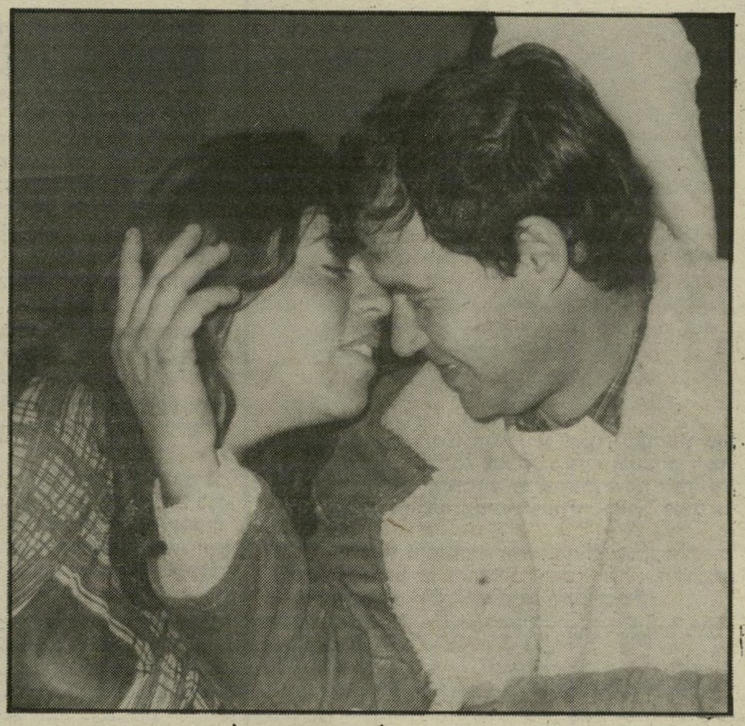

תיקי דיין ובעלה יאיר אחי־אילן
יותר מדי דיבורים זה לא טוב

צרות, חברים ידעו לספר איזה שימחה ועליזות יש תמיד בבית דיין־אחי־אילן, סיפרו שתיקי דיין אינה מפסיקה לבדר אף פעם, וגם בבית היא מצחיקה את המישפחה עד דמעות, ועושה להם הצגות שמחות, כדי שהחיים יהיו שמחים ובעיקר עמידים בפני תהפוכות הגורל.

ככה אמרו כולם, ועכשיו מסתבר שיותר מדי תיקי נסעה לארצות־הברית, כדי לסדר לעצ־מה את המחשבות בראש ולהחליט מה עושים. כשהיא חזרה הביתה הם ניסו לפתוח דף חדש, והם עברו לדירה חדשה. מאז מחזיקים להם כל ידידיהם אצבעות וכולם מקווים שלא יצטרכו לחפש להם זוג אחר, שישמש דוגמה לחיי־נישואין מאושרים.

כשיש פסיכיאטר פרטי

אני לא יודעת איך זה בארצות־אחרות. כאן, בישראל, הדוגמניות הוותיקות לא רק שהן לא בדיוק מפרגנות אחת לשניה, אלא שהן מוכנות הרבה פעמים להרביץ ביס האחת לשניה.

בשבוע־האופנה האחרון נערכה תצוגה מר־היבה על שפת־הבריכה של מלון ירושלמי. את התצוגה אירגנה וביימה הדוגמנית נעמי סילפן, ואומרים לי שהיא עשתה את העבודה בכישרון רב מאוד, והקניינים מאוד אהבו את התוצאה. כל זה לא הפריע לחברותיה הדוגמניות של נעמי להסת־כל בה בעין עקומה, ולנסות לנחש מי נתן לנעמי את הצ'אנס להוכיח את עצמה וגם, כמובן, למה.

בזמן האחרון נראית נעמי סילפן באופן קבוע עם רמי גוט, גרוש נאה בן 40, שהוא מנהל מכון הייצוא הישראלי. נעמי מבסוטה מהרומאן, רמי מבסוט ממנו, ואפילו החברות הדוגמניות מאוד מבסוטות, כי סוף־סוף יש להן את מי להאשים בכך שנעמי קיבלה צ'אנס והצליחה.

לא נראה שנעמי עצמה מתרגשת מהליח־שושים של חברותיה. בכל בעיה שיש לה היא יכולה לפנות מייד אל אביה, הד"ר פטר סילפן, שהוא הפסיכיאטר הראשי של שרות בתי־הסוהר, וכידוע אין טוב מאבא שהוא פסיכיאטר כדי להרגיע את הבת, ולהגיד לה לצפצף על הלשונות הרעות.

נעמי סילפן
יש את מי להאשים

רחל מרחלת על כל העולם

מאת שולמית יריב

חתונה בלאס־וגאס

אלון אדר־בורלא, בנם־בכורם בן ה־28 של התפאורן המנוח **ארנון אדר** ואשת יחסי־הציבור **עזרה** החליט לפני כמה שנים שאמנות זה יפה מאוד ויחסי־ציבור גם כן נחמד, אבל הבן־אדם צריך שיהיה לו מיקצוע ממשי. הוא נרשם ל־למודי מלונאות וגמר אותם בהצלחה.

אחרי הלימודים הוא בא להתמחות לצד האמא במלון, כדי ללמוד את העבודה מבפנים. לפני

אלון־אדר בורלא
קודם התחתנו –

בט
– אחר־כך הלכו לרבנות

שנה החליט אלון שהוא מוכן לצאת לשוק־העבודה, וכדי שלא יגידו שהאמא עזרה, הוא נסע לאמריקה הרחוקה, ששם אמא שלו לא ידועה.

ובכל זאת, בלי אמא אי־אפשר, כנראה. אלון פגש באמריקה את **משולם ריקלים** שהוא ידיד של אמא, וסיפר לו שהוא מחפש עבודה במלונאות. **משולם ריקלים** אמר שאין בעיה ושלח אותו למלון השייך לו, ריביירה, בלאס־וגאס.

באחת ממיסעדות המלון הוא פגש מלצרית צעירה ויפה בשם **בט** העובדת שם בחופשותיה מהאוניברסיטה. אלון התאהב, וכבר לפני חודש הוא הלך עם הצעירה הלא־יהודיה לפקיד שחיתן אותם בנשואין אזרחיים.

רק אחרי החתונה הם התפנו לפנות לרב, שיתחיל ללמד את הכלה מה זה יהדות ואיך אוכלים את זה. אלון פשוט לא רצה שיום אחד, כשהם יחזרו ארצה, יבואו אליהם הרבנים ויבקשו מהם לטבול בכל מיני מקומות, כאילו היו אתיופים.

כשהכלה תהיה יהודיה כשרה, תערך חתונה יהודית, עם חופה וכוס שבורה וכל השאר. עוד לא ברור אם החופה תהיה פה או שם. מה שברור, שמגיע להם מזל טוב.

ארל ותמי

שאלה: האם מלפפון הוא יותר ארוך או יותר ירוק?

תשובה: הוא יותר ירוק. כי ירוק הוא לכל צדדיו, וארוך הוא רק לאורך.

ככה אפשר גם לשאול על **ארל ויליאמס**. האם הוא יותר גבוה או יותר אוהב־נשים? התשובה היא, כמובן, שהוא יותר אוהב־נשים, שאותן הוא אוהב בכל חלק מגופו ונשמתו, וגבוה הוא רק לגובה.

למה אני מספרת לכם את זה? כי הוא חזר אלינו, כדי לשחק בהפועל תל־אביב, וכל הנשים הקטנות (יחסית) בארץ כבר עומדות בהיכון.

פעם הוא היה נשוי לאשה יפה וחכמה באמריקה, שילדה לו שני ילדים. יום אחד הוא עזב אותה לטובת מדינת־ישראל ומכבי. כאן הוא חי עם גברת בשם **מריה** שלא היתה אלא בת אשת אחיו.

חוץ ממריה היו לו עוד כמה פרשיות־אהבים. יום אחד הוא נסע לביקור באמריקה, וכמובן הלך לפגוש את אשתו החוקית, אם־ילדיו. הפגישה היתה מאוד רומנטית, ותוך כדי שהם נחים במיטה, דופקים בדלת ומי עומד שם. אם לא דוור שהביא לארל את בקשת־הגירושין של הגברת השוכבת לצידו במיטה? — יש מצבים שבהם קשה לסרב לגברת, וכך הסכים ארל להתגרש רשמית.

חזר ארצה, שיחק במכבי, שיחק עם כמה וכמה ילדות, בחורות ונשים, ואז הוא נסע להולנד בענייני הכדורסל. בהולנד הוא פגש יפהפיה בשם **אניטה** ומהר מאוד הוא נשא אותה לאשה בטקס חגיגי, מלא רולס־רויסים ושחקנים של מכבי תל־אביב.

כשהוא עזב את ארצנו, כולם חשבו שהוא הלך לחיות בשקט לצד אשתו החוקית, אבל אצל ארל חיים בשקט זה לא מה שאתם חושבים, ובימים אלה ממש הם מתגרשים. היא נמצאת בהולנד, הוא בישראל.

מהרגע שהגיע ארצה הוא התחיל לדבר על תמי. „אני הולך אל תמי, תמי מחכה לי בבית, אני צריך לטייל עם תמי, תמי רעבה, תמי עייפה, תמי מחכה לי." אנשים ממש מתו לדעת מי היא התמי המפורסמת הזאת. היו אף שחשבו שהוא לקח את חברתו של **אולסי פרי**. עד שמישהו כבר לא יכול היה להתאפק וביקש לפגוש את תמי. ארל אמר שבשימחה, ולקח את האיש לחדרו במלון רמדה, שם שכבה על המיטה כלבת קוקר־ספנייל בשם **תמי**.

מה אתן מבינות מזה? שהוא פגוי להצעות? גם אני הבנתי ככה. אם בן־אדם כל הזמן מדבר על הכלבה שלו, סימן שאין לו אהבה אחרת כרגע. אז מי **הקטנה** המגיעה לו עד החגורה, שכבר כמה פעמים נראתה ביחד עם ארל ועם תמי?

תמי עם ארל ויליאמס
אז מיהי הקטנה, שמגיעה לו עד לחגורה?

הוא והיא — פעמיים בשבוע

אני לא יכולה לגלות את שמות המשתתפים בסיפור הקטן הזה. אבל אם אתם מתים לדעת, אין לכם אלא להיכנס למלון ידוע, לגשת לפואיה ולהסתכל מי יושב שם בשולחן פינתי, לפחות פעמיים בשבוע.

הוא — **איש חשוב** במוסד ציבור, בעל **לאשה** יפה וחכמה. היא — **אשה** יפה מאוד. הנשואה **לרופא** ידוע.

מה הם עושים ביחד? בעצם כלום. יושבים. מדברים, צוחקים ולפעמים גם מחזיקים ידיים. הדבר היחידי המעניין כאן היא התדירות של הפגישות. לפחות פעמיים בשבוע, כבר כמה חודשים טובים וארוכים. אם תגלו מי האנשים, אל תספרו לאשתו ואל תספרו לבעלה. על דברים כאלה לא מדברים בקול רם.

תעודה

השם: **יוסי פולק**.
גיל: 40 פלוס.
מיקצוע: שחקן, מהמעולים בישראל.
מקום־עבודה: תיאטרון חיפה, הקאמרי והבימה.
מצב מישפחתי: נשוי פעם שניה, פלוס ילד.

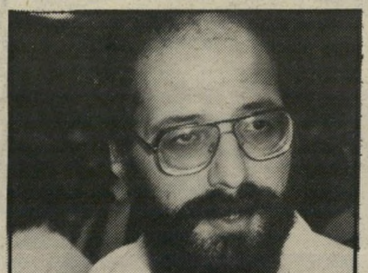

מבקר הנדלזלץ
טולטל

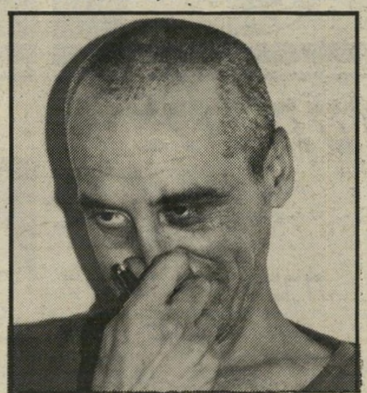

שחקן פולק
הורחק

התנהגות: (1) כשלא הופיעה תמונה שלו במיסדרונות התיאטרון הקאמרי, התפרץ וקרע את תמונות שאר השחקנים.

(2) בשעת כעס העיף כיסא לעבר המנהל האמנותי של תיאטרון חיפה, **עומרי ניצן**.

(3) באמצע הצגת אילוף הסוררת בקאמרי התפרץ בצעקות על **עודד תאומי**, בטענה שהוא מפריע לו בדיבורים.

(4) טילטל את **מיכאל הנדלזלץ**, המבקר הקטלני של העיתון הארץ, באמצע הצגת אימפרוביזציה.

הערות: הנ"ל מורחק לשלושה חודשים מבית־סיפרנו.

השולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה

גליון מס' 20 ● עורכים אלכס פז ובנצי לופו

הכספים יועברו לבתי־החולים, ואילו הקשישים יועברו לבנקים

מישרדי האוצר והבריאות הגיעו אמש לסיכום שיפתור את בעיית הקשישים. במיסגרת הסיכום, יפתח האוצר תוכניות־חיסכון לקשישים, שבהן יוכלו המוני ישראל להפקיד את הקשישים שבבתיהם, ולקבל בתמורה את מניות הבנקים שלהם. באוצר מקווים

מכונית „ברינקס" מאבטחת הובלת קשישים לכספות הבנקים

שרבבות, שהפקידו עד כה את קשישיהם מתחת לבלטות, ייענו לתוכנית.

להלן חלק מהתוכניות:

סק"מ — סקדון־קצר־מועד למחזיקים בקשישים שתוחלת חייהם קצרה.

תס"ס — תעודת־סטירה־סחירה לנסטרים נבונה.

כותרות שכורות

דובר מישרד־התחבורה מוסר כי בקרוב יונהגו גם בארץ אוטובוסים בעלי שתי קומות. הדובר הוסיף, שבגלל מצב הכבישים בישראל, קומה אחת תהיה באדמה.

■

הרב פרץ חוזה שחורות בעניין גיורם של האתיופים.

■

השיר „אנחנו נישאר בארץ" נבחר כשיר השנה בניו־יורק.

■

תינוק פלאסטי ראשון נולד לבובת־גומי, ששימשה לתירגול במגן־דויד אדום.

ניחש רק 6 ולא זכה בכלום

מובטל שניחש רק 6 בטוטו, זכה במפח־נפש בלבד.

מטוס המיסתורין לא חילץ את שריד

משלחת של מנהיגי סודאן שבאה לתווך במטרה לחלץ את האתיופים הגוועים ברעב

הידיעה על נחיתתו של מטוס המיטען המיסתורי בישראל התקבלה בחרדה רבה בחוגי מימשל בסודאן. למרות קשר־השתיקה, האופף את הפרשה, נודע לכתבנו כי שילטונות אתיופיה, המנסים להחזיר את יהודיה מישראל, חוששים מפירסומים בנושא. דאגתם העיקרית היא שבעיקבות הפירסום עלולים להתנכל לאתיופים שנשארו בישראל.

ישראלי נשרט בעת גילוח

חשש ברבנות לקשיים בהקמת סוכות

רעש־האדמה פקד את מכסיקו־סיטי, בו חרבה העיר ונספו רבבות

תחזית אסטרולוגית לשנה הבאה

מאת הגמטרונום אילן סקה־סקה

מפת ההפלות האסטרולוגית — להבדיל ממפת הלידה — של מדינת־ישראל, מגלה לנו קווים בולטים לדמותה. הקו הירוק, המכונה קו־החיים, הקו האדום, המכונה קו ירוק על־ידי עיוור־צבעים, והקו הסגול, המכונה הקו הסגול — כולם קווים מקווקווים, ומהם ניתן ללמוד את כל מה שרוצים.

תחזית כלכלית — המדד והמחירים יתייצבו במשך השנה — מורעי לא!

תחזית פוליטית — פרס ישמור על אמינותו כארם הפכפך.

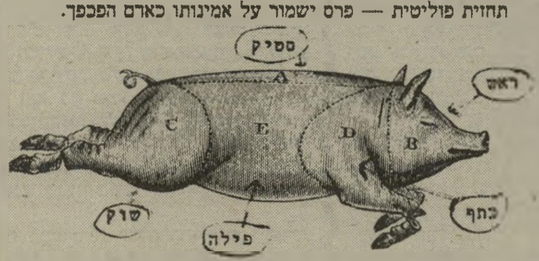

סיכום: העולם ייעצא במתח בגלל התקרבותו של כוכב־השביט „האלייי" לכדור הארץ. כוכב־השביט מגיע לקירבתנו כל 76 שנים, וארבע שנים לאחר שביקר כאן, בפעם האחרונה, בשנת 1910, פרצה מילחמת־העולם הראשונה. איגוד האסטרולוגים הבינלאומי נזף קשות בכוכב העצל. ששכח להופיע בשנת 1936, ובכך גרם לשיבושים קשים בתחזיות על מילחמת העולם השניה.

מה כראי למדינה לעשות: ליבשי ורוד. אל תיפגשי עם זרים בעלי חזות מיזרחית. צפי לסכום־כסף גבוה שיגיע מעבר־לים.

בזק מודיעה:

מיבצע החלפת טלפונים מקולקלים

יש לך טלפון?

הרם אותו,

חייג בבקשה.

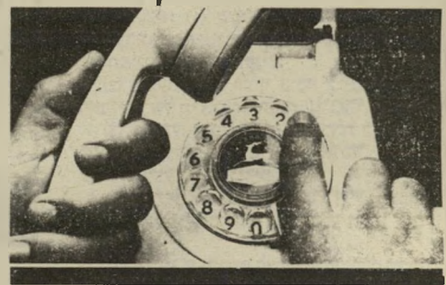

קיבלת תשובה?

אם כן, הבא את המכשיר למישרדי החברה, והוא יוחלף בטלפון תקין

איך את רוצה לבלות את החגים

בין הכלים או בין האורחים?

החגים האלה יכולים להיות חגיגה אמיתית עבורך. בלי לטרוח שעות ליד הכיור, בלי להחמיץ את השיחה שלאחר הארוחה ובלי ויכוחים ומריבות.
"טלסה" מדיח הכלים המעולה פאר תוצרת שבדיה יעשה במקומך את העבודה המלוכלכת. לבחירתך 3 דגמים:

טלסה מיני "פרינסס"
מפלדת אל חלד, המדיח הקומפקטי הטוב בעולם. ניתן להעמדה על השיש (שעומקו 40 ס"מ לפחות), ללא סידורי אינסטלציה מיוחדים, או בארון בשיטת BUILT IN. קיבולת 24 צלחות וקערות, 11 כוסות וסכו"ם בהתאם. צריכת מים וחשמל מינימלית.

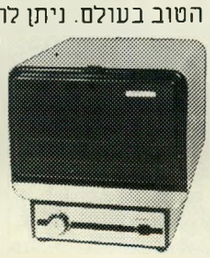

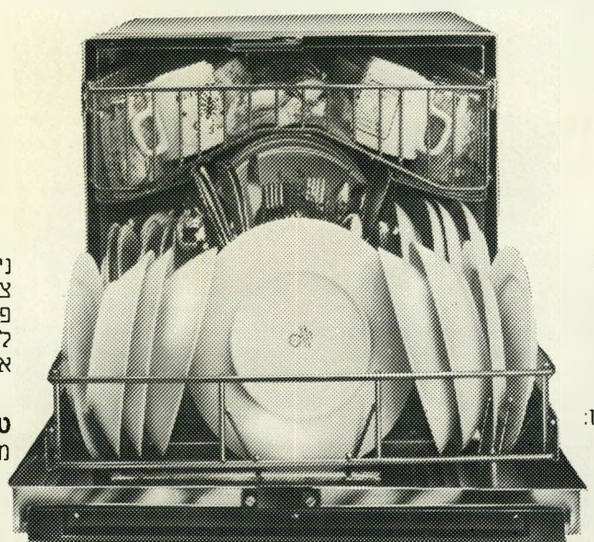

טלסה וסוג. 2 מגשים, 2 ממטרות.

ניתן להדיח בו גם סירים ומחבתות. צריכת מים וחשמל מינימלית. פעולה שקטה במיוחד, עיצוב מהודר. להשיג ב-7 צבעים: קרם, חום, לבן, צהוב, אדום, ירוק, מוקה.

טלסה מקסי מתוצרת ASEA
מפלדת אל חלד, קיבולת מעל 57 צלחות וקערות, 25 כוסות וסכו"ם בהתאם, 4 תוכניות הדחה, 2 תוכניות ייבוש, להשיג ב-6 צבעים: קרם, חום, לבן, צהוב, אדום, ירוק. המדיח השקט והחסכוני בגודל זה בעולם.

טלסה מידי מתוצרת ASEA
מפלדת אל חלד, מתאים למשפחות גדולות. 2 מגשים, 2 ממטרות 3 תוכניות הדחה, ניתן להעמדה על השיש (שעומקו 53 ס"מ לפחות), ללא סידורי אינסטלציה מיוחדים, או בארון בשיטת BUILT IN. קבולת 38 צלחות וקערות, 24 כוסות וסכו"ם בהתאם.

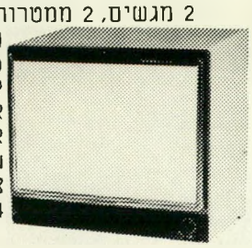

הזמיני עוד היום אצל אחד הסוכנים המורשים או ישירות במשרדי טלסה אינטרנשיונל, ביאליק 135, רמת-גן, טל. 03-7518249

בלעדי: השירות ניתן ע"י חברת הבת שלנו, טלסה בע"מ ב-10 סניפים ברחבי הארץ.

T.I.

טלסה. המדיח המצליח.

תל אביב: שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, 03-290279. אלרד, אלנבי 106, 03-621924. סלון מס' 1, בן יהודה 24, 03-285614. רדיו איתן, ארלוזורוב 53, 03-234368. אליאס, ככר המדינה, ה' באייר 20, 03-269749; **רמת-אביב:** אלעזר אלקטרוניקס, ברודצקי 43, 03-418690; **חיפה:** רדיו אורון, ככר מאירהוף, קרית אליעזר, 04-533332; **ירושלים:** המומחים, הרצוג 17, 02-668865, 02-632459; **רמת גן:** טלסטאר, ביאליק 36, 03-731463. הגל החדש, שד' ירושלים 28, 03-742052; **גבעתיים:** סלון מיכאל, וייצמן 16, 03-323340; **ראשל"צ:** סלון בן-זיקרי, ביאליק 12, 03-947558; **תל מונד:** חקיה, ככר קרן היסוד 1, 052-61306; **קראון:** אלקטרו און, מרכז מסחרי, 03-356034; **באר שבע:** סלון צמרת, החלוץ 114, 057-33001; **כפר סבא:** רשת חשמל, וייצמן 76, 052-33055; **רעננה:** סלון אפי, אחוזה 109, 052-20945; **פתח תקוה:** כביס פז, איכילוב 8, 03-914898. רדיו אורון, חיים עוזר 10, 03-913940; **יפו:** לבל אליהו, שד' ירושלים 29, 03-825608; **חולון:** סלון חולון בע"מ, סוקולוב 82, 03-855918; **בת ים:** סלון משי, רוטשילד 34, 03-585888; **הרצליה:** א. קפלן, סוקולוב 32, 052-541245; רדיו-קול, בן-גוריון 77, 052-543304; **נתניה:** פרופסורסקי, שד' בנימין 15, 053-38408; **טבריה:** שרות הגליל, בנין ח.מ.א. 3, 067-91988; **עפולה:** שרות טל, מנחם 30, 065-23256; **חדרה:** גל קור, הנשיא 71, 063-22082; **נס ציונה:** פינקלשטיין, וייצמן 25, 08-473292; **רחובות:** סלון אלקטריק, הרצל 187, 08-450630; **בני ברק:** סלון מאיר, רבי עקיבא 41, 03-782584; **אשקלון:** סלון סעדון, העבודה 27, 051-23296; **קדומים:** מלצר, ד.נ. שומרון, 052-39162; **טבעון:** אלקטרו טבעון, ככר בן גוריון 1, 04-931173.

העולם הזה
ט' תשרי תשמ"ו, 24.9.1985 מיספר 2508 שנה 50 המחיר 1850 שלקים (כולל מע"מ)

מדוע התאבדה המיליונרית היפהפיה

סודה הטראגי של לאה חכמי